

Økonomiske analyser

Nr. 9 – 1990

**Konjunkturtendensene for
Norge og utlandet**

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 86 45 00

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå og utkommer med 9 nummer i året. Innholdet omfatter løpende publisering av nasjonalregnskapstall, kvartalsvise oversikter over konjunkturutviklingen i Norge og i utlandet og artikkelstoff med samfunnsøkonomisk innhold. Første nummer hvert år inneholder Økonomisk utsyn over året som gikk. Numrene med konjunkturstoff vil også foreligge i engelsk oversettelse.

Ved gjengivelse bes kilde oppgitt (også årgang/nummer). Synspunkter i artikler med navngitt forfatter kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk sentralbyrås oppfatning. Forfatternavn bør derfor framgå ved gjengivelse av artikkelinnhold.

Redaksjon: Olav Bjerkholt, Erling J. Fløttum, Ådne Cappelen, Olav Ljones, Svein Longva, Lorents Lorentsen.

Redaksjonssekretærer: Kirsten Hansen (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau (konjunktur-oversikter mv.).

Forsknings- avdelingen

ble opprettet i 1950 og er i dag organisert i 12 grupper delt inn i fire faglige seksjoner:

- o Forskningsavdelingens ledelse (forskningsdirektør Olav Bjerkholt)
 - * Mikroøkonometri (forsker John K. Dagsvik)
- o Seksjon for nasjonalregnskap (rådgiver Erling J. Fløttum)
 - * Løpende nasjonalregnskap (planlegger Tore Halvorsen)
 - * Fremkjøring og drift (førstekonsulent Randi Hallén)
 - * Utvikling og metoder (planlegger Anders Harildstad)
- o Seksjon for økonomisk forskning (forskningsssjef Svein Longva)
 - * Økonomisk analysegruppe (forskningsssjef Ådne Cappelen)
 - * Offentlig økonomi og arbeidsmarked (forsker Olav Ljones)
 - * Likevektsmodeller (forsker Erling Holmøy)
- o Seksjon for ressurs- og miljøanalyser (forskningsssjef Lorents Lorentsen)
 - * Olje- og energi (forsker Asbjørn Aaheim)
 - * Miljøøkonomi (forsker Knut Alfsen)
 - * Miljøstatistikk (førstekonsulent Frode Brunvoll)
- o Seksjon for sosiodemografisk forskning (forskningsssjef Per Sevaldson)
 - * Demografisk analysegruppe (forsker Helge Brunborg)
 - * Regional analyse (forsker Tor Skoglund)

Økonomiske analyser

Nr. 9 – 1990

INNHold

Konjunkturtendensene i Norge og utlandet

	Side
SAMMENFATNING	3
KONJUNKTURTENDENSENE I UTLANDET	11
INTERNASJONALE MARKEDSFORHOLD	21
KONJUNKTURTENDENSENE I NORGE	
Bedriftene	26
Offentlig forvaltning	37
Arbeidsmarkedet	39
Lønns- og prisutviklingen	42
Husholdningene	44
Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge	48
UTSIKTENE FOR 1991	50
ØKONOMISK-POLITISK KALENDER	52
TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG	53

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 86 45 00

KONJUNKTURTENDENSENE

Arbeidet med Konjunkturtendensene blir utført ved Økonomisk analysegruppe i Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til Einar Bowitz eller Ådne Cappelen.

Arbeidet med denne rapporten ble avsluttet onsdag 28. november.

Publiseringsplan for Statistisk sentralbyrås økonomiske oversikter

Rapport-type	Regnskapsgrunnlag	Publiseringstidspunkt
Økonomisk utsyn	4. kvartal (anslag)	Begynnelsen av februar
Revidert nasjonalregnskap	4. kvartal (regnskap)	Begynnelsen av mai
Konjunkturtendensene	1. kvartal	Begynnelsen av juni
Konjunkturtendensene	2. kvartal	Begynnelsen av september
Konjunkturtendensene	3. kvartal	Begynnelsen av desember

Sammenfatning

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) bekrefter inntrykket fra forrige konjunkturoversikt om at det har funnet sted et moderat oppsving i innenlandsk etterspørsel siden høsten 1989. Det er fortsatt veksten i privat og offentlig konsum som bidrar til oppgangen i innenlandsk etterspørsel mens bruttoinvesteringene i fastlands-Norge fortsetter å falle. Oppgangen i tradisjonell vareimport er noe avdempet og selv om veksten i tradisjonell eksport nå er lavere, har den underliggende produksjonsveksten målt ved BNP for fastlands-Norge vært om lag 3 prosent i 1990. Økningen i arbeidsledigheten stoppet opp i begynnelsen av 1990 og de siste tallene antyder en viss bedring på arbeidsmarkedet.

For OECD-området under ett har produksjonsveksten avtatt gjennom 1990 og det er nå en klar konjunkturedgang i OECD. Det er særlig i Storbritannia og Sverige hvor veksten nå er lav, men også i USA og Danmark er veksten svært moderat. I Japan og Tyskland er veksten fortsatt høy, men også der noe avtakende. Konsumprisveksten er fortsatt økende i utlandet bl.a. som følge av økte oljepriser og klart høyere enn i Norge.

Prisveksten i Norge har økt de siste måneder i hovedsak fordi oljeprisene har holdt seg på et høyt nivå som følge av krisen i Persiabukta. Ser en bort fra effekten av økte oljepriser, er den underliggende prisveksten fortsatt om lag 4 prosent. Lønnsveksten var svært moderat i første halvår noe som skyldes forskyvninger i utbetaling av tilleggene ved årets lønnsoppgjør. Disse ble i stor grad utbetalt i 3.kvartal og dette er hovedforklaringen på hvorfor lønnsveksten i industrien i forhold til året før ble så høy som 8,7 prosent. Foreløpige anslag tyder på en samlet lønnsvekst i industrien på vel 5 prosent fra 1989 til 1990 som er noe høyere enn lagt til grunn ved tariffoppgjøret i vår.

Det innenlandske konjunkturbildet har endret seg lite siden forrige konjunkturoversikt. Konsumveksten fortsetter i om lag samme tempo og investeringsnedgangen likeså. Konjunktursituasjonen hos våre handelspartere er imidlertid mindre oppløftende og konjunkturedgangen ser ut til å forsterke seg. Det er grunn til å regne med at jo lengre krisen i Persiabukta trekker ut i tid, jo mer sannsyn-

lig er det at tilbakeslaget internasjonalt kan bli kraftigere enn tidligere regnet med. Dette vil gi negative vekstimpulser til norsk økonomi, selv om overskuddene i utenriksøkonomien vil bli større som følge av høye råoljepriser.

KONJUNKTURTENDENSENE I HOVEDTREKK

Underliggende veksttakt fra forrige kvartal.
Sesongjustert. Prosent, årlig rate 1)

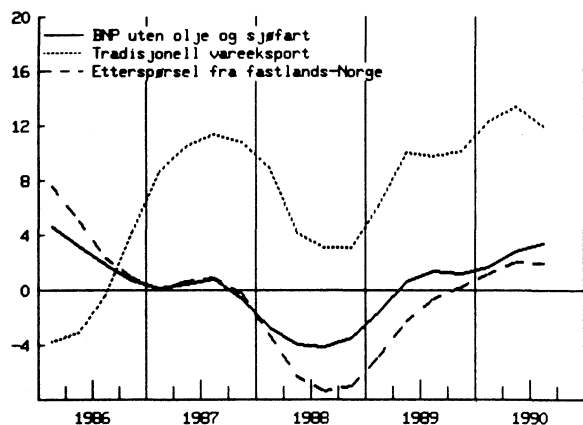
	89.4	90.1	90.2	90.3
REALØKONOMISKE VOLUMINDIKATORER				
Innenlandsk anvendelse	2	-1	-2	-3
- etterspørsel fra				
fastlands-Norge	0	1	2	2
- privat konsum	3	4	4	3
- offentlig konsum	3	3	5	4
- bruttoinv. i fast kapital				
fastlands-Norge	-10	-9	-7	-4
Eksport	7	8	9	9
- tradisjonelle varer	10	12	13	12
Import	8	2	-2	-5
- tradisjonelle varer	9	12	10	8
BNP	2	2	3	3
- fastlands-Norge	1	2	3	3
ARBEIDSMARKEDET				
Utførte ukeverk	2	-1	0	1
Sysselsatte personer	-2	-1	1	1
Arbeidsledighetsrate, nivå 2)	5,0	5,5	5,3	5,2
PRISER				
Konsumprisindeksen	3	4	5	5
INNTEKTER				
Driftsbalansen, milliarder kroner 3)	-3,9	2,3	-2,5	10,8

1) Se teknisk merknad om kvartalsregnskapet.

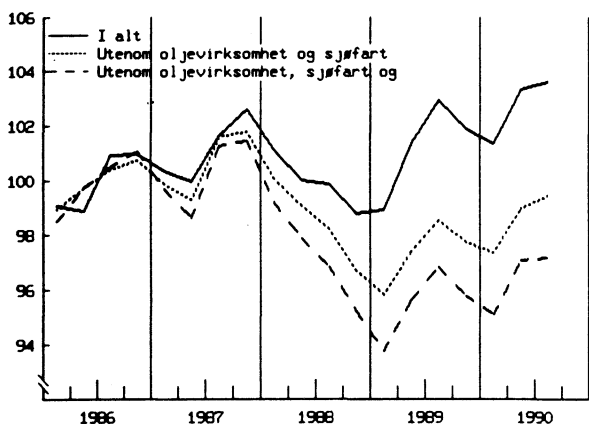
2) Arbeidsledighetstallene er gitt som sesongjusterte nivåttall i prosent.

3) Tallene for driftsbalansen er gitt som ujusterte nivåttall i mrd.kr.

UNDERLIGGENDE TENDENS
(Prosentvis volumvekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate.)

BRUTTONASJONALPRODUKT
1986=100. Sesongjusterte volumindekser

Markert lavere vekstanslag for viktige handelspartnere

Veksten i verdensøkonomien er nå i klar nedgang og vekstanslagene for resten av 1990 og for 1991 er tildels kraftig nedjustert for de største industri-landene. Sammenlignet med veksten i verdenshandelen de siste 10-15 årene, må den antatte vekstnedgangen i verdenshandelen i innværende og neste år likevel sies å være moderat. Markedsveksten hos Norges viktigste handelspartnere er imidlertid lavere enn gjennomsnittet både for OECD-landene og for verdenshandelen, og ser også ut til å bli svekket klart sterkere enn verdenshandelen i 1991.

I USA ble vekstanslagene nedjustert kort etter at krisen i Persiabukta startet, og tendensen til kon-

junkturedgang er nå forsterket. Det er nå klar svikt i størstedelen av privat etterspørsel og arbeidsledigheten har økt med om lag 1/2 prosentpoeng i løpet av høsten. BNP-veksten i USA ventes å være lav fram til slutten av 1991 da flere prognoser legger til grunn at økt eksport som følge av svekket dollar, vil gi økt BNP-vekst igjen.

I Japan og Tyskland (vest) holder veksten seg godt oppe; for Japan ser BNP-veksten i 1990 ut til å bli sterkere enn det som var ventet i sommer. I begge disse landene er det sterk vekst i innenlandsk etterspørsel sammen med høy, men riktignok avtakende, eksportvekst som bidrar til veksten. For 1991 er vekstratene også i disse to landene klart nedjustert fra i sommer, i størrelsesorden ett prosentpoeng i gjennomsnitt. Usikkerheten i anslagene er imidlertid særlig stor for disse to landene. For Tyskland knytter denne usikkerheten seg til virkningene av gjenforeningen på bl.a. offentlige utgifter og rentenivå og for Japan til en mulig sterk svekkelse av investeringene særlig knyttet til boligmarkedet.

Storbritannia og Sverige som begge er viktige handelspartnere for Norge, har hatt klare presstendenser i økonomien med høy pris- og kostnadsvekst og svekket utenriksøkonomi. I høst har den private etterspørselsveksten i Storbritannia avtatt kraftig noe som har ført til at de seneste prognosene for 1991 er kraftig nedjustert. For BNP-veksten er prognosene justert ned med 2 prosentpoeng fra i sommer. I Sverige er politikken lagt om i kontraktiv retning noe som vil føre til lav vekst og økende arbeidsledighet i 1991.

Fortsatt høy eksportvekst

Den underliggende veksttaket for tradisjonell vareeksport holder seg på et høyt nivå selv om veksten er noe avdempet i forhold til tidligere. Den underliggende veksttaket er fortsatt i overkant av 10 prosent. Det er særlig for primæreringsvarer og varer fra skjermet industri at veksten er høy og tildels økende. Også fra hjemmekonkurrerende industri er eksportveksten høy og stabil. Veksttaket er noe mindre og avtakende for varer fra utekonkurrerende industri noe som må ses i sammenheng med at eksporten av bensin og fyringsoljer ikke øker like sterkt som tidligere i 1990. Eksporten av råolje har økt de to siste kvartalene etter å ha vært i nedgang (sesongjustert) siden 3. kvartal 1989. Produksjonskvotesystemet er opphevet og det ser ut til at dette først i den senere tid har gitt økt produksjon og eksport av råolje. Eksporten av naturgass er fortsatt i nedgang pga. at Frigg-feltet tømmes.

Veksttaket for tjenesteeksporten er klart avdempet i forhold til den høye veksten i 1989. Det

skyldes bl.a. at bruttofraktene ikke vokser like sterkt som før. Tjenesteeksporttallene er imidlertid noe mer usikre enn vareeksporttallene, så en skal være varsom med tolkning av utviklingen det siste kvartalet.

Fortsatt oppsving i innenlandsk etterspørsel

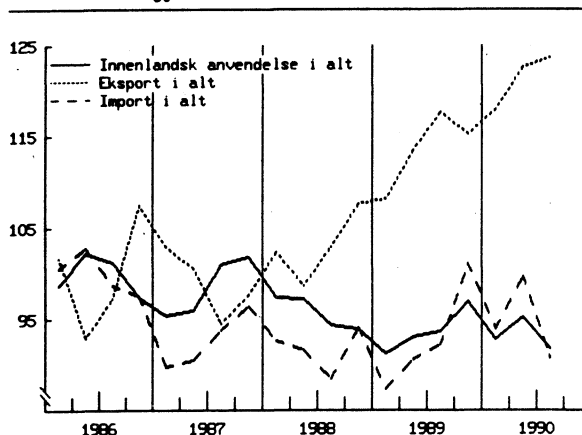
Oppsvinget i privat og offentlig konsum ser ut til å ha fortsatt i 3. kvartal 1990. Den underliggende veksttaket i privat konsum har vært vel 3 prosent på årsbasis siden slutten av 1989. Selv om veksttaket kan se ut til å avta noe i 3. kvartal, slik vi antydte i den forrige konjunkturrapporten, er det for tidlig å si at veksten nå vil avta. På årsbasis er det rimelig å anta en vekst i privat konsum på vel 3 prosent noe som innebærer at husholdningenes sparerate blir omlag uendret fra 1989 til 1990. Det er fortsatt veksten i varekonsumet som er den viktigste faktor bak utviklingen selv om også nordmenns konsum i utlandet har vist høy vekst.

Oppsvinget i innenlandsk etterspørsel skyldes også en høyere vekst i offentlig konsum enn i 1989. Nytt i forhold til forrige konjunkturoversikt er det at også kommunalt konsum ser ut til å vokse mer i 1990 enn tidligere antatt. Det er imidlertid fortsatt statlig konsum som vokser mest, og spesielt militært konsum. Fra 1989 til 1990 er det nå grunn til å forvente en vekst på omlag 2,5 prosent i offentlig konsum.

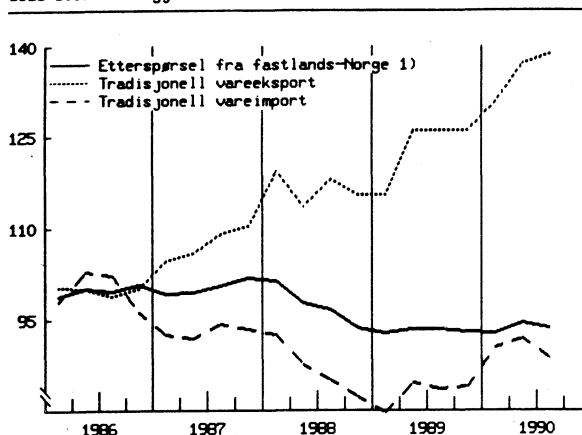
Bruttoinvesteringene i fastlands-Norge avtar fortsatt, og har vært i nedgang i tre år. Tegnene til utflating i nedgangen er ikke lenger så klare som omtalt i forrige konjunkturoversikt, men det er fortsatt rimelig å legge til grunn at bunnen vil nås i begynnelsen av 1991. Det er vekst i investeringene i utekonkurrerende industri og tempoet i nedgangen i annen industri er klart lavere enn tidligere. Dette er i overensstemmelse med industriens investeringsplaner for 1991 som antyder en sterk vekst neste år. Også for andre vareproduserende næringer har investeringsnedgangen stoppet opp, og det samme gjelder for offentlig forvaltning i alt. Nedgangen i boliginvesteringene fortsetter derimot med uforminsket styrke. Investeringene i privat tjenesteteyting ellers er fortsatt i klar nedgang, men her kan det se ut som om nedgangen flater noe ut.

I 1990 har nedgangen i varelagrene utenom skip og oljeplattformer i hovedsak stoppet opp. Den sterke nedgangen i lagrene bidro både til den svake produksjonsveksten og importnedgangen i 1989. Med et moderat oppsving i innenlandsk etterspørsel er det grunn til å regne med beskjedne lagerbevegelser i tiden framover slik at de positive produksjonsimpulsene som kommer fra innenlandsk etterspørsel ikke blir særlig motvirket ved ytterligere

EKSPORT, IMPORT OG INNENLANDSK ANVENDELSE
1986-100. Sesongjusterte volumindekser

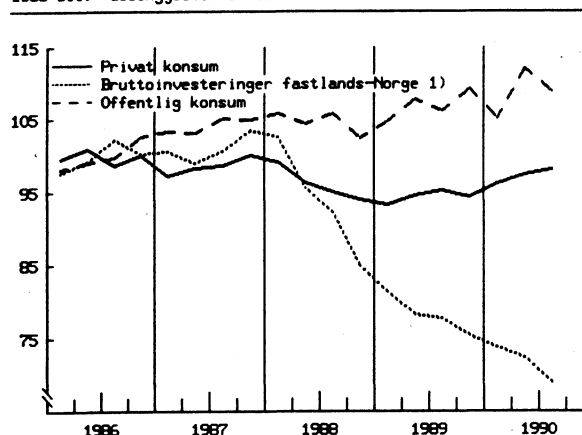

EKSPORT, IMPORT OG ETTERSPORSEL FRA FASTLANDS-NORGE
1986-100. Sesongjusterte volumindekser

1) Utenom lagerendring.

KONSUM OG INVESTERINGER
1986-100. Sesongjusterte volumindekser

1) Utenom lagerendring.

lagermedbygging. Med et tilbakeslag internasjonalt i 1991, kan det endog tenkes at vi får en viss lageroppbygging i tiden framover.

Noe mer dempet vekst i importen av tradisjonelle varer

Omslaget i innenlandsk etterspørsel, en vridning i sammensetningen av etterspørselen mot importvarer samt mindre nedgang i importvarelagrene, ga en sterk underliggende vekst i importen av tradisjonelle varer gjennom 1989 og inn i 1990. De siste tallene fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) antyder en viss avdemping i den høye veksten i tradisjonell vareimport. Den samlede importen har derimot falt gjennom 1990 noe som ikke minst skyldes at importen av skip har sunket i tillegg til at også skipsfartens driftsutgifter i utlandet vokser lite. Det er grunn til å regne med at norske bedrifter i noen grad vinner markedsandeler på det norske markedet gjennom lav pris- og kostnadsvekst. Dessuten kan det også tenkes at en mer moderat vekst internasjonalt vil skjerpe konkurransen på det norske markedet i tiden framover.

Stabil oppgang i produksjonen

Etterspørselsveksten i fastlandsøkonomien sammen med veksten i eksporten har gjennom 1990 ført til vekst både for BNP i alt og for fastlands-Norge. Gjennom 1990 har den underliggende veksten i fastlandsøkonomien vært i størrelsesorden 3 prosent (årlig rate). Veksten i produksjonen har funnet sted i de fleste hovedgrupper av næringer, og den har vært om lag like stor i privat som i offentlig sektor. Industrien og privat tjenesteyting har de siste kvartalene hatt en vekst på linje med utviklingen i fastlandsøkonomien i alt, mens nedgangen i produksjonen i bygge- og anleggssektoren fortsetter som følge av fortsatt sterk nedgang i investeringene i bygninger, både i næringslivet og i boliger.

Klarere tegn til omslag i arbeidsmarkedet

Omslaget i produksjonen har nå slått ut i sysselsettingen, og det ser ut til at sysselsettingen har vært i vekst det siste halve året. Det er imidlertid bare svake tegn til redusert ledighet både målt ved tall fra AKU og ved antall registrerte ledige og personer på tiltak. Det har sammenheng med at det også har vært vekst i arbeidsstyrken, etter at denne har vært i nedgang siden midten av 1988. Med fortsatt vekst både i sysselsetting og arbeidsstyrke, vil le-

digheten trolig bare avta langsomt det nærmeste året.

Sterkere lønnsvekst enn ventet

Lønnsveksten for arbeidere i industrien ble høy i 3. kvartal, etter å ha vært beskjeden i første halvår. En stor del av dette skyldes etterbetalinger pga. forsinkelsene i lønnsoppgjøret, men lønnsglidningen har også trolig vært større enn ventet. Årsveksten i industrien 1990 kan således anslås til vel 5 prosent, noe høyere enn forutsatt ved tariffforhandlingene i vår. Denne utviklingen i industrien må dels forstås på bakgrunn av den sterke produktivitetsutviklingen i 1989 som sammen med gunstige priser, har gitt høy lønnsomhet i mange industrinæringer. En viss gjeninnhenting av lav lønnsvekst pga. inntektsreguleringslovene i 1988 og 1989 kan også være en faktor bak den noe høyere lønnsveksten.

Oljeprisøkning har gitt høyere prisvekst

Prisstigningstakten økte betydelig i oktober, for det meste på grunn av økte priser på bensin og fyringsolje som følge av den sterke økningen i råoljeprisene. Den underliggende prisstigningstakten, utenom prisene på oljeprodukter, er imidlertid fortsatt om lag 4 prosent. Prisstigningstakten er fortsatt klart lavere enn hos handelsparterne.

Oljeprisøkningen og importnedgang gav økt overskudd på driftsbalansen i 3. kvartal

Det var et overskudd på driftsbalansen overfor utlandet på nær 11 milliarder kroner i 3. kvartal 1990, etter et gjennomsnitt nær null i første halvår. Det økte overskuddet i 3. kvartal skyldtes både prisøkningen på råolje og raffinerte oljeprodukter samt en nedgang i importvolumet for tradisjonelle varer og av skip. Disponibel realinntekt for Norge økte med vel 9 prosent i 3. kvartal, sammenlignet med gjennomsnittet for første halvår. Både be- dringen i bytteforholdet med utlandet og produksjonsveksten i norsk økonomi bidro til denne utviklingen.

Økt rentedifferanse mellom Norge og utlandet

Det kortsiktige internasjonale rentenivået, veid sammen med vektene i den nye valutakursindeksen, avtok fram til oktober, og har deretter økt svakt. Bruker en de gamle valutakurvvektene har imidlertid renten i utlandet økt den siste tiden. Etter at rentedifferansen mellom Norge og utlandet ble

sterkt redusert tidligere i høst, har denne økt igjen, og det kortsiktige rentenivået i Norge lå i første del av november vel 1,5 prosent høyere enn i utlandet, målt med vektene i den nye valutakursindeksen.

Internasjonal konjunkturedgang men fortsatt moderat produksjonsvekst i Norge i 1991

I et vedlegg til dette nummeret av Økonomiske analyser er det presentert en modellbasert framskrivning av den makroøkonomiske utviklingen fra 4. kvartal 1990 og ut 1991. Hovedresultatet fra disse beregningene at den moderate produksjons-

veksten i norsk økonomi vil fortsette neste år, selv om den internasjonale konjunkturedgangen fører til svakere vekst i tradisjonell vareeksport. Økt veksttakt i offentlig konsum og et omslag i de private investeringene bidrar til produksjonsveksten. Det private konsumet vil bidra til produksjonsvekst også neste år, men vil trolig vokse noe svakere enn i år. Arbeidsledigheten antas bare å bli svakt redusert neste år til tross for en viss vekst i sysselsettingen. Selv med antakelse om nedgang i råoljepris og dollarkurs i 1991 til et oljeprisnivå regnet i norske kroner på linje med første halvår 1990, ventes det overskudd på driftsbalansen også neste år.

UTVIKLINGEN I NOEN MAKROØKONOMISKE HOVEDSTØRRELSER
 Prosentvis volumendring i 1988-priser ¹⁾

	Mrd.	Vekst fra samme periode					Underliggende tendens.			
	1988-kr.	året før					Årlig rate (regnet fra foregående kvartal) ⁵⁾			
	1989	89.4	90.1	90.2	90.3a	89.4	90.1	90.2	90.3a	
Privat konsum	302,8	0,1	3,6	2,3	3,0	3	4	4	3	
Varer	191,9	0,0	3,3	2,0	3,4	3	4	5	3	
Tjenester	101,6	1,6	4,2	2,6	2,0	3	3	3	3	
Nordmenns konsum i utlandet	18,9	-12,7	-2,8	3,6	4,4	*	*	*	*	
- Utlendingers konsum i Norge	9,6	-12,9	-6,3	1,6	2,5	*	*	*	*	
Offentlig konsum	125,4	7,4	0,3	4,0	2,5	*	*	*	*	
Statlig konsum	49,4	15,4	0,4	7,2	2,6	*	*	*	*	
Sivilt konsum	30,0	8,1	2,2	6,3	1,6	*	*	*	*	
Militært konsum	19,4	25,1	-3,3	8,5	4,5	*	*	*	*	
Kommunalt konsum	76,0	2,0	0,3	1,9	2,4	*	*	*	*	
Bruttoinvestering i fast kapital	161,2	10,6	-8,4	-35,8	-32,2	*	*	*	*	
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	57,2	80,6	-9,5	-69,3	-70,8	*	*	*	*	
Fastlands-Norge	104,0	-11,3	-8,2	-9,5	-11,2	-10	-9	-7	-4	
Industri og bergverksdrift	15,4	-15,1	-12,7	-10,6	-12,9	-11	-8	-6	-3	
Annen vareproduksjon	14,5	-23,6	-14,8	-10,8	-7,4	-15	-9	-3	5	
Annen tjenesteyting	74,1	-7,5	-6,2	-9,0	-11,6	-8	-9	-8	-6	
Lagerendring (BNP-vekstbidrag)	-15,2	(-2,2)	(2,7)	(9,9)	(5,2)	*	*	*	*	
Skip og plattf. under arb.(BNP-vbd.)	-5,3	(-2,5)	(-0,5)	(6,8)	(3,0)	*	*	*	*	
Varelagre (BNP-vekstbidrag) ³⁾	-9,9	(0,4)	(3,1)	(3,1)	(2,2)	*	*	*	*	
Innenlandsk anvendelse	574,2	2,4	2,8	0,7	-1,4	2	-1	-2	-3	
- påløpte inv. oljevirk. og u. sjøfart ²⁾	51,9	32,4	-12,3	-30,9	-43,4	*	*	*	*	
etterspørsel fra fastlands-Norge	532,2	-0,8	0,5	0,4	0,1	0	1	2	2	
Eksport	235,9	7,0	9,9	6,3	5,3	7	8	9	9	
Tradisjonelle varer	103,2	8,4	14,7	5,4	10,3	10	12	14	12	
Råolje og naturgass	60,9	13,6	0,6	-3,4	-3,9	-2	-4	2	13	
Skip og oljeplattformer	5,7	-48,1	37,6	160,5	11,6	*	*	*	*	
Tjenester	66,0	8,2	9,0	6,0	5,5	8	6	4	2	
Samlet anvendelse	810,0	3,6	4,9	2,4	0,6	4	2	1	1	
Import	220,0	6,7	9,1	7,4	-1,8	8	2	2	-2	
Tradisjonelle varer	131,1	1,1	14,9	6,1	6,0	9	12	10	8	
Råolje	0,5	-51,9	48,9	168,4	90,6	*	*	*	*	
Skip og oljeplattformer	23,4	31,4	-22,7	18,7	-64,3	*	*	*	*	
Tjenester	65,0	7,6	5,6	5,8	2,5	6	4	1	-3	
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	590,0	2,5	3,4	0,5	1,4	2	2	3	3	
- fastlands-Norge	514,9	0,5	2,5	-0,1	1,7	1	2	3	4	
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	75,1	18,5	9,1	4,4	-0,6	6	2	1	0	
Fastlands-næringer	475,1	0,4	2,1	-0,7	1,7	1	1	3	3	
Industri og bergverksdrift	90,9	1,1	3,0	-3,3	1,7	1	1	2	3	
Annen vareproduksjon	74,5	-2,0	-0,5	-3,0	3,0	-2	-1	3	5	
Annen tjenesteyting	309,6	0,8	2,5	0,5	1,4	2	2	3	3	
Korr.poster (BNP-vekstbidrag) ⁴⁾	39,8	(0,1)	(0,5)	(0,5)	0,1	*	*	*	*	

¹⁾ Fotnoter, se "Teknisk merknad".

PRISINDEKSER FOR MAKROØKONOMISK HOVEDSTØRRELSER

	Prosentvis endring fra samme periode året før				Underliggende tendens. Årlig rate (regnet fra foregående kvartal)			
	89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2	90.3
Privat konsum	3,9	4,3	4,0	4,1	3	4	5	5
Offentlig konsum	4,6	4,6	3,4	3,5	3	3	4	4
Bruttoinvesteringer i fast kapital	5,3	2,4	1,0	-0,4	0	-2	-9	4
- fastlands-Norge	1,6	1,9	0,5	0,6	1	-1	-1	4
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	4,8	3,6	2,8	2,8	2	2	2	5
- etterspørsel fra fastlands-Norge	3,6	3,9	3,3	3,4	3	3	4	4
Eksport	11,6	3,7	-5,3	3,3	6	-1	-18	34
- tradisjonell vareeksport	0,4	-4,0	-7,0	-5,3	-4	-8	-10	2
Samlet anvendelse	6,7	3,7	0,3	3,0	3	1	-5	13
Import	5,8	3,0	1,5	0,0	1	-1	-2	1
- tradisjonell vareimport	2,4	2,1	0,7	0,1	-1	-1	-1	3
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	7,1	3,9	-0,2	4,1	4	2	-6	18
- fastlands-Norge	2,9	1,8	1,3	1,6	2	1	2	2

TEKNISK MERKNAD OM KVARTALSTALLENE OG FOTNOTER TIL TABELLENE

Fotnoter: 2) Inkludert skip, oljeplattformer og plattform-moduler under arbeid. 3) Utenom skip, oljeplattformer under arbeid og plattform-moduler under arbeid. BNP-vekstbidragene er beregnet som differansen mellom lagerinvesteringene i kvartalet og samme kvartal året før, regnet i prosent av BNP samme kvartal året før. 4) Korreksjon for frie banktjenester og visse avgiftsberegninger. BNP-vekstbidragene er beregnet som økningen i posten fra samme kvartal året før, regnet i prosent av BNP samme kvartal året før. 5) Vekst fra foregående kvartal i glattet sesongkorrigert serie, omregnet til årlig rate. a) Anslag tildels basert på framskrivninger. *) Endringstall gir liten mening.

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg. De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene for årene til og med 1988 er avstemt mot de sist publiserte årlige regnskapstallene.

Basisår og kjeding: Volumtall for 1989 og 1990 er beregnet i 1988-priser, og det er brukt vektorer fra dette året. I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes alle størrelser i faste priser med basis i prisene to år tidligere. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringstallene (vekstratene). For sammenligningens skyld er det derfor i alle tabeller gitt vekstrater med 1988 som basisår (felles omregningsår). Dette er gjort ved å prisomregne fastpristallene for årene før 1988 til 1988-priser. Prisomregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektornivå.

Bruttoinvesteringer: Bruttoinvesteringer i fast kapital i alt er sterkt påvirket av de store svingningene i investeringer i oljevirkosomhet. Disse svingningene skyldes blant annet at plattformer som har vært under arbeid i flere år, regnes som investert i det kvartal og med den kapitalverdi de har ved uttaging til feltet.

Sesongjusterte tall: Det kvartalsvise nasjonalregnskapet utarbeides som et ikke-sesongkorrigert regnskap, der en søker å registrere de faktiske transaksjoner i hvert kvartal. De fleste tallseriene på detaljert regnskapsnivå viser derfor klare sesongsvingninger. Disse seriene er sesongjustert og deretter summert sammen med de øvrige tallseriene til de totalstørrelsene som er presentert i teksttabellene og diagrammene. For offentlig sektors innkjøp av varer og tjenester hvor en foreløpig ikke har tilstrekkelig informasjon til å fastlegge sesongmønsteret, er sesongjusteringen basert på skjønn.

Underliggende tendens: Norsk økonomi er så liten at tilfeldige eller enkeltstående, store hendelser kan gi store utslag i tallene. De sesongkorrigerte tallene gattes derfor, slik at en kan finne fram til den underliggende tendensen for hver av seriene. Ved glættingen forsøker en å skille mellom tilfeldige og systematiske variasjoner i serien.

REVISJONER AV BEREGNET UNDERLIGGENDE TENDENS
(Vekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate)

Publ. 86.4 87.1 87.2 87.3 87.4 88.1 88.2 88.3 88.4 89.1 89.2 89.3 89.4 90.1 90.2 90.3

BNP fastlands-Norge

Aug.-87	0	-1	-1													
Nov.-87	0	-1	0	1												
Jan.-88	0	-1	1	2	2											
Jun.-88	1	0	0	1	0	-2										
Sep.-88	1	-1	0	0	0	-1	-1									
Des.-88	1	-1	0	1	1	0	-1	-2								
Feb.-89	1	-1	0	1	1	0	-1	-1	-2							
Jun.-89	1	1	2	2	2	0	-2	-3	-4	-3						
Sep.-89	2	1	2	2	2	-1	-2	-4	-4	-2	1					
Des.-89	2	1	2	2	2	0	-2	-4	-4	-2	1	3				
Feb.-90	2	1	2	2	2	0	-2	-3	-3	-1	2	3	2			
Jun.-90	1	0	1	1	-1	-3	-4	-4	-3	-1	1	1	0	-2		
Sep.-90	1	0	1	1	-1	-3	-4	-4	-3	-2	1	1	1	1	3	
Des.-90	1	0	1	1	-1	-3	-4	-4	-3	-2	1	1	1	2	3	3

Etterspørsel fra fastlands-Norge

Aug.-87	0	-1	-1													
Nov.-87	-1	-2	-2	-2												
Jan.-88	-1	-1	-1	0	1											
Jun.-88	1	-1	0	1	1	-2										
Sep.-88	0	-1	0	0	0	-2	-4									
Des.-88	0	-1	0	0	0	-2	-4	-4								
Feb.-89	0	-1	0	0	0	-3	-5	-4	-3							
Jun.-89	0	0	1	1	0	-3	-5	-5	-4	-3						
Sep.-89	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-6	-4	0					
Des.-89	1	0	1	1	0	-3	-5	-6	-6	-5	-2	0				
Feb.-90	1	0	1	1	0	-3	-5	-6	-6	-4	-2	0	1			
Jun.-90	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-7	-4	-2	-1	-1	-1		
Sep.-90	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-7	-5	-2	0	1	2	3	
Des.-90	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-7	-5	-2	-1	0	1	2	2

MERKNADER TIL REVISJONENE

Revisjoner kan enten skyldes nye/reviderte kvartalstall for inneværende år, nye/reviderte årlige nasjonalregnskap for tidligere år eller overgang til nytt prisbasis-år. Fordi vekstratene etter omregning til årlig rate er avrundet til nærmeste hele prosent, kan 1 prosentenhets endring i vekstraten først og fremst skyldes ulik avrunding.

Publisert: Prisbasis: Nytt årlig regnskap: Andre merknader:

Aug.-87	1986		
Nov.-87	"		
Jan.-88	"		
Jun.-88	"	1985-87	Nytt sesongjusteringsprogram tatt i bruk.
Sep.-88	"		
Des.-88	"		
Feb.-89	"		
Jun.-89	1987	1986-87	
Sep.-89	"		Revidert sesongjusteringsprogram.
Des.-89	"		
Feb.-90	"		
Jun.-89	1988	1987-88	
Sep.-90	"		
Des.-90	"		

Konjunkturutviklingen i utlandet

USA: På grensen til tilbakeslag

I løpet av 1990 ser det ut til at veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP) i USA gradvis går mot null. BNP-veksten i 2. kvartal er nå justert ned til 0,4 prosentpoeng (sesongjustert årlig rate). De første tallene for 3. kvartal gir en sterkere vekst på 1,6 prosent (sesongjustert årlig rate), men det har vært en tendens til at de første anslagene senere blir nedjustert. Ifølge de siste prognosene blir vekstraten trolig negativ i 4.kvartal. For hele 1990 ser veksten ut til å bli på om lag 1 prosent.

Prognosene for 1991 er også betydelig nedjustert i forhold til hva de var i august. Dette har delvis sammenheng med krisen i Persiabukta og de høye oljeprisene. Indirekte har krisen også bidratt til redusert etterspørsel på grunn av økt pessimisme både hos forbrukere og produsenter. BNP-veksten kan derfor komme til bli svært svak det første halvåret i 1991. DRI (Data Resources Inc.) regner med at sentralbanken vil fortsette å sette ned rentenivået i små skritt utover vinteren og våren. Dette vil, sammen med en økt eksportvekst på grunn av fallende dollarkurs, gi grunnlag for tiltakende vekst igjen utover i 1991. For 1991 som helhet peker prognosene mot en BNP-vekst på bare 1/2 prosent, med en betydelig vekstøkning fra første til annet halvår.

Veksten i 3. kvartal 1990 skyldtes først og fremst en sterk vekst i privat konsum. Imidlertid er det flere grunner til at konsumveksten trolig blir negativ i 4. kvartal og svært svak inn i 1991. Arbeidsledigheten

er økende, inntektsveksten er svak og et barometer for husholdningenes tillit til den nærmeste framtiden viste et rekordstort fall fra juli til oktober. Prognosene peker nå mot en vekst i privat konsum på vel 1 prosent i 1990 og 1/4 - 1 prosent i 1991.

Det høye rentenivået, vansker med å få kreditt, reduserte driftsresultater i næringslivet og lavere etterspørsel og kapasitetsutnyttning har bidratt til lav investeringsvekst i 1990. Private investeringer utenom bolig vil forsette å vokse svakt utover i 1991, men etter hvert vil det synkende rentenivået og økt etterspørsel gi en noe sterkere vekst. Prognosene peker mot en vekst på 0 - 3/4 prosent i 1990. Den store forskjellen mellom prognosene for 1990 kan ha sammenheng med forskjellige antakelser om rentenivå og valutakurs. DRI baserer sine prognoser på at rentenivået (dvs. Federal Funds Rate) gradvis går ned til 7,5 prosent i 1991, mens LINK forutsetter 7,9 prosent. I LINK-prognosene er også dollarkursen noe sterkere, noe som bidrar til lavere investeringsetterspørsel fra eksportnæringene.

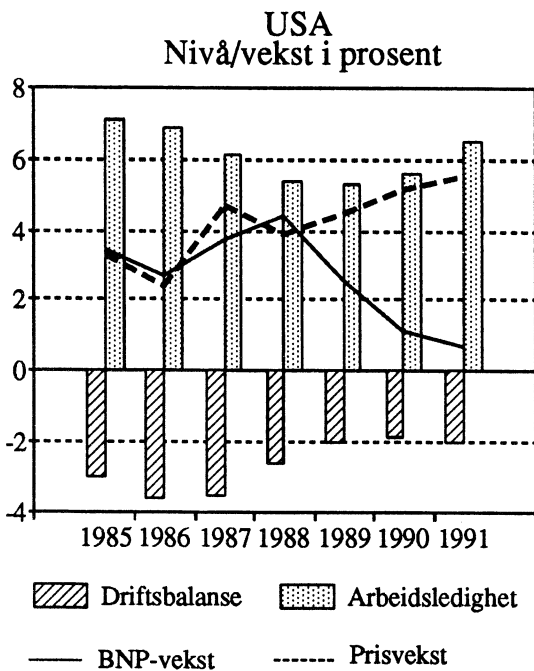
Boliginvesteringene er nå svært svake, med over 10 prosent nedgang i 2. kvartal og over 20 prosent nedgang i 3. kvartal (sesongjusterte årlige rater). Boliginvesteringene vil trolig fortsette å synke i 4. kvartal 1990 og langt inn i 1991. Prognosene er betydelig nedjusterte i forhold til i august. Årsakene til den svake utviklingen er, som ovenfor, blant annet høyt rentenivå og kredittrasjonering fra private banker, sammen med fallende boligpriser. Usikkerhet om framtiden er også en viktig faktor.

USA: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

	1989	1990		1991	
	Regnskap	DRI nov	LINK nov	DRI nov	LINK nov
Privat konsum	1,9	1,1	1,1	0,2	1,1
Offentlig konsum (føderalt)	2,1	2,6	2,5	-3,2	-3,2
Boliginvesteringer	-4,0	-5,2	-4,0	-4,5	-7,6
Andre private investeringer	3,9	0,8	0,1	1,1	-3,2
Eksport	11,0	5,2	4,2	4,2	1,7
Import	6,0	3,0	1,9	-0,8	-1,6
Bruttonasjonalprodukt	2,5	1,0	0,9	0,6	0,6
Driftsbal.(nivå,prosent av BNP)	-2,1	-1,9	-1,9	-2,0	-1,9
Konsumprisvekst	4,5	5,0	5,1	5,0	5,9
Arbeidsledighetsrate (nivå)	5,3	5,5	5,6	6,4	6,6

Kilde: Data Resources Inc. (DRI) og LINK-prosjektet (et internasjonalt prognosesamarbeid).

Prognosene peker nå mot en nedgang i boliginvesteringene på 4 - 5 prosent i 1990 og 4 1/2 - 7 1/2 prosent i 1991.

Det er veksten i eksportvolumet som vil være den sterkeste vekstfaktoren både i 1990 og i 1991. Det har sammenheng med at dollarkursen forventes å falle ytterligere fram til sommeren 1991. I 1990 anslås eksportveksten til 4 - 5 prosent. I 1991 vil veksten bli svakere på grunn av lavere etterspørsel fra utlandet. DRIs prognoser peker mot en nedgang i vekstraten på 1 prosentpoeng, mens LINK antyder en adskillig større nedgang. Dette skyldes trolig at DRI antar en sterkere svekkelse av dollarkursen enn det LINK gjør.

Prognosene for konsumprisveksten er - naturlig nok - oppjustert. I oktober vokste konsumprisindeksen med 0,6 prosent fra måneden før og var 6,3 prosent høyere enn i oktober i fjor. I august og september var prisveksten fra måneden før 0,8 prosent, mot 0,4 prosent i juli. Prognosene peker mot en konsumprisvekst på omlag 5 prosent i 1990 og 5 - 6 prosent i 1991.

Arbeidsledigheten er økende, fra 5,2 prosent i juni til 5,7 prosent i oktober. I takt med den reduserte økonomiske aktiviteten vil ledigheten fortsette å øke. Som tidligere er det særlig industriarbeidsplasser som faller bort. Ifølge prognosene vil arbeidsledigheten være omlag 5 1/2 prosent i gjennomsnitt i 1990 og 6 1/2 prosent i 1991.

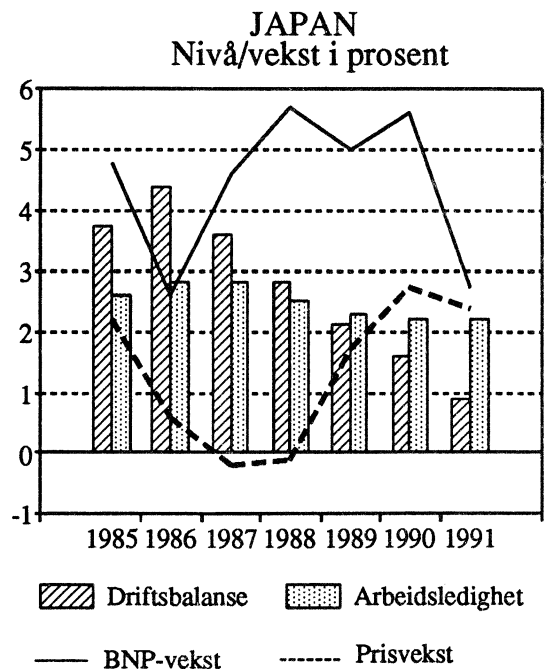
Importvolumet vokste med over 5 prosent i 3. kvartal i år (sesongjustert årlig rate), men ventes å gå ned like mye i 4. kvartal. Prognosene peker mot en vekst i 1990 og 1991 på henholdsvis 3 og -3/4 prosent. Importnedgangen skyldes redusert konsum- og investeringsetterspørsel og redusert industriproduksjon.

Etter en tendens til redusert underskudd på varebalansen i første halvår i år, øker nå underskuddet igjen. I 3. kvartal var underskuddet på over 9 milliarder dollar hver måned. Dette henger sammen med høy vekst i konsumet og dermed importen i 3. kvartal, samtidig som eksporten ikke vokste. De høye oljeprisene bidro også. For 1990 totalt anslår DRI et underskudd på varebalansen på om lag 105 milliarder dollar, bare svakt ned fra 1989. I 1991 peker prognosene mot et underskudd på vel 110 milliarder dollar. DRIs prognoser for driftsunderskuddet i 1990 og 1991 er henholdsvis 103 og 114 milliarder dollar - klart større enn prognosene fra august.

Det føderale budsjettet ble omsider vedtatt etter mye tautrekking. Til tross for skatteøkninger og utgiftsreduksjoner vil trolig underskuddet for budsjettåret 1991 bli nesten 240 milliarder dollar, 8 milliarder mer enn i 1990.

Japan: Sterkere vekst enn ventet i 1990

Veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP) i Japan ser i år ut til å bli enda sterkere enn den var i 1989. I 1. kvartal vokste BNP med over 11 prosent, mens veksten i 2. kvartal var mer beskjedne 3,6 prosent (sesongjusterte årlige rater). Den lave veksten i 2. kvartal skyldtes en nedgang i eksportvolumet, mens innenlandsk etterspørsel var svært sterk. Prognosene antyder nå en BNP-vekst på over 5 1/2 prosent i 1990. For 1991 er det antatt en vesentlig lavere vekstrate; 2 1/2 - 3 prosent. Den lavere veksten i 1991 skyldes dels innenlandske faktorer som høye renter og fallende aksjekurser og eiendomspriser, og dels en negativ eksportvekst på grunn av lav vekst i USA og lavere vekst hos Japans asiatiske handelspartnere.

JAPAN: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	LINK nov	OSAKA nov	DRI nov	LINK nov	OSAKA nov	DRI nov
Privat konsum	3,2	3,8	4,2	3,9	4,0	4,3	3,2
Offentlig konsum	2,0	1,5	2,3	1,7	0,6	2,0	1,8
Boliginvesteringer	3,9	-0,3	-8,6
Andre private investeringer	16,5	11,9	14,8	10,6	5,7	6,9	2,6
Offentlige investeringer	-1,4	0,4	2,9	..	3,0	3,5	..
Eksport	15,6	6,1	9,1	8,3	2,4	-4,0	-1,8
Import	19,3	6,6	12,1	10,5	7,1	2,8	-0,7
Bruttonasjonalprodukt	5,0	5,3	5,8	5,6	2,5	3,0	2,7
Driftsbal.(nivå,prosent av BNP)	2,1	2,0	1,6	1,1	1,2	0,9	0,7
Konsumprisvekst	1,7	2,4	2,9	2,9	2,7	1,4	3,2
Arbeidsledighetsrate (nivå)	2,3	2,4	2,1	2,1	2,5	2,1	2,1

Kilde: Osaka Universitet (OSAKA), Data Resources Inc. (DRI) og LINK-prosjektet (et internasjonalt prognose-samarbeid).

Industriproduksjonen økte sterkt gjennom sommeren. I 3 måneders perioden juni til august var industriproduksjonen over 10 prosent høyere enn i foregående 3 måneders periode (sesongjustert årlig rate). Det ser ut til at veksten i industriproduksjonen i 1990 og 1991 vil bli henholdsvis vel 4 prosent og 2 1/4 prosent ifølge prognoser fra universitetet i Osaka.

Den stramme pengepolitikken ser ut til å ha dempet inflasjonsfrykten, selv om konsumprisstigningen i Japan for tiden er høyere enn vanlig etter japanske forhold. Konsumprisveksten fra samme måned året før var 3,2 prosent i oktober. Tilsvarende vekstrate i juli var 2,7 prosent. Den sterke yenkursen har dempet virkningene av de høye oljepri-sene; i forhold til dollar har yenkursen styrket seg med over 14 prosent fra juli til november. Realprisen på olje er nå mindre enn halvparten av hva den var for 10 år siden. Videre er Japans industri sannsynligvis verdens mest energieffektive. I 1990 peker prognosene mot en prisstigning på 2 1/2 - 3 prosent. Prognosene for 1991 spriker noe. Forskjellene bunner trolig i ulike oppfatninger om presset på arbeidsmarkedet.

Arbeidsledigheten antas å forbli på et svært lavt nivå, vel 2 prosent både i 1990 og i 1991. Antallet jobber per arbeidssøker er også høyt, om lag 1,5. Når BNP-veksten blir lavere i 1991 vil arbeidsmarkedet bli noe slakkere, slik at den inflasjonsdriven- de effekten reduseres.

Det stramme arbeidsmarkedet er også en viktig faktor bak investeringsveksten; en stor del av investeringene gjøres i arbeidsbesparende teknologi. Private investeringer utenom bolig vil også i 1990 vokse svært sterkt. De viktigste drivkreftene bak

den høye investeringsveksten er, foruten det stramme arbeidsmarkedet, en høyere økonomisk vekst enn forventet, økt tjenesteetterspørsel og framgang i utviklingen av nye produkter innen mikroelektronikk. I 1991 vil trolig veksten i investeringene bli lavere. Hovedårsakene er det store fallet i aksjekursene på Tokyo-børsen, høyere rentenivå og fallende priser på fast eiendom. Nivået på investeringene vil imidlertid være høyt.

Boliginvesteringene har vist en flat utvikling gjennom 1990. De fallende prisene på fast eiendom vil trolig gi en nedgang i boliginvesteringene i 1991. Imidlertid er nivået på boliginvesteringene høyt.

Konsumveksten ser ut til å bli sterkere i 1990 enn i 1989. Spesielt har økningen i etterspørselen etter luksusvarer, som biler, smykker, kunst og høyteknologivarer økt sterkt. Luksusvarer ble billigere etter skattereformen våren 1989, og nye elektronikkprodukter kommer stadig på markedet. Prognosene for 1991 varierer, og det store spørsmålet er hvor stor betydning virkningen av prisfallet på eiendomsmarkedet og aksjemarkedet vil få.

Eksportveksten blir adskillig lavere i 1990 enn i 1989. En viktig årsak er fallende bileksport til USA. I 1991 ventes eksportveksten å svekkes ytterligere; enkelte prognoser har nedgang i eksportvolumet. Det er først og fremst på grunn av den svake veksten i USA, men også fordi veksten i Asia blir redusert. Dessuten antas en videre styrking av yenkursen.

Importveksten blir også betydelig lavere i 1990 enn i 1989. Dette skyldes trolig den svake yenkursen i de første 3 kvartalene. For 1991 er prognosene svært forskjellige. Det har sammenheng med forskjellige prognoser for konsum, investeringer og eksport.

Overskuddet på varebalansen har fortsatt å falle. Overskuddet fra januar til september var 45,5 milliarder dollar mot 60,6 milliarder i samme periode i fjor. Overskuddet på driftsbalansen gikk i samme periode ned fra 44,4 milliarder til 28,2 milliarder. For 1990 peker prognosene for varebalansen og driftsbalansen mot overskudd på henholdsvis rundt 60 og 46 - 56 milliarder dollar. For 1991 ventes disse overskuddene å bli henholdsvis 59 - 66 og 33 - 42 milliarder dollar.

Tyskland(vest): Fortsatt betydelig vekst

Det er ventet fortsatt relativ sterk men avtakende vekst i Tyskland(vest) i 1991. Ifølge prognosene vil investeringsveksten falle tilbake til mer moderate rater, og også veksten i privat konsum vil avta noe. Til tross for dette antas økningen i innenlandsk etterspørsel også i 1991 å bli sterkere enn i de fleste årene i perioden 1970-1989.

Fortsatt vekst i innenlandsk etterspørsel, høy kapasitetsutnyttning i industrien samt lavere vekst internasjonalt, bidrar til nedgang i eksportveksten også neste år. Til tross for lavere importvekst som følge av etterspørselsutviklingen innenlands, ventes importen å vokse sterkere enn eksporten. Effekten fra nettoeksport (eksport minus import) på BNP-veksten vil derfor være negativ i både 1990 og 1991. Regnet som prosent av BNP viser prognosene en nedgang i overskuddet på driftsbalansen i både inneværende og neste år.

Det er tildels betydelige forskjeller i anslagene på eksportveksten i både inneværende og neste år mellom de ulike instituttene. Årsaken til dette er uklar da anslagene på etterspørselsutviklingen på

eksportmarkedene er svært like. Ulike forutsetninger om utviklingen i konkurranseevnen virker til å kunne forklare noe av disse forskjellene for 1991, men ikke for 1990.

Økningen i offentlig konsum i inneværende og neste år må ses i sammenheng med økte utgifter i forbindelse med gjenforeningen av Tyskland. Spesielt har immigrasjonsbølgen fra øst til vest ført til betydelig vekst i sosiale utgifter. De fem tyske instituttene anslår at 210.000 personer vil flytte fra øst til vest i 1990 og 80.000 personer i 1991.

Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til kostnadene ved gjenforeningen og tildels også finansieringen. De økte offentlige utgiftene vil delvis bli finansiert ved utstedelse av statsobligasjoner. Det er også ventet at deler av de økte offentlige utgiftene som følge av gjenforeningen vil motvirkes av reduserte utgifter på poster som var knyttet til delingen av de to tyske statene, samt økte skatteinntekter som følge av økt økonomisk aktivitet. Mange hevder imidlertid at det også vil være nødvendig med økte skattesatser.

Overføringene fra Tyskland(vest) til Tyskland(øst) er nå anslått til om lag 32 og 42 milliarder tyske mark (DM) i henholdsvis inneværende og neste år. Ifølge det nylig fremlagte statsbudsjettet for Tyskland, er underskuddet beregnet til 67 og 70 milliarder DM i hhv. 1990 og 1991. De fem tyske instituttene legger imidlertid til grunn et underskudd på hele 90 milliarder DM i 1991.

Tall for 3. kvartal i år viser at bruttonasjonalproduktet vokste med hele 5,7 prosent fra samme kvartal i fjor i Tyskland(vest). Gjennomsnittlig vekst de tre første kvartalene er 4,5 prosent. Sammenlignet med kvartalsprognoser fra DRI og halvårsprogno-

TYSKLAND(VEST): MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

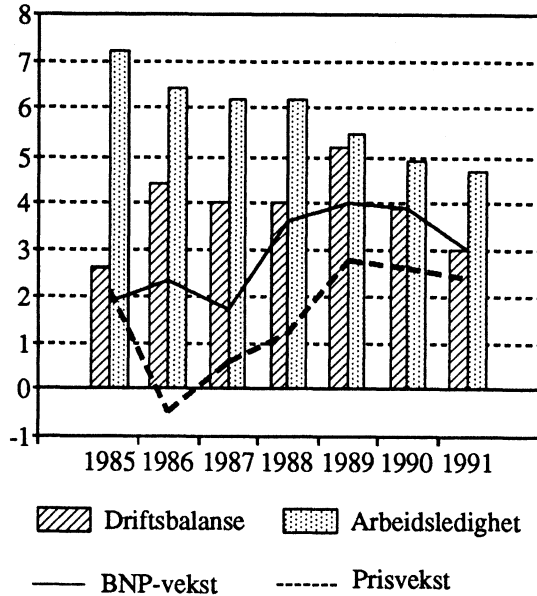
	1989	1990			1991		
	Regnskap	5TI okt	IMF okt	DRI nov ¹⁾	5TI okt	IMF okt	DRI nov ¹⁾
Privat konsum	1,7	4,5	4,2	4,2	2,5	3,1	3,3
Offentlig konsum	-0,8	1,5	2,0	1,3	1,5	1,7	1,4
Investering fast realkapital	7,4	8,5	9,2	7,9	4,5	5,6	4,3
Eksport	10,4	8,5	3,7	8,0	8,0	2,8	4,7
Import	7,4	10,0	9,6	9,0	9,0	8,2	6,3
Bruttonasjonalprodukt	4,0	4,0	3,9	3,7	2,5	3,3	3,1
Driftsbal. (nivå, prosent av BNP)	5,2	4,5	3,3	4,0	3,6	2,3	3,0
Konsumprisvekst	2,8	2,5	2,8	2,6	4,0	3,7	3,5
Arbeidsledighetsrate (nivå) ²⁾	5,5	5,1	4,5	5,1	5,1	4,3	4,7

1) Anslag for driftsbalansen fra oktober.

2) Justert i forhold til standardiserte rater.

Kilde: DRI (Regnskap), Data Resources Inc. (DRI), International Monetary Fund (IMF) og fem tyske forskningsinstitutter (5TI).

TYSKLAND (VEST) Nivå/vekst i prosent

ser fra de fem tyske instituttene, er denne veksten klart høyere enn antatt. Det kan derfor være at disse instituttene undervurderer veksten noe for 1990.

Mens både DRI og IMF venter en viss nedgang i arbeidsledighetsraten også neste år, venter de fem tyske instituttene uendret ledighetsrate. For å realisere en gjennomsnittlig ledighetsrate over året 1990 på 5,1 prosent, må ledighetsraten sesongjustert falle fra vel 5 prosent i 3. kvartal til om lag 4,8 prosent i 4. kvartal. Det betyr en betydelig kraftigere nedgang enn gjennom de to foregående kvartalene.

Konsumprisene antas å øke litt under 3 prosent i 1990, det vil si omtrent uendret inflasjon fra 1989.

Bensin og fyringsolje bidrar til økt inflasjon, mens lavere prisvekst på andre importvarer som følge av appresieringen av DM, trekker prisveksten ned. Imidlertid forventes prisveksten å tilta noe i 1991, blant annet som følge av en mer moderat utvikling i valutakursene og etterslepet av oljeprisøkningen.

Både IMF og de fem tyske instituttene venter en noe høyere lønnsvekst i 1991 enn i 1990. Sammen med lavere produktivitsvekst betyr dette sterkere vekst i kostnader pr. produsert enhet. Til tross for at også DRI antar en lavere produktivitsvekst neste år, viser deres prognoser en nedgang i veksten i lønnskostnader pr. produsert enhet som følge av lavere vekst i lønningene.

Storbritannia: Konjunkturedgangen er et faktum

Tall for 3. kvartal bekrefter at Storbritannia er inne i en konjunkturedgang med negativ vekst i bruttonasjonalproduktet og stigende inflasjon. Vekstanslagene for 1991 er kraftig nedjustert den senere tid.

Innenlandsk etterspørsel er klart svekket; investeringsnedgangen fortsetter og flere indikatorer viser også nedgang i privat konsum. Bilsalget har gått betydelig ned, og detaljomsetningsindeksen økte med bare 0,2 prosent fra 1. til 2. kvartal i år og falt deretter med 0,7 prosent fra 2. til 3. kvartal, i følge sesongjusterte volumtall. Tall for oktober viser ytterligere nedgang i varehandelen. Også tall for kredittilførselen støtter inntrykket av svekket konsumvekst. Konsumutviklingen må ses i sammenheng med både økende arbeidsledighet og høyt rentenivå

STORBRIANNIA: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

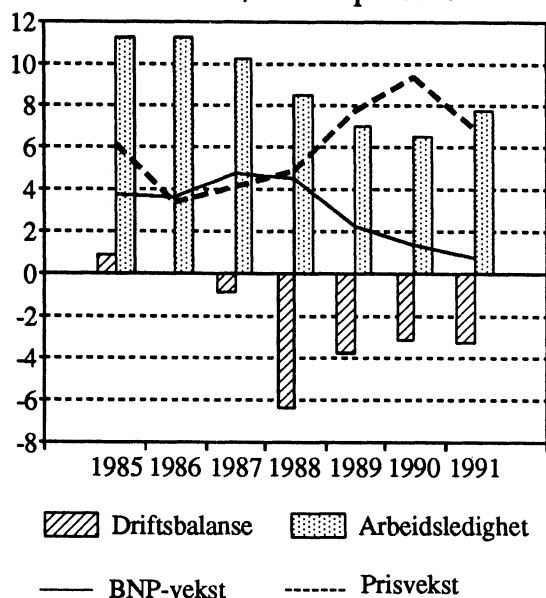
	1989		1990		1991		
	Regnskap	IMF okt	DRI nov	NIESR ¹⁾ nov	IMF okt	DRI nov	NIESR ¹⁾ nov
Privat konsum	3,9	2,4	2,0	2,2	1,0	0,9	2,0
Offentlig konsum	0,8	0,5	2,7	2,6	0,8	2,2	1,7
Investering fast realkapital	4,8	-1,8	-3,4	-1,1	-3,7	-4,4	-1,9
Eksport	4,3	9,8	4,4	5,3	5,7	1,6	6,3
Import	7,0	1,8	1,4	2,9	2,5	0,1	5,9
Bruttonasjonalprodukt	2,3	1,4	1,5	1,3	1,3	0,3	0,8
Driftsbal. (nivå, prosent av BNP)	-3,7	-2,8	-2,7	-3,8	-2,0	-1,5	-3,3
Konsumprisvekst (detaljometn.)	7,8	9,3	9,5	9,5	6,6	7,1	7,0
Arbeidsledighetsrate (nivå) ²⁾	7,0	6,6	6,3	6,5	7,6	7,6	7,8

1) Anslag for driftsbalansen fra august.

2) Justert i forhold til standardiserte rater.

Kilde: DRI (Regnskap), Data Resources Inc. (DRI), International Monetary Fund (IMF) og National Institute of Economic and Social Research (NIESR).

STORBRIANNIA Nivå/vekst i prosent

som følge av stram pengepolitikk. DRI venter et omslag i privat konsum annet halvår 1991.

Det ventes fortsatt nedgang både i boliginvesteringene og andre private investeringer. Bakgrunnen er fallende boligpriser, høyt rentenivå, pressede profittmarginer i næringslivet og lavere etterspørselsvekst. Historisk sett er imidlertid investeringenes andel av bruttonasjonalproduktet på et relativt høyt nivå også over prognoseperioden.

Prisstigningen er fortsatt svært høy, og økte priser på bensin og fyringsolje har bidratt til å forsterke inflasjonen. Prisindeksen for detaljomsetningen viser imidlertid uendret prisstigning fra september til oktober, og det kan være at inflasjonen nå vil avta framover. Regnet fra samme måned året før, økte konsumprisene med 10,9 prosent i både september og oktober. Økningen i produsentprisindeksen har avtatt noe den senere tid, og forklares i stor grad med etterspørselsutviklingen. Muligheten for en periode med tiltakende vekst i produsentprisene igjen, etterhvert som økte oljepriser bidrar til å øke produksjonskostnadene, utelukkes imidlertid ikke.

Etter flere år med nedgang i arbeidsledighetsraten var det en økning både i 2. og 3. kvartal i år, sesongjustert. Det forventes at denne tendensen vil fortsette også i 1991. Økningen i ledigheten skjer nå over hele landet, selv om økningen er sterkest i de sør-østlige delene av England som er de områder som vanligvis er lønnsledende, og hvor ledigheten i utgangspunktet var lavest.

Britisk industri sliter med en klart høyere vekst i lønnskostnader pr. produsert enhet enn i konkurrlandene. Lønnsveksten tiltok gjennom de 8 første månedene i år, men økende arbeidsledighet forventes å dempe lønnspresset på noe sikt. I august steg lønningene med 10,9 prosent fra samme måned i fjor. Også produktivitetutviklingen er relativt

svak på grunn av svak produksjonsutvikling. Industriproduksjonen var lavere i både 2. og 3. kvartal i år sammenlignet med samme periode i fjor. Også vann- og energiforsyning har vist nedgang i produksjonsnivået den senere tid, og nedgangen i aktivitetsnivået i bygge- og anleggsbransjen fortsetter. Det siste må ses i sammenheng med en betydelig nedgang i igangsettingen av boliger og også av forretningsbygg i sør-øst England.

Storbritannia har hatt betydelige underskudd på handelsbalansen gjennom hele andre halvdel av 1980-tallet, og også på driftsbalansen de senere år. Lavere vekst i innenlandsk etterspørsel forventes å styrke utenriksøkonomien ved redusert importvekst. Sesongjusterte volumtall viser at samlet import falt med 0,2 og 2,7 prosent i hhv. 2. og 3. kvartal i år. Den betydelige eksportveksten for inneværende år skyldes blant annet en kraftig vekst i produksjon og eksport av råolje etter tidligere problemer på britisk sokkel. Lavere internasjonal vekst samt svekket konkurransevne virker imidlertid til å redusere eksportveksten for andre varer og tjenester, noe de fleste eksportanslagene for 1991 gjenspeiler.

Storbritannia gikk inn i "the exchange rate mechanism" (ERM) den 8. oktober. ERM betegner valutakurssamarbeidet innenfor det europeiske penge- og valutasamarbeidet EMS. Den sentrale pundkursen ble fastsatt til 2,95 tyske mark, og Storbritannia forplikter seg til å holde pundkursen innenfor et bånd på pluss/minus 6 prosent. Det var ventet at Storbritannia ville gå inn i ERM i løpet av høsten 1990. Tidspunktet var likevel overraskende da regjeringen tidligere hadde argumentert for at prisstigningen måtte ned før et medlemskap var aktuelt. Den 5. oktober, samtidig med kunngjøringen av ERM medlemskapet, ble renten i sentralbanken satt ned fra 15 til 14 prosent. Dette var uventet på grunn av den høye prisstigningen, og har bidratt til å svekke pundet. Begge disse tiltakende må ses i sammenheng med den politiske situasjonen.

Sverige: Omslag til økende ledighet, men fortsatt høy prisstigning

Svensk økonomi er nå inne i en avmatningsfase etter en langvarig oppgangsperiode. Internasjonalt sett er arbeidsledigheten fortsatt uhyre lav med en ledighet på bare 1,8 prosent (AKU) i oktober. Det er tendenser til fall eller utflating i de fleste av etterspørselskomponentene. Den opphetete økonomien har ført til en sterk pris- og lønnsvekst og underskuddet på driftsbalansen med utlandet er økende, og ventes å komme opp i 40 mrd Skr i inneværende år.

På grunn av kapasitetsproblemer, lav produktivitetvekst og forverring av konkurransevnen, førte ikke fjorårets sterke etterspørselsvekst til en BNP-vekst på mer enn 2 prosent.

SVERIGE: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	KI sept	FD okt	IF okt	KI sept	FD okt ¹⁾	IF okt
Privat konsum	0,7	1,1	0,8	0,5	2,3	1,5	1,0
Offentlig konsum	1,9	1,9	1,7	1,8	0,6	0,5	0,6
Inv. fast realkapital	9,5	3,0	1,6	1,5	-2,5	-3,3	-3,5
Eksport	3,4	1,4	1,9	..	2,2	1,5	..
Import	6,8	3,1	2,7	..	2,7	2,0	..
Bruttonasjonalprodukt	2,1	1,1	0,8	0,5	0,3	-0,2	-0,2
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-1,8	-2,7	-2,9	..	-3,4	-3,7	..
Konsumprisvekst	6,5	10,5	10,3	10,8	10,0	10,0	9,8
Arbeidsledighetsrate (nivå)	1,4	1,5	1,5	1,6	2,3	2,1	2,8

1) Alternativ med 7 prosents lønnsvekst

Kilde: Konjunkturinstituttet (KI), Finansdepartementet (FD) og Industriforbundet (IF).

Svak utvikling i den innenlandske etterspørselen ser nå ut til å dempe produksjonsutviklingen ytterligere. Veksten i BNP var på bare 0,1 prosent i 2. kvartal 1990 i forhold til samme kvartal i fjor. Omslaget kom tidligst i industrien, hvor produksjonsnedgangen startet alt på vårparten i fjor. Utviklingen i ordretilgangen, som i årets tre første kvartaler falt med 12 prosent sammenliknet med samme periode i fjor, peker i retning av en fortsatt og forsterket nedgang i industriproduksjonen. Arbeidsledigheten nådde bunnen i første halvår i år, med en ledighet på 1,3 prosent av arbeidsstyrken (AKU). I sommer kom omslaget med avtagende stramhet i arbeidsmarkedet; antall ledige plasser begynte å synke og arbeidsledigheten begynte å stige.

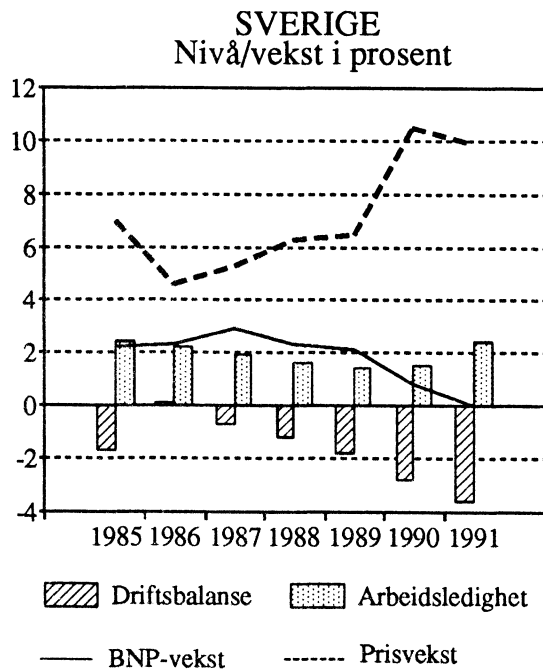
På etterspørselssiden var det investeringene som stod for det vesentligste av veksten i fjor, med en vekst på 9,5 prosent fra året før, og hele 25 prosent høyere enn nivået i 1986. Etter at investeringstoppen ble nådd i slutten av fjoråret, har det i første halvår i år vært et markert fall i den underliggende tendensen. På grunn av stort overheng ligger det likevel an til å bli en svak positiv vekst fra 1989 til 1990. Det høye kostnadsnivået, dårlige utsikter for innenlandsk etterspørsel og den sterke økningen i produksjonskapasiteten som følge av investeringsoppgangen er faktorer som virker negativt på næringslivets innenlandske realinvesteringer i år og til neste år. I tillegg kommer svenske bedrifters iver etter å investere direkte i EF-land som trekker i samme retning. Finansdepartementet (FD) anslår investeringsnedgangen i 1991 til 3,3 prosent. Den siste investeringsundersøkelsen peker i retning av en nedgang på 4 prosent for industriinvesteringene i år og ytterligere 5 til 10 prosents nedgang i 1991.

Veksten i boliginvesteringene ser ut til å holde seg oppe, og en venter i 1990 bare en svak nedgang i veksttakten som i 1989 var 5 prosent. For 1991 kan byggeplaner og lånestatistikk peke i retning av fortsatt høy byggeaktivitet. Økt arbeidsledighet, sterk økning i relativ brukerkostnad gjennom prisvekst og skattereformen trekker vurderingene i motsatt retning.

Det offentlige forbruket steg i 1989 med 1,9 prosent. Det vokste videre gjennom første halvår 1990, og er således den eneste etterspørselskomponenten som nå viser vekst.

Privat forbruk økte bare moderat fra 1988 til 1989, og har i årets to første kvartaler ligget på et uforandret nivå. Her er det imidlertid også et positivt overheng som kan bidra til en viss vekst fra 1989 til 1990 regnet som årsgjennomsnitt. Husholdningenes realinntekter antas å øke med om lag 2 prosent i år, men spareraten antas å øke med vel 1 prosentpoeng. Det vil i så fall medføre en årsvekst i privat konsum på knappe 1 prosent i 1990. Neste år bidrar skattereformen til en realinntektsvekst på 2 prosent etter Finansdepartementets (FD) beregninger. Realinntektene anslås til å stige enda mer som følge av utviklingen i andre komponenter. FD antar imidlertid at spareraten øker, slik at det private konsumet ikke øker med mer enn 1,5 prosent.

Sterk økning i kostnadsnivået har redusert konkurransevnen. Dette har slått ut i reduserte markedsandeler både på hjemme- og eksportmarkedene og redusert eksportvekst. Eksporten har vist en svak utvikling alt fra vårparten i 1989 og er ytterligere svekket nå. Importen har steget tom. årets 1. kvartal hvor den var hele 7,1 prosent høyere enn samme kvartal i 1989 målt i volum. I 2. kvartal i år var importen bare 0,3 prosent høyere, noe som

peker i retning av at importen nå flater ut. FD anslår likevel at importvolumet øker med 2,7 prosent i år, noe som nok må sees i sammenheng med overhenge- et fra 1989. Finansdepartementet venter en forverring av vare- og tjenestebalansen med utlandet på 8 mrd kroner i 1990 i forhold til 1989, og den blir i så fall svakt negativ. På bakgrunn av en antatt betydelig økning av netto renteutgifter, er underskuddet på driftsbalansen overfor utlandet anslått til 40 mrd kroner i 1990, en forverring på 18 mrd. fra i fjor. Det høye svenske rentenivået bidrar til høye netto renteutgifter ettersom utlendinger har positive netto fordringer i svenske kroner. Økningen i renteutgif- tene henger også i en viss grad sammen med låne- finansierte realinvesteringer i utlandet, noe som etter en tid må forventes å kaste noe av seg. Drifts- balansetallene kan derfor gi et noe for mørkt bilde av den utenriksøkonomiske situasjonen i Sverige.

Det høye kostnadsnivået og underskuddet på driftsbalansen har ført til spekulasjoner om nedskrivning av den svenske kronen, noe som bidrar til et særlig høyt rentenivå i Sverige. Renten på stats- kasseveksler med ett års løpetid var mot slutten av november 14,7 prosent.

Kostnadsveksten er i OECD-sammenheng me- get høy. I oktober var 12-månedersveksten i kon- sumprisindeksen 11,3 prosent, mens de gjennoms- nittlige timelønnskostnadene for arbeidere i indu- strien steg med 8,3 prosent fra 2. kvartal i fjor til samme kvartal i år. Den høye prisveksten skyldes flere forhold; i tillegg til høy lønnsvekst og lav produktivitsvekst kommer skattereformen som går i retning av mer indirekte beskatning. Ifølge FDs beregninger skyldes om lag 4 prosentpoeng av prisveksten i september skattereformen, en midler- tidig momsøkning og andre forandringer i den indi- rekte beskatningen. I 1991 påvirkes konsumprisin- deksen av skattereformens andre del, som i seg selv

fører til 3 prosentpoeng prisvekst neste år, og som vil medføre svært høye 12 månedersrater i begyn- nelsen av året. I mars vil imidlertid denne veksttak- ten reduseres fordi den ikke lenger påvirkes av skattereformens første del, innført i mars i 1990. Det samme skjer i juli, hvor virkningen av momsforhøy- ningen i juli i år faller bort. Konsumprisveksten er anslått til å komme ned mot 7 prosent mot slutten av 1991.

Utviklingen i arbeidskraftsproduktiviteten antas å bli meget svak i 1990 og 1991. Heller ikke i 1989 var veksten høy, med 0,8 prosent i privat sektor, og den antas å komme helt ned på 0,3 prosent i både innværende og neste år. Produktivitsveksten ser altså ikke ut til å kunne redusere kostnadsnivået med det første.

De svenske myndighetene oppfatter det å få kost- nadsveksten ned som helt avgjørende for utvikling- en på lengre sikt. De varsler at kampen mot infla- sjonen blir overordnet andre ambisjoner og krav i deres økonomiske politikk i tiden 1990-92, og håper at arbeidsledigheten ikke blir "altfor stor". Den 26. oktober fremmet regjeringen forslag om en krise- pakke av forholdsvis stort omfang, med bl.a. reduk- sjoner av offentlige utgifter på 15 mrd kroner i 1991 i forhold til et budjett uten omlegginger. Det skulle klart indikere sterk økning i arbeidsledigheten i de nærmeste årene. Noen viktige elementer i pakken er:

- Reduserte overføringer til husholdningene bl.a. lavere erstatningsnivå innen sykeforsikringen
- Redusert offentlig forbruk bl.a. gjennom redu- serte militærutgifter og et treårsprogram for å redusere den statlige administrasjonen med 10 prosent
- Økt eiendomsskatt på næringseiendom
- En rekke strukturreformer innen offentlig for- valtning bl.a. en mer forretningsmessig forvalt- ning av statlig formue
- En del næringspolitiske strukturreformer med bl.a. deregulering av transportsektoren og åp- ning for private interesser innenfor veg og jern- baneprosjekter
- Reduserte importrestriksjoner på jordbrukspro- dukter
- Åpning for å søke om EF-medlemskap i for- holdsvis nær framtid

Myndighetene sier også at en generelt ønsker å redusere graden av automatikk i de offentlige utgif- tene for å kunne holde en mer uforandret budsjett- balanse ved svak økonomisk vekst. Dette peker i retning av mindre grad av automatisk stabilisering, og således muligheter for større svingninger i svensk økonomi i tiden som kommer. Virkningene av tiltakspakken er ikke eksplisitt bygget inn i de makroøkonomiske prognosene gjengitt i tabellen, og kan derfor - hvis den blir vedtatt - føre til ytter- ligere nedkjøling av svensk økonomi. Den svenske mindretallsregjeringen presses imidlertid fra begge

sider i Riksdagen, ved at de borgerlige partiene mener innstramningene er for små, mens venstresiden hevder det motsatte. Det sies direkte at en ikke vil drive noen generell etterspørselsstimulering for å bekjempe økende arbeidsledighet. Inngrep i lønnsdannelsen ser heller ikke ut til å være aktuell politikk i Sverige; ansvaret for lønnsutviklingen blir tillagt partene i arbeidslivet.

Danmark: Svak vekst og høy ledighet

Produksjonsveksten i dansk økonomi har vært svakere enn ventet. Den sterke oppgangen i privat konsum i begynnelsen av første halvår 1990 ser ut til å ha avtatt noe utover året, og konsumet var om lag konstant i 2. kvartal 1990 i forhold til samme kvartal året før. Boligbyggingen har også utviklet seg svakere enn forventet og bidrar til at veksten i innenlandsk etterspørsel nå blir anslått til -0,3 prosent for 1990. Ledigheten ser ut til å øke igjen etter å ha falt gjennom siste halvår 1989. Prisstigningen er meget lav, men har økt noe i senere tid, bl.a. som følge av økte oljepriser. Finanspolitikken er relativt stram for å unngå ytterligere økning i offentlig sektors nettogjeld. Denne ligger i dag på om lag en fjerdedel av BNP.

Etter en klar vekst i konsumet fram til april/mai, ser veksten nå ut til å ha flatet ut. Detaljomsetningsindeksen steg fra høsten 1989 til mai 1990 med nesten 3 prosent, men har deretter falt. I juni/juli lå den om lag 1 1/2 prosent under gjennomsnittet for de første fem månedene. Det var også et betydelig fall i bilkjøpene i 2. kvartal 1990, etter at disse hadde vært i vekst siden 3. kvartal 1989. Avskaffelsen av 20 prosents skatten på renter på forbrukslån ved

årsskiftet, var ventet å gi en effekt på konsumet på om lag 1/2 prosent, men dette ser ikke ut til ville slå ut i økt konsumvekst i år. Husholdningenes spare-rate har vokst med 2-3 prosentpoeng hvert år siden 1987, men anslås i år å holde seg uendret fra 1989. I 1991 ventes det et fall i spareraten på om lag 1 prosentpoeng.

Det offentlige konsumet ble redusert i 1989 med 0,8 prosent og forventes gå ned tilsvarende i 1990. For 1991 er det lagt opp til ytterligere tilstramninger slik at det offentlige konsumet reduseres med 1,5-2 prosent. Offentlige investeringer sank med 4,5 prosent i 1989 og er ventet ytterligere redusert med nesten 9 prosent for 1990 og 0,5 prosent i 1991. Offentlig gjeld som andel av BNP ser ut til å ha stabilisert seg, men på et høyt nivå. Nettogjelden var i 1989 på over 200 mrd. Dkr., drøyt en fjerdedel av BNP. Som ledd i tilpasningen til EFs indre marked har bedriftsskattesatsen blitt satt ned fra 50 til 40 prosent. En del avgifter på produkter utsatt for grensehandel er også redusert, bl.a. avgiften på bensin. Dette er delvis motsvart av en økning i vektavgiften på personbiler.

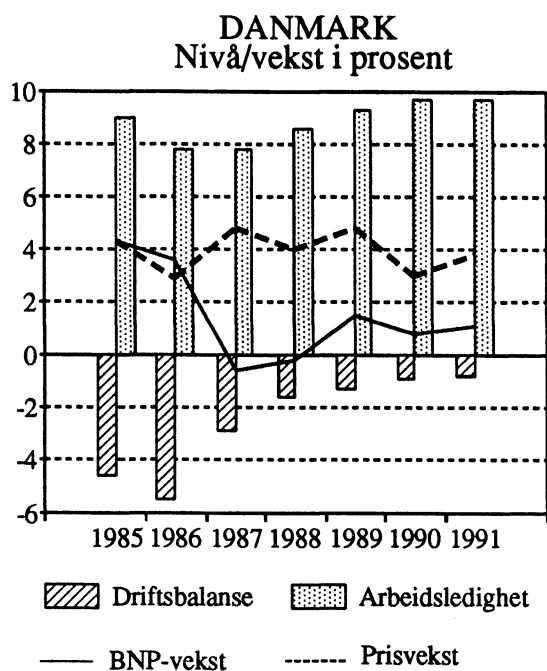
Boliginvesteringene antas å falle med om lag 10 prosent i 1990 og med 3 prosent i 1991. Private investeringer utenom bolig forventes å øke med 1,5 prosent i 1990 og med 3 prosent i 1991.

BNP-veksten er anslått til 0,8 prosent for 1990 og 1,0 prosent for 1991. Denne veksten er nedjustert i forhold til tidligere anslag, vesentlig pga den svakere utviklingen i privat konsum. Den svakere produksjonsutviklingen gjør at ledighetstallene er justert noe opp, og er nå forventet å ligge mellom 9,5 og 10 prosent både i 1990 og 1991. Mye av veksten i ledigheten er antatt å komme i bygg- og

DANMARK: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL. Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1989	1990		1991	
	Regnskap	ØM	LINK	ØM	LINK
Privat konsum	-0,5	1,0	0,7	1,0	2,4
Offentlig konsum	-0,5	-0,8	-0,7	-1,8	-1,5
Inv. fast realkapital	-0,5	-2,3	-1,8	1,5	0,3
Eksport	6,5	5,5	4,5	4,5	4,2
Import	5,8	3,3	2,8	3,0	3,4
Bruttonasjonalprodukt	1,5	0,8	0,8	1,0	1,2
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-1,3	-0,5	1,3	-0,5	1,1
Konsumprisvekst	4,8	3,0	-	3,8	-
Arbeidsledighetsrate (nivå)	9,3	9,8	9,5	9,8	9,6

Kilde: Økonomiministeriet (ØM).
LINK-PROSJEKTET (et internasjonalt prognosesamarbeid.)

anleggssektoren som en følge av den lave boligbyggingen og nedgangen i investeringene i offentlig sektor. Sysselsettingen i offentlig sektor er planlagt redusert med 3000 personer i 1990 og 4000 i 1991.

Timelønnsveksten i LO/DA (Dansk Arbeidsgiverforening) området er anslått til om lag 3 1/2 prosent for 1990. Vedtatte person-skatteletter for 1991 antas å redusere lønnsveksten ytterligere i 1991, til rundt 2,5 prosent. Prisstigningen i Dan-

mark har ligget stabilt i underkant av 2,5 prosent gjennom første halvår. Effektene av høyere oljepriser antas å gi noe høyere vekst i andre halvår slik at prisstigningen for 1990 antas å bli om lag 3,0 prosent. Med en gjennomsnittlig oljepris på 30 dollar i 1991 og en viss stigning i boligkostnadene er prisstigningen for 1991 anslått til 3,8 prosent. Disponibel realinntekt for husholdningene ventes å stige med 1 prosent i 1990 og holde seg uendret fra 1990 til 1991.

Underskuddet på driftsbalansen har falt sterkt helt siden begynnelsen av 1986 og er både for 1991 og 1992 anslått til 5 mrd. kroner. Tall publisert etter utarbeidelsen av de refererte prognosene tyder imidlertid på at underskuddet for 1990 er overvurdert, slik at de endelige tall for 1990 kan gi et overskudd på rundt 3 mrd. kroner. For 1991 er anslaget svært usikkert, og avhenger mye av utviklingen i Persiabukta gjennom virkninger på energipriser, rentenivå og internasjonal handel. Overskuddet på handelsbalansen er anslått til rundt 25 mrd. både for 1990 og 1991. Til tross for sterk vekst i den effektive kronekursen, anslås veksten i eksporten til 5,5 prosent for 1990 og importveksten til rundt 3 prosent. Bl.a. internasjonal konjunkturedgang som følge av de høyere oljeprisene er antatt å gi noe svakere markedsvekst i 1991 slik at eksporten vil vokse med om lag 4 1/2 prosent i 1991. Svak vekst i innenlandsk etterspørsel i 1991 gjør at importveksten antas å holde seg rundt 3 prosent også neste år.

Internasjonale markedsforhold

Internasjonale varemarkeder

Oljemarkedet

Etter Iraks invasjon av Kuwait i begynnelsen av august økte spotprisen på råolje kraftig. Den nådde mot slutten av september sin foreløpige topp da spotprisen for Nordsjøolje ble notert til over 40 US\$ pr. fat. I oktober var det betydelige fluktasjoner i råoljeprisen, og etter en nedgang i begynnelsen av måneden steg spotprisen på Nordsjøolje igjen til over 40 US\$ pr. fat i midten av oktober. Deretter falt prisen til 30 US\$ pr. fat. Fra begynnelsen av november har prisen variert mellom 30-36 US\$ pr. fat.

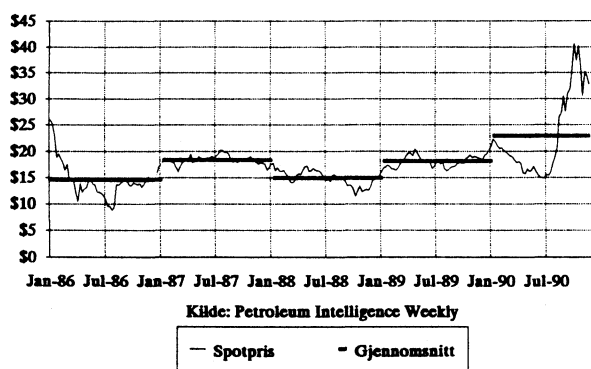
Embargoen av olje fra Irak og Kuwait ga et bortfall på 4 mill. fat pr. dag på verdensmarkedet fra juli til august regnet som månedsgjennomsnitt. I september og oktober økte dette til i overkant av 4,5 mill. fat pr. dag. I august ble dette bare i beskjeden grad kompensert av de øvrige OPEC produsentene. Men allerede i september ble produksjonsbortfallet fra OPEC-landene betydelig redusert, og produksjonen lå i oktober bare 1 mill. fat pr. dag lavere enn i juli. Produksjonsveksten var særlig sterk i Saudi Arabia, Abu Dhabi og Venezuela. Disse landene økte sin produksjon fra juli til oktober med hhv. 2,4, 0,3 og 0,2 mill. fat pr. dag. Saudi Arabias produksjonsøkning var på over 40 prosent fra juli til september. I tillegg har andre OPEC-medlemmer økt sin produksjon. I oktober økte tilbudet på verdensbasis med 0,6 mill. fat pr. dag i forhold til måneden før. Kildene for økningen var hovedsakelig Nordsjøen, USA og Mexico. Bortfallet av Iraks og Kuwait's oljeproduksjon synes derfor allerede sammenlignet med produksjonen i juli å være dekket inn av økt produksjon i andre land.

Ifølge IEAs oljemarkedsrapport fra begynnelsen av november økte etterspørselen etter oljeprodukter i OECD-området med 3,5 prosent i 3. kvartal 1990 sammenlignet med 3. kvartal 1989. I OECD-området er imidlertid forbruksveksten nedjustert fra 1 prosent til 0,5 prosent fra 1989 til 1990. For siste kvartal 1990 ventes en nedgang i forbruket innenfor OECD-området på 2,0 prosent sammenlignet med samme kvartal året før. Forbruksnedgangen i 4. kvartal 1990 forventes særlig sterk i Nord Amerika (4 prosent) og Europa (2 prosent). I OECD-landene i Stillehavet forventes en økning på 2,5 prosent i forbruket. Hovedårsaken til forskjellene er ulike antakelser om økonomisk vekst i de ulike områdene. IEAs prognoser for forbruket i OECD-området for de tre første kvartalene i 1991 viser en ytterligere nedgang i etterspørselen. Fra 1. kvartal 1990 til 1. kvartal 1991 er den anslåtte nedgangen på 1,5 prosent. At nedgangen ikke er større skyldes lavt forbruk vinteren 1990. Til tross for antakelsen om noe svakere etterspørsel i 4. kvartal pga økte priser på oljeprodukter, anslår IEA fortsatt U-landenes forbruksøkning til 4 prosent for 1990.

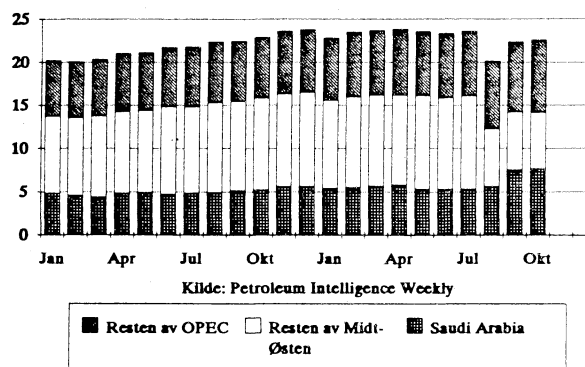
Den kraftige prisøkningen etter bortfallet av oljeproduksjonen fra Irak og Kuwait, har igjen vist at etterspørselen etter oljeprodukter er svært uelastisk på kort sikt. Imidlertid må en forvente at fortsatt høy råoljepris vil dempe etterspørselen utover i 1991 når prisøkningen i økende grad slår igjennom til sluttforbruker. I tillegg vil den lave økonomiske veksten som forventes i tunge forbruksland ytterligere dempe forbruket av oljeprodukter.

En viktig etterspørselskomponent etter olje på kort sikt er lagerendringene. Foreløpige data fra IEA indikerer at lager på land i OECD-området økte med 0,3 mill. fat pr. dag i 3. kvartal 1990. Dette gir et samlet lager på 475 mill. tonn. Med den antatte

SPOTPRISEN PÅ BRENT BLEND
US\$ pr. fat

OPECs PRODUKSJON 1989 - 1990
Mill. fat pr. dag

forbruksutviklingen tilsvarer dette 97 dagers forbruk, 5 dager høyere enn på samme tidspunkt året før.

Dataene fra IEA tyder på at forbruket av oljeprodukter er fallende, og i OECD-området er lagrene på et høyt nivå. Samtidig er produksjonsbortfallet i ferd med å bli dekket inn av økt produksjon fra andre produsenter. Sammenholdt gir dette inntrykk av at det ikke eksisterer noen alvorlig underbalanse på verdens oljemarked. At enkelte produsenter har problemer med å finne kjøpere til all sin olje styrker dette inntrykket. En av grunnene til dette kan være at den økte oljeproduksjonen fra dette området er av en kvalitet som raffineringene ikke er tilpasset.

Prissvingningene er sterkt korrelert med ordkrigen mellom partene i konflikten og prisene øker nærmest momentant på opptrappinger av konflikten mens den i mer rolige faser har hatt en fallende trend. Sammenholdt med forsyningssituasjonen bekreftes derfor tidligere inntrykk av at prisøkningen ikke skyldes knapphet på olje, men frykten for bortfall av fremtidige leveranser. På kort sikt vil forventninger og spekulasjonsmotivert lagerendringer bestemme spotprisen.

På lengre sikt vil en eventuell løsning av konflikten og måte dette skjer på bli bestemmende. Dersom man får en hurtig fredelig løsning tyder forsyningssituasjonen på at prisen på oljeprodukter vil falle. Hvor hurtig og stort prisetallet blir avhenger av OPECs evne til å regulere produksjonen. Krigshandlinger vil sende prisen rett til værs. Prisutviklingen etter en krig vil avhenge av omfanget av ødelagt produksjonsutstyr og hvor hurtig produksjonen kommer igang igjen.

Andre råvaremarkeder

Etter en nedgang i priser på råvarer utenom energivarer siden sommeren 1989, har tendensen så langt i 1990 vært økende. Den dollarbaserte indeksen til HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung viser en vekst gjennom de tre første kvartalene i år på 2-3 prosent, regnet fra kvartalet før.

Prisutviklingen så langt i 1990 forklares med forstyrrelser på produksjonssiden på grunn av streiker og natur-ødeleggelser og frykt for knapphet på visse råvarer. Det var en nedgang i tilbudet av ikke-jernholdige metaller første halvår. Også en viss lageroppbygging av enkelte råvarer har bidratt til prisøkningen. Internasjonalt er råvarelagrene fortsatt svært lave for de fleste råvarene, og det antas at den tidligere lagremedbyggingen nå er stanset opp. På grunn av forventninger om lavere internasjonal vekst og høye kostnader ved lagerhold som følge av det høye rentenivået, ventes det imidlertid ikke store positive etterspørselsimpulser via lageroppbygging.

Ifølge prognoser fra sammenslutningen av europeiske prognoseinstitutter, AIECE, vil prisen på de

fleste industrielle råvarene stabilisere seg utover vinteren og holde seg omtrent uendret gjennom størsteparten av 1991. Det er ventet en moderat oppgang fra utgangen av 1991.

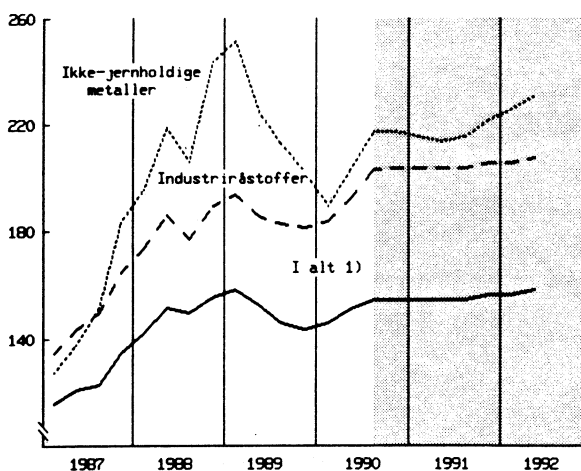
Etter en økning i prisen på aluminium siden i sommer, har prisen falt noe igjen den siste tiden. Prisetallet skyldes i stor grad ny kunnskap i markedet om store lagre, men også forventninger om lavere internasjonal vekst - især lavere vekst i bilproduksjonen - bidrar negativt. I følge prognoser fra AIECE utarbeidet før varelagersituasjonen ble kjent, var prisen på aluminium antatt å stige fram mot sensommeren 1991, og deretter stabilisere seg på en pris klart over gjennomsnittet i 1989. Prisen for innværende år under ett vil ligge betydelig under prisen i 1989. Det er usikkert i hvilken grad de store varelagerne vil endre forholdet mellom tilbud og etterspørsel i markedet. Ifølge AIECE er det ventet at ny produksjonskapasitet langt på vei vil bli motvirket av en nedgang i de svært høye kapasitetsutnyttingsratene i eksisterende smelteverk, slik at tilbudsøkningen bare blir moderat. AIECE legger også til grunn en moderat vekst i etterspørselen.

Det er ventet fortsatt betydelig nedgang i prisen på hvete som følge av økt produksjon internasjonalt. Prognoser fra AIECE viser en prisnedgang på hele 25 og 16 prosent i innværende og neste år. Dersom GATT-forhandlingene resulterer i reduserte subsidier på landbruksvarer i industrilandene, vil dette isolert sett bidra til å øke prisene, men neppe av betydning før om et par år.

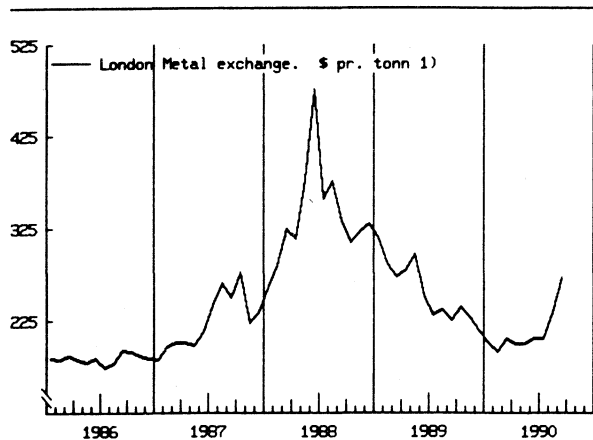
Nedgangen i sukkerprisen den senere tid gjenspeiler lavere etterspørsel og økende produksjonskapasitet som følge av høy sukkerpris de senere år. Det er ventet at sukkerprisen vil utvikle seg svakt framover.

Til tross for en viss økning i kaffeprisen så langt gjennom 1990, vil prisen for året under ett trolig

INDEKSER FOR RÅVAREPRISER PÅ VERDENSMARKEDET
På dollarbasis. Kvartalsgjennomsnitt. 1975=100.

Kilde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung (historiske tall) og AIECE (prognoser).
1) Uten energivarer.

INDEKS FOR ALLUMINIUMSPRISER
1979=100.

Kilde: World Metal Statistics, oktober 1990.

1) Før oktober 1988 ble det nyttet en annen aluminiumskvalitet målt i pund som referansepris. Den gamle serien er omregnet ved å anta at prisforholdet mellom de to kvalitetene holdt seg uendret fra september til oktober 1988.

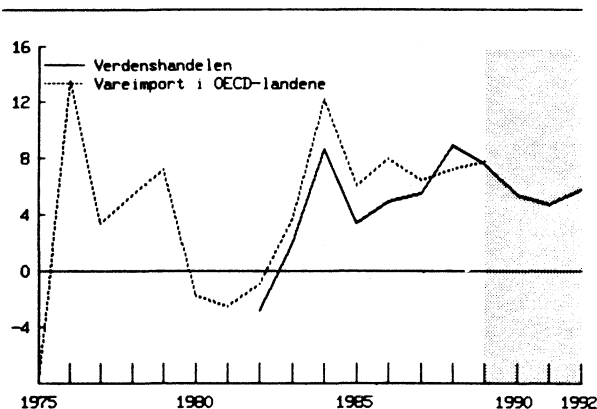
ligge mer enn 20 prosent under gjennomsnittet for 1989. Varelagrene er svært høye for kaffe, og muligheten for ytterligere prisfall utelukkes ikke.

Utviklingen i verdenshandelen

Prognosene for veksten i verdenshandelen i 1991 er nå klart nedjustert. Mens de fleste prognoseinstituttene også har nedjustert vekstanslaget for inneværende år noe, har DRI oppjustert sitt. Regnet som årsgjennomsnitt viser prognosene at veksten blir vel 2 prosentpoeng lavere i 1990 enn i 1989, og at veksten forventes å bli redusert ytterligere med noe under 1 prosentpoeng i 1991. Veksten er ventet å ta seg opp igjen i 1992.

En nedgang i veksten i verdenshandelen på vel 4 prosentpoeng fra toppåret 1988 til bunnåret 1991, som prognosene indikerer, er moderat sammenlignet med tidligere sykler på 70- og begynnelsen av 80-tallet.

Nedjusteringen for 1991 gjenspeiler delvis at importanslagene for USA og Storbritannia er bety-

VEKST I VERDENSHANDELEN
Prosentvis volumvekst fra året før

ANSLAG FOR VEKSTEN I VERDENS- HANDELEN

Volumvekst i prosent

Institutt	Dato	1989	1990	1991	1992
NIESR	okt	7,8	5,5	6,0	6,0
IMF	okt	7,3	5,4	5,3	..
AIECE	okt				
gj.snitt		7,2	5,7	4,8	5,9
arb.gruppen		7,2	6,0	5,0	..
DRI	nov	9,2	6,3	4,8	6,5
LINK	nov	7,6	4,0	2,8	5,0
Uveid gj.snitt		7,7	5,5	4,8	5,9

delig nedjustert, men også at oljeprissjokket av mange er ventet å gi en generell negativ effekt på veksten internasjonalt. Virkningen på verdenshandelen vil imidlertid avhenge av i hvilken grad de oljeproduiserende landene bruker de økte eksportinntektene til økt import.

Ifølge tidligere prognoser var det ventet et omslag i verdenshandelen allerede rundt årsskiftet 1990/91. De nye prognosene innebærer et senere omslag i tillegg til en noe kraftigere nedgang fram til omslaget.

Det internasjonale penge- og valuta- markedet

Norges Bank innførte en ny valutakursindeks 22. oktober. Vektene i den norske valutakurven er nå lik vektene i EFs valutaenhet ECU. Tilsammen utgjør tyske mark, engelske pund, franske franc og italienske lire 72 prosent av vektene, mens valutaene fra USA, Japan og Sverige ikke lenger inngår. Se forøvrig egen ramme.

Det kortsiktige internasjonale rentenivået, veid sammen med vektene i den nye kursindeksen, nådde en topp i januar i år med 11,2 prosent. Rentnivået har vært fallende inntil oktober, bortsett fra en midlertidig liten økning i august. I oktober var rentenivået 9,9 prosent, men i de tre første ukene i november økte rentenivået svakt til 10,1 prosent. Gjennomsnittet hittil i 1990 er 10,4 prosent. Det kortsiktige rentenivået i Norge var over 1,5 prosentpoeng høyere enn det internasjonale de første tre ukene i november.

Den kortsiktige rentedifferansen mellom USA og Tyskland har holdt seg rundt 0,2 prosentpoeng hittil i år. Den tilsvarende differansen mellom USA og Japan har derimot gått ned gjennom året, fra 4,0 til 2,3 prosentpoeng. Dette skyldes først og fremst renteoppgang i Japan, men også rentenedgang i USA. Mellom Tyskland og Japan er differansen redusert fra omlag 1,5 til 0,2 prosentpoeng.

Den nye valutakursindeksen

Fra 22. oktober er vektene i Norges Banks valutakursindeks endret. De nye vektene er identisk med vektene i EMS' tekniske valutaenhet ECU (European Currency Unit):

Tysk mark	0,303
Engelsk pund	0,126
Dansk krone	0,026
Fransk franc	0,193
Nederlandsk gylden	0,095
Italiensk lire	0,098
Belgisk franc	0,078
Luxembourgsk franc	0,003
Spansk peseta	0,053
Irsk pund	0,011
Gresk drachme	0,007
Portugisisk escudo	0,008

Den viktigste endringen er at svenske kroner og amerikanske dollar, som tidligere tilsammen utgjorde 26 prosent, ikke lenger inngår. Videre utgjør nå tyske mark og franske franc tilsammen om lag 50 prosent, mot 27 prosent tidligere. Engelske pund har fått en noe lavere vekt.

I prinsippet har Norge nå flytende kurs mot amerikanske dollar, svenske kroner og japanske yen. Endringer i verdien på disse valutaene vil ikke påvirke verdien av valutakursindeksen. Endringen i kursindeksen innebar ingen verdiendring av den norske kronen. Sentralkursen ble satt lik kursen på ECU torsdag 18. oktober om ettermiddagen, dvs. 7,994 kroner per ECU. Svingningsmarginen er satt til +/- 2,25 prosent, dvs. at kursen kan svinge fra 7,814 til 8,1739 kroner per ECU.

Valutapolitisk betyr endringen at den norske kronens verdi i forhold til valutaer som ikke inngår i ECU i større grad enn før vil avhenge av EMS-valutaenes - spesielt tyske marks - forhold til disse valutaene.

Endrede rentedifferanser er en viktig årsak til betydelige bevegelser i valutakursene i 1990. Andre forhold som også har hatt betydning er måten budsjettforhandlingene ble håndtert på i USA, aksjekursfallet på Tokyobørsen og krisen i Persiabukta.

Forholdet mellom yen og dollar har svingt svært mye gjennom året. I januar var kursforholdet 145 yen per dollar. I løpet av våren, da aksjekursene i Tokyo falt kraftig, steg kursforholdet til 158 i april, til tross for redusert renteforskjell. Etter april har yenkursen styrket seg igjen, spesielt etter august. Kursforholdet er nå nede i 129 yen per dollar - det

laveste siden februar 1989 - men det ser ut til at nedgangen nå har stoppet opp. I forhold til tyske mark fortsatte svekkelsen av yenkursen utover i 1990, fra 85 yen per mark i januar til knappe 94 i april. Spesielt siden august har imidlertid yenkursen styrket seg og var i oktober nede i 85 igjen. I de tre første ukene i november ser det ut til at nedgangen i kursforholdet har stoppet opp.

Forholdet mellom tyske mark og dollar har også gjennomgått store endringer i 1990. Fra et kursforhold på over 1,70 mark per dollar i vår, er kursforholdet i slutten av november nede i under 1,48. Dette er det laveste kursforholdet noensinne. Det meste av nedgangen kom etter juli.

Engelske pund er også styrket i forhold til dollar, spesielt fra i sommer. Krisen i Persiabukta styrket pundet som en oljevaluta, og EMS-tilknytningen i oktober styrket pundet i forhold til dollar ytterligere. Kursforholdet er nå under 0,51, mot over 0,60 i mars. Pundet er også styrket mot tyske mark, fra knappe 2,80 mark per pund i januar til om lag 2,90 de tre første ukene i november. Sentralkursen mellom mark og pund i EMS er 2,95, med en svingemargin på +/- 3 prosent.

DRIs (Data Resources Inc.) prognoser for den kortsiktige renteutviklingen peker mot renteoppgang i Tyskland gjennom resten av 1990 og i begynnelsen av 1991. Utover i 1991 anslås rentenivået å ligge stabilt på 8,3 prosent, opp fra 7,9 i 1990. Prognoser fra LINK (et internasjonalt prognosesamarbeid) gir en rentenedgang på 0,1 prosentpoeng fra 1990 til 1991.

Prognoser fra DRI og LINK gir en betydelig rentenedgang i Storbritannia, fra 14,7 prosent i 1990 til 13,3 prosent i 1991. Det betyr at rentenivået ved slutten av 1991 vil ligge ned mot 12 prosent.

I Frankrike og Italia peker også prognosene mot rentenedgang fra 1990 til 1991. I Frankrike gir prognosene en rentenedgang fra 10 prosent til 9,4 prosent, mens tilsvarende tall for Italia er 12 og 11,3.

Rentenivået i USA antas å gå ned fra 8,3 prosent i 1990 til 7,8 prosent i 1991. Rentenivået vil nå en bunn i midten av 1991. For Japan oppgis bare prognoser for diskontoen, som nå er 6 prosent. Det antas at dette nivået holdes gjennom 1991. I så fall vil pengemarkedsrenten trolig ligge på 8,2 - 8,5 prosent i 1991, opp fra om lag 7,5 prosent i 1990.

Prognoser for effektive valutakurser gir en svekkelse av dollar med 6 prosent i 1990 og 5 prosent i 1991. Dollarkursen vil styrkes noe igjen fra midten av 1991. Den effektive kursen på yen vil, ifølge prognosene fra begynnelsen av november, falle med vel 10 prosent i 1990. I slutten av november ser det imidlertid ut til at svekkelsen vil bli betydelig mindre. I 1991 gir prognosene en styrking av yenkursen på 9 prosent, men det må sees i sammenheng med den antatte svekkelsen på 10 prosent i 1990.

Av EMS-valutaene antas den effektive kursen på

tyske mark og franske franc å bli styrket med om lag 7 prosent i 1990 og med 1,5 prosent i 1991. Italienske lire styrkes med 5 prosent i 1990 og har uendret effektiv kurs i 1991, mens engelske pund har uendret kurs i 1990 og styrkes med 4 prosent i

1991. Dette gjenspeiler antakelsene om en generell svekkelse av amerikanske dollar fra 1990 til 1991.

Renteprogner for EMS-landene skulle tilsi en nedgang i rentenivået i EMS-landene - veid sammen med ECU-vektene - på om lag 0,3 prosentpoeng fra 1990 til 1991.

Konjunkturutviklingen i Norge

BEDRIFTENE

Olje- og gassutvinning

Produksjon og markedsforhold

Ifølge det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) gikk bruttoproduksjonen for olje- og gassutvinning ned med om lag 3 prosent fra 2. kvartal til 3. kvartal 1990 sesongjustert. Produksjonen gikk opp med drøyt 3 prosent kvartalet før, etter å ha vist nedgang siden 3. kvartal 1989. Det er først og fremst gassproduksjonen som har gått ned, men også oljeproduksjonen har vært flat eller i nedgang siden 1989.

Målt i fysiske termer var norsk olje- og gassproduksjon 80 mill. tonn oljeekvivalenter (toe) de tre første kvartalene i 1990, en økning på 1,4 prosent fra samme periode i 1989. Oljeproduksjonen økte med drøyt 6 prosent, mens gassproduksjonen ble redusert med knapt 10 prosent. Det er produksjonen på Oseberg-feltet sammen med produksjonen fra de nye feltene Veslefrikk, Troll-Vest og Gyda som først og fremst førte til at samlet oljeproduksjon økte i forhold til de tre første kvartalene i 1989, men som antydnet ovenfor viser forløpet av sesongjustert produksjon gjennom de siste kvartaler tildels nedgang.

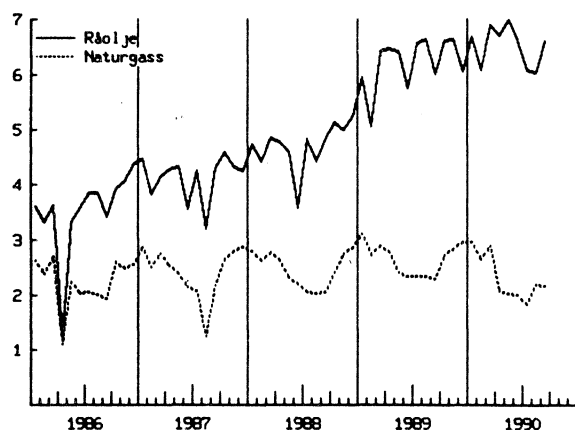
For å bidra til å stabilisere oljeprisen på et rimelig høyt nivå har norske myndigheter siden 1987 søkt å holde oljeproduksjon under antatt kapasitet. Fra februar 1987 og ut 1989 var reduksjonen på 7,5 prosent i forhold til kapasiteten. For første halvår 1990 besluttet Stortinget at produksjonsinnskrenkningen skulle reduseres til 5 prosent, og samlet norsk produksjonskvote ble satt til 1,7 mill. fat

råolje pr. dag, eksklusive NGL og kondensat. Produksjonen i første halvår 1990 utgjorde imidlertid bare 1,6 mill. fat pr. dag. Det var særlig produksjonen på Gullfaks-feltet som ble lavere enn forventet pga. reservoarproblemer. Fra juli 1990 ble produksjonsbegrensningene opphevet.

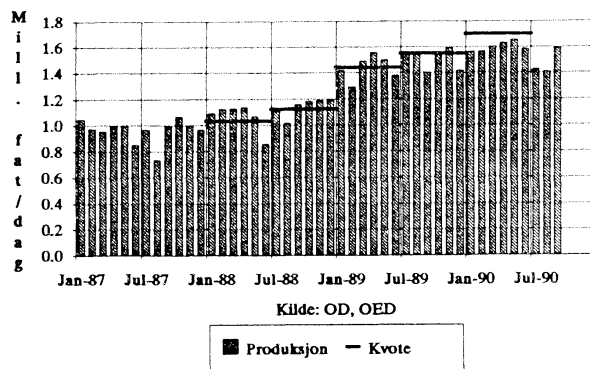
Oljeproduksjonen på Statfjord-feltet var 3 prosent lavere i de tre første kvartalene i 1990 enn i samme periode året før. Feltets produksjon utgjorde vel 30 prosent av norsk oljeproduksjon i 3. kvartal 1990. Statfjord-feltet er delt mellom Norge og Storbritannia, og fra produksjonsstart har norsk andel av feltet vært 84,1 prosent. Eierandelen kan endres dersom ny kunnskap om reservoaret tyder på at andelen er feil anslått. Statoil har i egenskap av operatør gått inn for at den norske andelen bør øke til 87,2 prosent. Det har i lang tid vært uenighet om eierandelen, men nå har norske og britiske myndigheter blitt enige om at en konsulent skal beregne nye eierandeler i feltet. Avgjørelsen i saken vil foreligge før årsskiftet, og dersom det blir en økning i den norske eierandelen i feltet vil det kunne bety en betydelig økning i norsk andel av produksjonen i en tilbakebetalingsperiode.

På Gullfaks-feltet har oljeproduksjonen kommet i gang fra C-plattformen, men produksjonen fra feltet er hindret av reservoarproblemer. Det har ført til at produksjonen avtok fra et nivå på 280 000 fat pr. dag høsten 1989 til om lag 245 000 fat pr. dag i 1. kvartal 1990, isteden for å fortsette den kraftige produksjonsveksten feltet hadde fram til slutten av 1989. Produksjonen økte gjennom 2. kvartal i år, men i juli og august var produksjonen igjen lav. I

OLJE- OG GASSPRODUKSJON
Råolje (mill.tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

NORSK OLJEPRODUKSJON OG
PRODUKSJONSKVOTER

MARKEDSUTVIKLINGEN FOR VARER FRA OLJE- OG GASSUTVIKLING

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

	Mrd. kr.2) 1989	Volum				Priser			
		89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2	90.3
Produksjon	83,0	-1,0	0,2	-0,7	-3,6	6,3	2,1	-13,7	33,5
Eksport	73,5	-6,0	-3,1	-0,7	5,6	6,0	1,9	-12,9	33,1
Hjemmeleveranser	9,5	50,8	22,3	-0,6	-51,2	5,7	1,8	-17,2	40,5
Import	0,6	-37,1	89,8	183,4	-43,7	-1,5	17,1	-26,2	18,0
Innenl. anvendelse	10,1	43,9	24,6	9,0	-50,1	5,2	2,6	-17,8	37,1
Lagerendring 3)	1,5	29,5	17,9	3,2	-46,5
Innenl. etter- spørsel	8,5	13,1	7,8	7,7	-4,9	5,2	2,7	-17,9	38,0

1) Tilnærmet i basisverdi, dvs. regnet uten avgifter og handelsavanse.

2) Nivå tall i 1989 i løpende priser.

3) Endring i lagerendring i prosent av innenlandsk anvendelse i foregående kvartal.

september produserte feltet knapt 270 000 fat pr. dag. Regnet i forhold til samme periode i 1989 gikk produksjonen på Gullfaks-feltet ned med 9,3 prosent i de tre første kvartalene av 1990.

Veksten på Oseberg-feltet fortsetter, og produksjonen i de tre første kvartalene av 1990 var drøyt 25 prosent over samme periode i 1989. Oseberg-feltet produserte knapt 340 000 fat pr. dag i september, selv om kapasiteten i fase 1 opprinnelig var anslått til om lag 240 000 fat pr. dag. Feltet skal bygges ut med nok en plattform som kommer i produksjon i 1991.

Veksten i oljeproduksjonen på Ekofisk-feltet som følge av vanninjeksjonsprogrammet og bedret reservoarkunnskap har nå stoppet opp. Produksjonen i de tre første kvartalene av 1990 lå således litt under nivået i samme periode i 1989, men nesten 50 prosent høyere enn bunnen i 1987.

To mindre felt, Gyda og Hod, ble satt i produksjon i sommer. Gyda-feltet startet oljeproduksjonen i slutten av juni, og det er ventet at platåproduksjonen på 70 000 fat pr. dag nås i løpet av få måneder. Produksjonen i september var 50 000 fat pr. dag. Feltet er bygd ut med en integrert plattform, og kom i produksjon ni måneder før det opprinnelig var planlagt. Hod-feltet, som ble satt i produksjon i slutten av august, er et lite felt i nærheten av Valhall-feltet. Det er bygd ut med en ubemannet plattform som fjernstyrers fra Valhall-feltet. Hod er det minste oljefeltet som er utbygd på norsk sokkel, og reservene tilsvarende bare en drøy måneds produksjon fra Statfjord-feltet!

Det meste av norsk oljeproduksjon eksporteres; i de tre første kvartalene av 1990 ble 80 prosent av oljeproduksjonen eksportert. Målt i faste 1988-priser gikk sesongjustert eksport opp med henholdsvis 4,1 og 2,8 prosent fra 1. til 2. kvartal 1990 og fra 2.

til 3. kvartal 1990. Fra 1. til 2. kvartal 1990 falt eksportprisen på råolje med 17 prosent, men den økte kraftig i 3. kvartal etter Iraks invasjon av Kuwait. Eksportprisen målt i norske kroner økte med over 40 prosent fra 2. til 3. kvartal 1990, noe som betyr at verdien av oljeeksporten økte med om lag 45 prosent fra 2. til 3. kvartal.

Fra i fjor sommer har reduksjonen i eksportvolumet vært større enn reduksjonen i bruttoproduksjonen. Det har sammenheng med at leveransene til hjemmemarkedet har økt nokså kraftig de siste kvartalene. Leveransene av råolje til hjemmemarkedet nyttes i sin helhet som råstoff i raffineringsektoren, og veksten i disse leveransene er en følge av økt produksjon ved raffineriet på Mongstad. Sesongjustert og målt i faste 1988-priser gikk imidlertid leveransene til hjemmemarkedet svakt ned fra 1. til 2. kvartal 1990, for så å bli halvert i 3. kvartal. I 3. kvartal var det til gjengjeld en kraftig lagernedbygging av råolje. Importen av råolje har gjennomgående vært i nedgang i lang tid. Importen utgjorde under 10 prosent av leveransene til hjemmemarkedet, og bare 1 prosent av eksporten, i 1989.

Målt i fysiske enheter avtok gassproduksjonen på Ekofisk-feltet med knapt 5 prosent i de tre første kvartalene av 1990 sammenlignet med samme periode året før. Gassproduksjonen fra feltene i Frigg-området gikk ned med om lag 27 prosent i de første kvartalene av 1990 sammenlignet med samme periode i 1989. Grunnen til nedgangen er redusert produksjon fra reservoaret på Frigg-feltet som snart er tomt. Produksjonen fra Frigg-området vil fortsette fra en del mindre felt i nærheten.

Ifølge KNR er norsk produksjon av naturgass lik eksporten fordi forbruket av gass på egen plattform ikke regnes med i produksjonen. Sesongjustert og målt i fast 1988-priser var det en nedgang i gassseks-

porten fra 1. til 2. kvartal 1990 på over 15 prosent, fra 2. til 3. kvartal økte imidlertid gassseksporten med over 16 prosent. Eksportprisen på gass økte med 6,8 prosent fra 2. til 3. kvartal 1990, slik at verdien av gassseksporten sesongjustert økte med om lag 25 prosent fra 2. til 3. kvartal 1990.

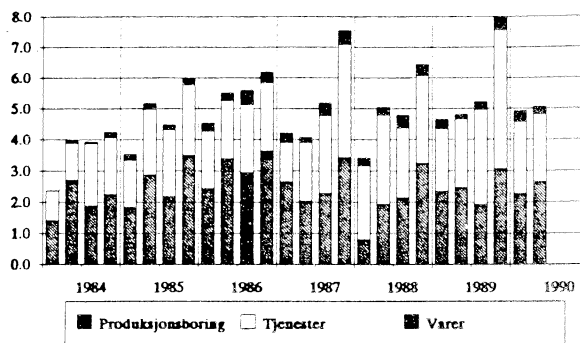
Investeringer

Ifølge Statistisk sentralbyrås investeringsundersøkelse fra 3. kvartal 1990 er påløpte investeringskostnader i utvinning av råolje og naturgass anslått til 31,9 milliarder kroner for 1990. Anslaget innebærer en verdiøkning på drøyt 1 prosent fra 1989, og dermed en svak nedgang i volum fra 1989 til 1990. Anslaget er oppjustert med 700 mill. kroner fra forrige telling, og er nå tilbake på nivået fra anslaget i 1. kvartal 1990.

Anslaget for påløpte letetekostnader er 4,6 milliarder kroner for 1990, en verdinedgang på knapt 8 prosent fra 1989. Anslaget er svakt oppjustert fra forrige telling.

Påløpte investeringskostnader til feltutbygging er anslått til 21,7 milliarder kroner for 1990, en reduksjon i verdi på 4 prosent fra 1989. Anslaget er oppjustert med knapt 800 mill. kroner fra forrige gang. Anslaget for varekostnader er nedjustert med 5,6 prosent og tjenester oppjustert med 18,6 prosent. Sammenlignet med 1989 er det likevel en kraftig vridning fra tjenester til varer. Varekostnadene øker med 15 prosent mens tjenestekostnadene reduseres med 24 prosent i verdi. Denne utviklingen henger sammen med at en del av de felt som har

PÅLØPTE INVESTERINGER I FELTUTBYGGING
Milliarder kroner, løpende

veid tungt i feltutbygging ble ferdige mot slutten av 1989 og nå blir regnet som felt i produksjon. Mot slutten av et utbyggingsprosjekt vil tjenestekostnadene, f.eks. til oppkobling og systemutprøving, veie tungt. I 1990 vil Snorre, Oseberg C, Sleipner og Draugen være de tyngste prosjektene under utbygging. Flere av disse prosjektene har beveget seg fra prosjekteringsfasen og over i byggefasen hvor varekostnadene veier tyngst.

Anslaget for påløpte investeringskostnader til felt i drift viser en økning på knapt 50 prosent fra 1989 til 1990, og anslaget er nå på 4,7 milliarder kroner. Det er kostnadene til produksjonsboring som vanligvis utgjør den største andelen av investeringskostnadene til felt i drift; for 1990 er andelen anslått til drøyt 70 prosent.

Anslag for 1991

I investeringsundersøkelsen fra 3. kvartal ble det for andre gang innhentet anslag for 1991. Totalanslaget for utvinningssektoren i 1991 er 31,4 milliarder kroner som er en verdinedgang på knapt 2 prosent i forhold til det siste anslaget for 1990. Anslaget er oppjustert med over 3 milliarder kroner fra anslaget forrige kvartal, og dette er en vanlig utvikling i de tidlige anslagene. Det er imidlertid bare kostnadene til leting og landvirksomhet som er oppjustert, mens kostnadene til feltutbygging og felt i drift er uendret fra første telling.

Tar en også med rørtransportsektoren er det samlede anslaget for 1991 8,6 prosent i verdi over det siste anslaget for 1990. Anslaget for rørtransportsektoren er alene på 6 milliarder kroner, noe som innebærer langt mer enn en dobling fra 1990-anslaget.

Industri og bergverksdrift

Produksjons- og markedsforhold

Justert for normale sesongvariasjoner lå produksjonen i industri og bergverk i 3. kvartal 1990 2,1

UTFØRTE OG ANTATT PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER I OLJEUTVINNING OG RØRTRANSPORT.

Milliarder kroner, løpende priser

	1989	1990	1991
Utvinning av olje og gass	31,5	31,9	31,4
Leting	5,0	4,6	6,1
Feltutbygging	22,7	21,7	19,5
Varer	9,7	11,2	13,0
Tjenester	11,8	9,0	5,2
Produksjonsboring	1,1	1,5	1,3
Felt i drift	3,2	4,7	4,5
Varer	0,3	0,7	0,3
Tjenester	0,5	0,7	0,7
Produksjonsboring	2,4	3,4	3,5
Landvirksomhet 1)	0,6	0,8	1,3
Rørtransport	0,5	2,5	6,1
Oljesektoren totalt	32,0	34,5	37,4

Anslag ifølge SSBs investeringsstatistikk innhentet i 3. kvartal 1990.

1) Omfatter kontorbygg, baser og terminalbygg på land.

MARKEDSUTVIKLINGEN FOR VARER FRA INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT
 Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal¹⁾

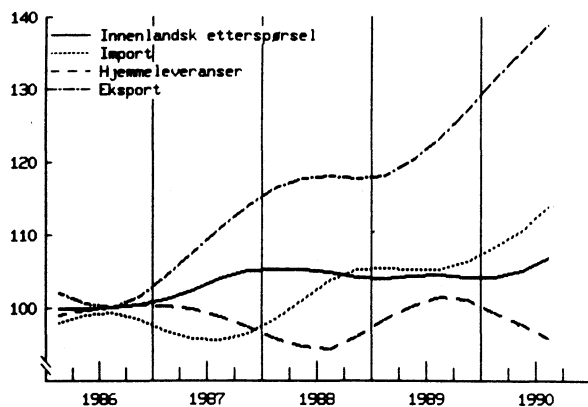
	Mrd. kr. 1989	Volum				Pris			
		89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2	90.3
Bruttoproduksjon i alt	262,9	-0,2	-0,4	-0,1	2,1	-0,1	0,0	-0,8	0,6
- Utekonkurrerende	85,1	0,8	0,9	2,1	1,6	-1,1	-4,2	-2,8	1,2
- Hjemmekonkurrerende	92,9	0,9	-0,3	-2,9	3,8	0,5	1,7	-0,6	0,0
- Skjermet	84,9	-2,2	-1,8	0,9	1,0	0,2	2,4	0,9	0,7
Eksport i alt ²⁾	104,2	-0,3	3,9	4,3	1,5	-1,2	-2,6	-2,4	0,4
- Utekonkurrerende	58,3	0,3	7,7	1,9	-0,7	-2,3	-6,4	-3,4	1,0
- Hjemmekonkurrerende	35,6	-1,0	-0,2	8,4	1,9	-0,1	2,8	-1,9	-0,9
- Skjermet	10,3	-0,6	-1,3	3,7	11,7	1,1	1,7	1,0	1,3
Hjemmeleveranser i alt	158,7	-0,3	-3,3	-1,9	2,6	2,3	7,1	1,8	3,4
- Utekonkurrerende	26,8	1,7	-12,9	2,6	7,3	6,7	4,3	-5,0	5,6
- Hjemmekonkurrerende	57,3	1,7	-0,7	-6,7	4,9	2,9	4,1	2,7	3,1
- Skjermet	74,6	-2,5	-1,8	0,4	-0,8	0,3	10,6	3,7	2,9
Import i alt ²⁾	124,1	2,9	7,3	-3,3	0,9	-0,2	-0,3	-0,4	0,4
- Utekonkurrerende	32,2	3,5	8,4	-4,2	4,6	-1,2	-2,9	-2,6	0,0
- Hjemmekonkurrerende	83,6	3,8	7,3	-3,6	-0,1	0,2	0,5	0,3	0,4
- Skjermet	8,3	-8,2	3,2	2,4	-2,4	-0,8	1,7	2,1	0,5
Innenl. anvendelse i alt	282,8	1,1	1,4	-2,6	1,8	0,3	0,7	0,1	0,7
- Utekonkurrerende	59,0	2,7	-1,8	-1,3	5,8	0,1	-2,0	0,6	3,7
- Hjemmekonkurrerende	140,9	2,9	4,2	-4,8	1,8	0,4	0,6	0,4	0,6
- Skjermet	82,9	-3,1	-1,3	0,6	-0,9	0,0	2,5	1,0	0,7
Lagerendring i alt ³⁾	-13,3	1,9	2,8	-3,8	1,2				
- Utekonkurrerende	-2,5	4,6	0,6	-3,1	1,1				
- Hjemmekonkurrerende	-10,0	8,0	14,3	-12,7	5,0				
- Skjermet	-0,8	-1,9	-0,4	-2,7	0,0				
Innenl. ettersp. i alt	296,1	-0,8	-1,4	1,2	0,6	0,3	0,8	0,1	0,7
- Utekonkurrerende	61,5	-1,8	-2,4	1,7	4,5	0,1	-0,8	-2,2	0,9
- Hjemmekonkurrerende	150,9	-0,1	-1,3	-0,2	-0,1	0,5	0,5	0,4	0,6
- Skjermet	83,7	-1,2	-0,9	3,3	-0,8	0,0	2,6	1,0	0,7

1) I basisverdi, dvs. regnet uten avgifter og handelsavanse.

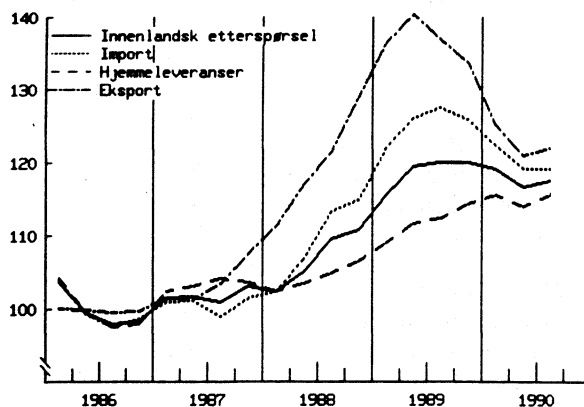
2) Inneholder reeksport.

3) Endring i lagerendring fra foregående kvartal, regnet i prosent av innenlandsk anvendelse foregående kvartal.

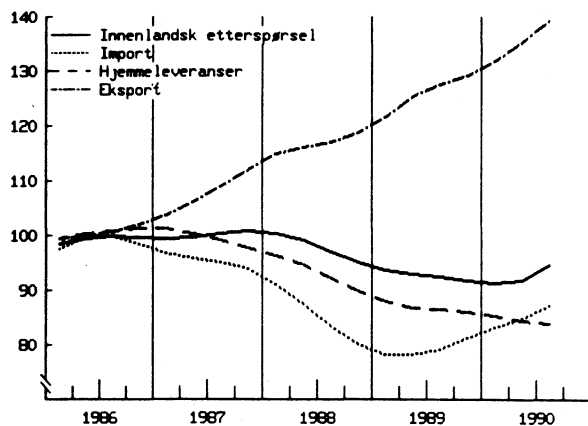
VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA UTEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

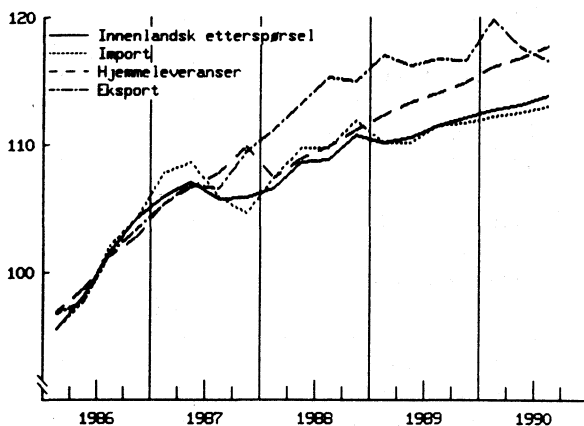
PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA UTEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert. 1986=100

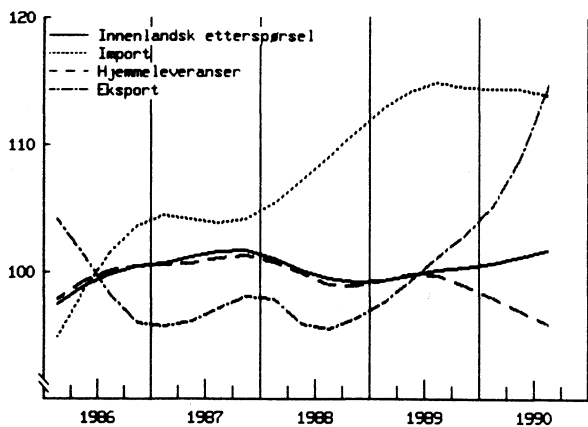
VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA HJEMMEKONKURRERENDE
INDUSTRI (EKSKL. SKIP OG PLATTFORMER)
Sesongjustert og glattet. 1986=100

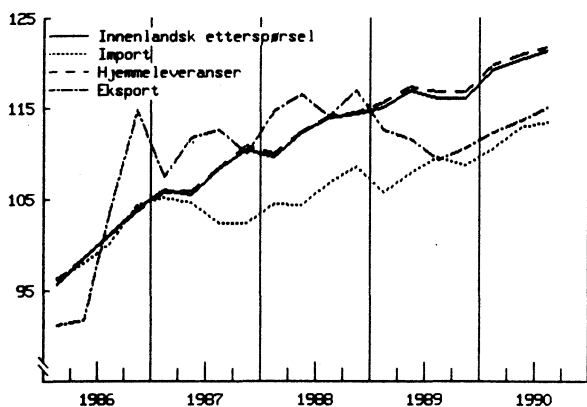
PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA HJEMMEKONKURRERENDE
INDUSTRI (EKSKL. SKIP OG PLATTFORMER)
Sesongjustert. 1986=100

VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert. 1986=100

INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT, PRODUKSJON OG FAKTORETTERSPØRSEL
 Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Mrd. kr. 1989	Volum				Pris			
		89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2	90.3
Bruttoproduksjon i alt	316,7	-0,8	-0,3	-1,1	1,2	0,2	-0,3	-0,5	0,7
- Utekonkurrerende	87,7	0,7	1,5	1,5	1,3	-0,9	-3,3	-2,8	0,4
- Hjemmekonkurrerende	137,8	-0,3	0,1	-0,5	2,2	0,5	0,9	-0,4	0,6
- Skjermet	91,2	-2,8	-2,4	3,2	-0,2	0,7	0,9	1,8	1,3
Vareinnsats i alt	220,7	-0,8	-0,4	1,4	1,2	0,8	0,0	-1,0	2,2
- Utekonkurrerende	60,1	1,3	1,4	2,0	1,0	1,5	0,3	-4,0	6,6
- Hjemmekonkurrerende	95,3	-0,4	0,0	-0,2	2,4	0,3	-0,2	-0,1	0,7
- Skjermet	65,3	-3,2	-2,6	3,3	-0,5	0,5	0,0	0,8	0,0
Bruttoprodukt i alt	95,9	-0,6	0,0	0,5	1,5	-1,2	-1,0	0,9	-2,7
- Utekonkurrerende	27,5	-0,6	1,6	0,5	2,1	-6,5	-12,3	0,5	-16,4
- Hjemmekonkurrerende	42,5	0,1	0,3	-1,0	1,7	0,8	3,5	-1,1	0,3
- Skjermet	25,9	-1,7	-2,0	3,0	0,4	1,1	2,9	4,2	4,2
Sysselsetting ¹⁾	318	-4,0	-3,8	-2,5	-2,5				
Bruttoinvestering i alt	15,8	-8,9	1,6	-2,6	-3,6	0,3	-0,4	-0,1	1,1
- Utekonkurrerende	5,6	-17,2	18,4	-6,4	-0,7	0,3	-0,3	0,0	1,0
- Hjemmekonkurrerende	6,3	-8,4	-0,5	-1,0	-9,3	0,3	-0,4	0,0	1,1
- Skjermet	3,9	3,4	-16,5	1,3	2,0	0,2	-0,3	-0,2	1,2
Bruttoinvestering i bygninger og anlegg	5,9	-5,2	-5,1	-4,1	-5,2	-0,2	-0,3	0,3	0,8
- Utekonkurrerende	1,9	1,8	11,5	-3,1	-2,2	-0,2	-0,3	0,3	0,8
- Hjemmekonkurrerende	2,3	-19,7	-2,6	3,3	-21,1	-0,2	-0,3	0,3	0,8
- Skjermet	1,7	9,0	-27,0	-17,1	19,6	-0,3	-0,2	0,3	0,8
Bruttoinvestering i mask. og trsp.midler	9,9	-10,9	5,6	-1,8	-2,8	0,6	-0,4	-0,2	1,3
- Utekonkurrerende	3,6	-26,1	22,9	-8,3	0,3	0,6	-0,4	-0,2	1,2
- Hjemmekonkurrerende	4,0	-1,9	0,6	-2,9	-3,7	0,6	-0,5	-0,2	1,2
- Skjermet	2,2	-0,6	-8,5	12,6	-5,9	0,6	-0,4	-0,5	1,5

¹⁾ Sysselsatte i industrien (1000) og prosentvis endring fra samme kvartal foregående år. Tallene er basert på utvalg og inneholder en viss usikkerhet.

Kilde: AKU.

prosent over nivået i 2. kvartal og 1,4 prosent over nivået i samme periode i fjor. Eksporten økte med 1,5 prosent og hjemmelieferansene økte med 2,6 prosent fra 2. til 3. kvartal. Dette representerer et brudd i den langvarige trenden med stadig sterkere vridning fra hjemmelieferanser til eksport. Fra 1. kvartal 1987 til 2. kvartal 1990 økte eksporten med hele 28 prosent, mens hjemmelieferansene falt med 12 prosent. Mens forholdet mellom hjemmelieferanser og eksport i 1987 var omlag 2 : 1, var forholdet i i 2. kvartal 1990 snaut 1,4 : 1.

Økningen i hjemmelieferanser henger sammen med en økt markedsandel på hjemmemarkedet for norske industriprodukter, økt etterspørsel etter industrivarer og en redusert takt i nedbyggingen av industrielle varelagre. Importen økte med 0,9 prosent fra 2. til 3. kvartal og markedsandelen for norsk industri på hjemmemarkedet økte fra 53,5 til 53,9 prosent.

Endring i lagerendring fra 2. til 3. kvartal utgjør omlag 1,2 prosent av total innenlandsk anvendelse av industrivarer.

Den totale etterspørselen etter industrivarer økte med 0,6 prosent, med en oppgang for utekonkurrerende varer og en nedgang for hjemmekonkurrerende og skjermete varer.

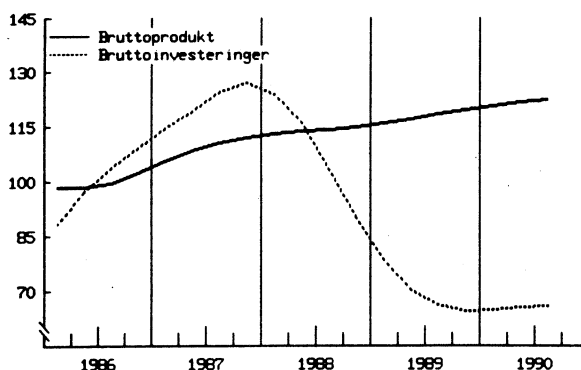
Konjunkturtoppen internasjonalt ble trolig nådd tidlig i 1989, selv om veksten ute fortsatte å være høy fram mot sommeren 1990. Fra 2. kvartal 1989 som utgjorde et toppunkt i en sterk og langvarig vekst i prisene på eksport fra utekonkurrerende industri, har prisene på viktige deler av sektorens eksport falt. Mens eksportprisen for kjemiske råvarer falt med drøyt 12 prosent fra 2. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990, falt eksportprisen for metaller med drøyt 24 prosent i samme periode.

Eksport av kjemiske råvarer vokste gjennom 1989 og nådde en foreløpig topp i 3. kvartal 1990. Metalleksporten nådde en topp i 2. kvartal i år og falt med 1,3 prosent fra 2. til 3. kvartal. Nivået er fortsatt høyt, nesten 7 prosent over nivået i 3. kvartal i fjor. Kapasitetsutnyttningen er høy i begge næringene, og ordreserven for metaller for eksport målt i verdi, falt prosentvis mindre enn eksportprisene fra 2. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990.

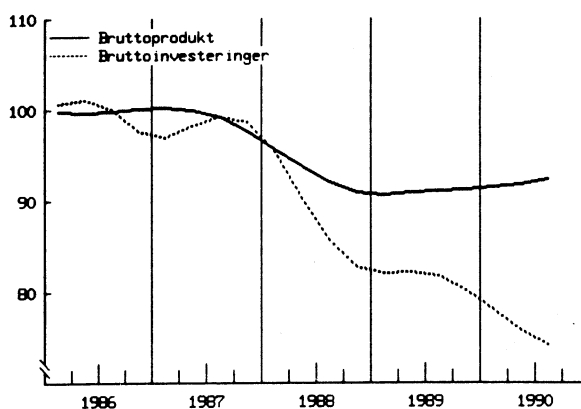
Mens både priser og volum har vært relativt stabile for eksport av treforedlingsprodukter de siste par årene, har det vært en sterk vekst i eksporten av raffinerte oljeprodukter. Et foreløpig toppunkt ble nådd i 2. kvartal, med en nedgang på drøyt 7 prosent til 3. kvartal. Nivået 3. kvartal ligger 44 prosent over nivået i tilsvarende periode i 1989. Krisen i Persiabukta startet i 3. kvartal, noe som reflekteres i de høye gjennomsnittsprisene i dette kvartalet. Fra 2. til 3. kvartal gikk prisene opp med snaut 20 prosent, og er tilbake på nivået i 1. kvartal.

Alle næringer innenfor utekonkurrerende industri økte sine leveranser til hjemmemarkedet fra 2. til 3. kvartal, samlet økning er 7,3 prosent. Til tross

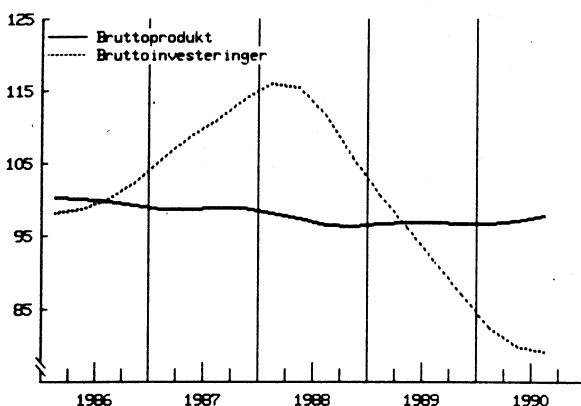
PRODUKSJON OG INVESTERING I UTEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

PRODUKSJON OG INVESTERING I HJEMMEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

PRODUKSJON OG INVESTERING I SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

for en nedgang i eksporten på 0,7 prosent fortsatte derfor den langvarige veksten i sektorens produksjon. Økningen fra 2. til 3. kvartal var på 1,6 prosent. Denne endring i leveransene henger sammen med klart lavere vekst i tradisjonelle norske eksportmarkeder, mens samlet innenlandsk etterspørsel er i oppgang. Vridningen fra eksport til hjemmemarked kan også være en reaksjon på endringen i relative priser mellom eksport og hjemmelieferanser for

sektoren. I motsetning til eksportprisene for deler av sektorens produksjon har prisene på hjemmelieferanser holdt seg relativt stabile de siste par år.

Hjemmekonkurrerende industri økte produksjonen med 3,8 prosent fra 2. til 3. kvartal. Hjemmelieferansene økte med 4,9 prosent mens eksporten økte med 1,9 prosent. Dette representerer et brudd med utviklingen de siste årene. Fra 1. kvartal 1987 som var et toppunkt for sektorens leveranser til hjemmemarkedet, til 2. kvartal 1990 var trenden negativ. Sammenliknet med årsgjennomsnittet for 1987 var sektorens leveranser til hjemmemarkedet i 2. kvartal redusert med over 19 prosent. Dette ble delvis kompensert ved en eksportøkning på 26 prosent i samme periode. Til tross for dette falt produksjonen med 7 prosent.

Produksjonen i skjermet industri har vært relativt konstant de siste årene. Næringsmidler som utgjør hovedtyngden av produksjonen i denne sektoren, er mindre utsatt for konjunktursvingninger i etterspørselen enn andre industriprodukter. Fra 2. til 3. kvartal økte produksjonen med 1 prosent. Eksporten økte med snaut 12 prosent, mens sektorens leveranser til hjemmemarkedet falt med 0,8 prosent.

Sysselsetting

Antallet sysselsatte i industrien falt med 19000 fra 1988 til 1989, en nedgang på hele 5,6 prosent. Nedgangen synes nå å være i ferd med å flate ut. Mens nedgangen var på 12000 personer fra 1. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990, var nedgangen på 8000 både til 2. og 3. kvartal 1990 sammenliknet med tilsvarende perioder i fjor. Nedgangen i sysselsetting fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990 kom i verkstedsindustri, teko og i produksjon av kjemiske produkter. For de øvrige næringer var det uendret eller en svak økning i sysselsettingen.

Investeringer

Fra bunnpunktet i 1983 til toppunktet i 4. kvartal 1987 ble bruttoinvesteringene i industri og bergverk mer enn doblet. Veksten var spesielt sterk i raffineringssektoren. Investeringene i øvrige utekonkurrerende næringer, hjemmekonkurrerende og skjermet industri økte med omlag 2/3. Investeringene falt sterkt gjennom 1988 og inn i 1989, med en utflating av tendensen gjennom 1989 og 1990. Mens nedgangen fra 1987 til 1989 var på omlag 28 prosent, gikk gjennomsnittlig nivå for investeringene ned med 8 prosent fra 1989 til årets 3 første kvartaler.

Siden toppunktet for de samlede investeringene har tendensen for de ulike sektorene vært ulik. Investeringene i hjemmekonkurrerende og skjermet industri har vist en fallende tendens. Sammenliknet med gjennomsnittet for 1987, ligger nivået i årets 3 første kvartaler h.h.v. 23 og 28 prosent

lavere. Nedgangen til 3. kvartal fra samme kvartal i fjor er henholdsvis 18 og 11 prosent. Mens nedgangen i investeringene i hjemmekonkurrerende industri har fortsatt med uforminsket styrke gjennom 1990, har investeringene i skjermet industri ligget relativt flatt, med en oppgang på 2 prosent fra 2. til 3. kvartal. Utviklingen i investeringene i disse to sektorene henger sammen med den svake utviklingen i etterspørselen etter sektorenes produkter og den relativt store ledige produksjonskapasiteten i sektorene.

Hovedårsaken til det sterke fallet i de totale investeringene fram til midten av 1989 er nedtrappingen av investeringene på Mongstad. Investeringene i raffinering av råolje utgjorde omlag 1/4 av de totale investeringene i industrien i andre halvår i 1987 og første halvår i 1988. Sammenliknet med denne perioden er gjennomsnittlig nivå på investeringene i næringen fom. 3. kvartal 1989 redusert til mindre enn 1/10.

Investeringene i utekonkurrerende industri utenom raffineringssektoren falt med omlag 22 prosent fra 1987 til 1988. Etter et sterkt oppsving til andre halvår 1989 og 1. kvartal 1990 har investeringene igjen gått ned, nedgangen fra 2. til 3. kvartal er 2,5 prosent. Gjennomsnittet for årets 3 første kvartaler ligger likevel 13 prosent over gjennomsnittet for 1989 og bare 1 prosent under gjennomsnittet for 1987. Årsaken til oppsvinget i investeringene ligger i den langvarige markedsveksten som har bidratt til høy kapasitetsutnyttelse og høye inntekter.

Det er investeringene i bygninger og anlegg som har vist den sterkeste nedgangen de siste årene, bl.a. pga. den sterke nedgangen i investeringer i anlegg i raffineringssektoren. Det sterke fallet i investeringene i bygninger og anlegg har fortsatt gjennom hele 1990, og nivået i 3. kvartal 1990 ligger omlag 18 prosent under nivået i 4. kvartal 1989. Mens totale investeringer i industrien i 3. kvartal er omlag 36 prosent under gjennomsnittet for 1987 var investeringene i bygninger og anlegg mer enn halvert.

Investeringene i maskiner og transportmidler har vist en annen utvikling. Disse investeringene vokste fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 for siden å gå noe ned. Nivået i 3. kvartal ligger omlag 10 prosent under nivået samme kvartal i fjor. Sammenliknet med gjennomsnittet for 1987 er investeringene i 3. kvartal redusert med en fjerdedel.

Statistisk sentralbyrås investeringsundersøkelse viser at industribedriftene forventer at verdien av deres investeringer vil øke fra 3. til 4. kvartal. Investeringsnivået for året sett under ett vil ligge under nivået for 1989. Investeringsstatistikken for 3. kvartal viser at verdien av utførte og antatte investeringer for industrien i 1990 er snaut 4 prosent lavere enn i 1989 registrert i samme tidsrom i fjor.

Investeringsundersøkelsen for 3. kvartal indikerer at en kan forvente en økning i investeringene fra 1990 til 1991. Verdien av antatte investeringer for

1991 ligger omlag 17 prosent over det antatte nivået for 1990 målt på samme tidspunkt i fjor. Målt på denne måten forventes det en økning i investeringene i samtlige av de større industrinæringene fra 1990 til 1991.

Bygge- og anleggssektoren

Produksjon og sysselsetting

Det har vært en jevn nedgang i aktiviteten i bygge- og anleggssektoren siden første halvdel av 1988. Produksjonen fortsatte å falle i 3. kvartal i år. I følge sesongjusterte KNR-tall falt produksjonen med nær 4 prosent fra 2. kvartal til 3. kvartal. For de 3 første kvartalene var produksjonen 13,3 prosent lavere enn for samme periode 1989. Nedgangen i aktiviteten skyldes en generell nedgang i bruttoinvesteringer i bygninger og anlegg i norsk økonomi. I alt gikk disse investeringene ned med 4,3 prosent fra 2. til 3. kvartal. Det er imidlertid store variasjoner mellom sektorene. Det er spesielt den fortsatt sterke reduksjonen i bruttoinvesteringene i boligsektoren som bidrar til nedgangen. Reduserte bruttoinvesteringer i bygninger og anlegg i industri og bergverk bidrar også negativt. I denne sektoren ser imidlertid nedgangen ut til å være dempet. I oljevirksomhet og kraftforsyning var det i 3. kvartal en oppgang i bruttoinvesteringene i bygninger og anlegg. Dette bidro til å dempe produksjonsnedgangen i bygge- og anleggssektoren i 3. kvartal. Oppgangen i bruttoinvesteringene i kraftforsyning antas i hovedsak å ha betydning for virksomheten innen anlegg og i mindre grad for byggevirksomheten.

Tall fra byggearealstatistikken viser en nedgang

på drøye 16 prosent i igangsatt byggeareal i perioden juli - oktober i forhold til samme periode i fjor. Tilsvarende tall for perioden januar - oktober viser en nedgang på 22,5 prosent. Det er ingen sektorer som bidrar noe vesentlig sterkere enn andre til denne nedgangen. Det igangsettes fortsatt mindre areal enn det fullføres. Det var 15 prosent mindre byggeareal i arbeid i perioden juli - oktober enn i tilsvarende periode i fjor.

Fra juli - oktober 1989 til juli - oktober 1990 falt byggeareal godkjent for igangsetting av kommunale bygningsmyndigheter med vel 22 prosent. I følge ordrestatistikken var ordretilgangen for h.h.v. byggevirksomheten og anleggsvirksomheten omlag 34 og 10 prosent lavere i verdi i 2. kvartal 1990 enn i 2. kvartal 1989. Ordreserven for byggevirksomheten har falt jevnt siden årsskiftet 1987/88 og var i 2. kvartal 26,5 prosent lavere enn ett år tidligere. Ordreserven i anleggsvirksomheten steg i samme periode med over 4 prosent. For denne virksomheten ble bunnen i ordreserven passert i løpet av 1989.

Den lave produksjonen i bygge- og anleggsvirksomheten har ført til reduksjon i sysselsettingen. I følge tall fra arbeidskraftsundersøkelsen var det 4 prosent færre sysselsatte i sektoren i 3. kvartal i år enn i 3. kvartal 1989. Det var i samme periode en reduksjon i utførte timeverk på 8 prosent.

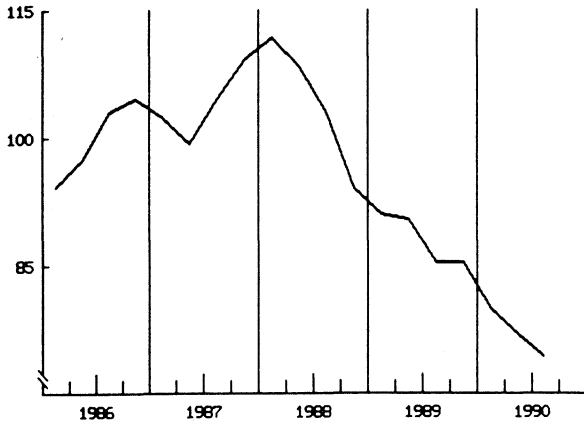
Det er lite trolig med noen oppgang i aktiviteten i bygge- og anleggssektoren i løpet av vinteren. Det er fortsatt overkapasitet av forretningsbygg og ingen tegn til økte boliginvesteringer. Det vil normalt ta noe tid før produksjonsoppgangen i resten av økonomien fører til økte investeringer i bygninger og anlegg. I følge investeringstillingen for 3. kvar-

BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET. MARKEDSUTVIKLING OG PRODUKSJON Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

	Mrd. kr.2)	Volum				Priser			
		1989	89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2
Bygg- og anleggsinvesteringer i:									
Boliger	24,5	-5,0	-5,6	-2,3	-11,3	0,2	0,2	0,2	0,8
Offentlig forvaltning	18,3	3,1	-8,0	-1,4	-2,3	0,3	0,1	0,3	0,8
Kraftforsyning	4,5	-4,9	-14,6	-2,9	20,7	-0,8	-0,4	0,2	0,6
Fastlands-Norge, ellers	24,1	-1,4	-7,1	-5,9	-2,5	-0,1	-0,4	0,3	0,7
Oljevirksomhet	12,3	-14,0	-4,6	-11,2	6,3	3,2	3,9	3,1	0,3
Bruttoproduksjon	88,9	0,0	-6,1	-3,9	-3,7	0,2	0,2	0,2	0,8
Vareinnsats	57,7	0,0	-6,1	-3,9	-3,7	0,6	0,5	0,3	0,8
Bruttoprodukt	31,2	0,0	-6,2	-3,8	-3,7	-0,3	-0,4	0,0	0,6

1) Markedspriser.

2) Nivå tall i 1989 i løpende priser.

BRUTTOPRODUKT I BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET
1986=100. Sesongjustert

tal viser antatte investeringer i kraftforsyning en verdinedgang på 7 prosent i 1991 i forhold til antatte investeringer for 1990 registrert på samme tidspunkt i fjor. Bidragene fra bygging av OL-anleggene på Lillehammer vil ikke få noen merkbar effekt på aktiviteten i bygge- og anleggssektoren før mot midten av 1991. I det nye forslaget til statsbudsjett for 1991 fra regjeringen Brundtland, ligger det inne forslag til investeringer i staten som vil gi positive bidrag til aktiviteten i bygge- og anleggssektoren i løpet av 1991. Avhengig av hvor fort disse tiltakene kan settes i verk, kan de gi effekter allerede i første halvår. Økte rammer til kommunesektoren samt økte utlånsrammer og endrede regler i Husbanken, vil også kunne bidra positivt. Effekten av disse tiltakene er imidlertid avhengig av en del andre forhold, spesielt kommunenes økonomiske situasjon og etterspørselen etter nye boliger.

Pris- og kostnadsutvikling

Utviklingen i gjennomsnittlig timefortjeneste for bygningsarbeidere er fortsatt svak; fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990 ble den redusert med 1,6 prosent i følge NHOs lønnsstatistikk. Dette skyldes redusert bruk av overtid og reduserte akkordutbetalinger. For anleggsarbeidere var det imidlertid en oppgang i timefortjenesten på 5,3 prosent i samme periode.

Den store overkapasiteten i sektoren har gitt et prisfall på sektorens produkter. SSB har startet utgivelse av en prisindeks for eneboliger. Mens byggekostnadsindeksen som vi tidligere har referert til, kun registrerer endringer i prisene på de produktionsfaktorer som går med til å bygge en bolig, registrerer den nye indeksen også produktivitetendringer og endringer i fortjenestemarginene til byggmester/entreprenør og underentreprenør. I følge prisindeksen for eneboliger lå prisen (ekskl. tomteknader, kommunale tilknytningsavgifter, gebyrer og byggelånsrenter) i 2. kvartal i år 1,3 prosent under gjennomsnittet for fjoråret. Denne nedgang-

en kan foruten reduserte lønnskostnader, skyldes produktivitetsforbedringer og/eller reduserte fortjenestemarginer.

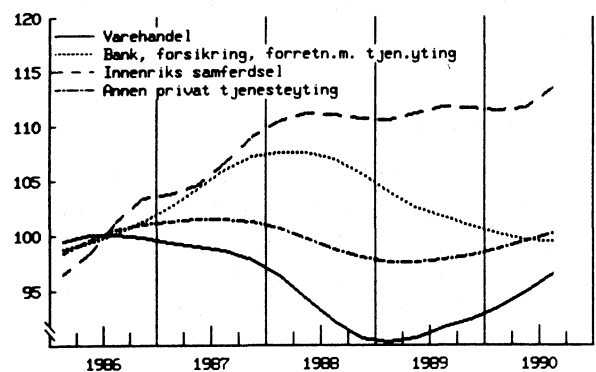
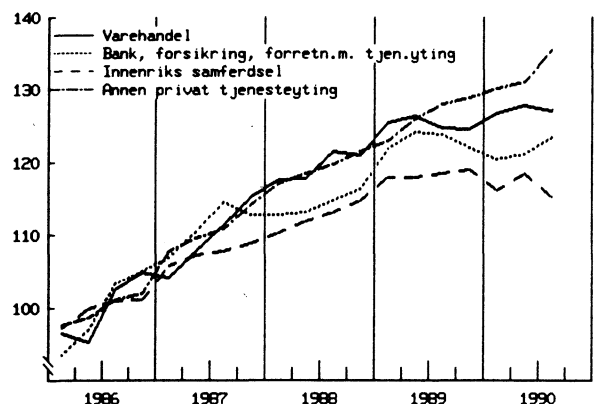
I følge sesongjusterte tall fra KNR er prisutviklingen for sektorens bruttoprodukt og vareinnsats fortsatt svak, men høyere enn i første halvår. Fra 2. til 3. kvartal steg prisene på hhv. bruttoproduktet og vareinnsatsen med 0,6 og 0,8 prosent.

Privat tjenesteyting

Produksjon og sysselsetting

Foreløpige KNR-tall viser at produksjonen i privat tjenesteyting er i klar oppgang. Omslaget ser ut til å ha kommet tidlig i 1989, og oppgangen har i 1990 blitt forsterket av veksten i privat konsum. Sterkest produksjonsvekst finner vi i varehandelen og hotell- og restaurantbransjen som har økt produksjonen med over 3 prosent fra de tre første kvartalene i 1989 til den tilsvarende perioden i 1990. Innenriks samferdsel har en relativt flat produksjonsutvikling, mens forretningsmessig tjenesteyting og spesielt bank og forsikring fortsatt er i nedgang.

Produksjonsveksten har foreløpig ikke gitt seg vesentlige utslag i sysselsettingen. Den viktigste

VOLLUTVIKLINGEN FOR PRIVAT TJENESTEYTING, FASTLANDS-NORGE
Sesongjustert og glattet. 1986=100PRISUTVIKLINGEN FOR PRIVAT TJENESTEYTING, FASTLANDS-NORGE
Sesongjustert. 1986=100

PRIVAT TJENESTEYTING FASTLANDS-NORGE, PRODUKSJON OG INVESTERINGER.
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

	Mrd. kr2) 1989	Volum				Pris			
		89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2	90.3
Bruttoproduksjon	362,0	-0,3	-0,4	1,5	-0,1	0,3	0,4	0,9	0,7
Vareinnsats	132,4	0,1	-0,2	2,1	-0,8	0,6	0,7	0,7	0,7
Bruttoprodukt	229,6	-0,5	-0,5	1,1	0,3	0,1	0,2	1,1	0,6
Bruttoinvesteringer	28,8	-3,2	5,0	-2,9	-4,9	0,2	-0,4	-0,9	1,3
- bygn. og anlegg	14,9	-0,5	-0,8	-8,6	-1,4	-0,4	-0,4	0,4	0,6
- mask. og trsp.midler	13,8	-5,7	18,1	1,6	-7,4	0,9	-0,7	-1,9	1,9

1) Markedspriser.

2) Nivå tall i løpende priser.

årsaken er at sysselsettingsøkningen normalt kommer noe senere enn produksjonsøkningen i en oppgangsfase. Tall fra Arbeidskraftundersøkelsen for de tre første kvartalene av 1990 viser uendret nivå på sysselsettingen i hotell- og restaurant, men nedgang i annen tjenesteyting i forhold til samme periode i 1989. Ser vi på tallene gjennom de tre første kvartaler av 1990, er det tegn til oppgang i sysselsettingen for varehandel og hotell- og restaurantbransjen, men fortsatt klar nedgang innen forretningsmessig tjenesteyting. Usikkerheten ved AKU-tallene er imidlertid stor på et så detaljert næringsnivå.

Investeringer

Bruttoinvesteringene i privat tjenesteyting viste tegn til utflating i 1989 etter å ha vært i nedgang siden tidlig i 1986. Utflatingen bekreftes i 1990, men det er forløpig ingen klare tegn til oppgang. Dette henger sammen med svært ulik utvikling innen sektoren som helhet. Mens det er klar opp-

gang i investeringene i varehandel, hotell- og restaurant og deler av innerriks samferdsel, er det fortsatt betydelig nedgang i investeringene i forretningsbygg.

Investeringene i bygninger og anlegg er fortsatt i klar nedgang. Dette skyldes vesentlig nedgangen i investeringer i forretningsbygg som fortsatt må tilskrives betydelig overkapasitet av slike bygg. Fra de tre første kvartaler i 1989 til samme periode i 1990 falt investeringsnivået med over 30 prosent. Den kvartalsvise nedgangen ser likevel ut til å ha avtatt noe de siste kvartalene, noe som kan være tegn til en begynnende utflating.

Investeringene i maskiner og transportmidler begynte å øke i 1989 og er nå i klar oppgang. Mye av veksten har kommet innen samferdselsektoren og har sammenheng både med utskifting av fly i sivil luftfart og økt kjøp av biler. Oppgangen i varehandelen og hotell- og restaurantbransjen må sees i sammenheng med produksjonsoppgangen i disse sektorene.

OFFENTLIG FORVALTNING

Offentlig konsum

Samlet offentlig konsum økte med 2,5 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. Statlig konsum steg med 2,6 prosent mens det kommunale konsumet økte med 2,4 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. Det statlige sivile konsumet økte med 1,6 prosent i denne perioden. Veksten i statlig sivil konsum for de første tre kvartaler i 1990 sammenlignet med samme periode året før var på 3,5 prosent. Det kommunale konsumet økte med 1,5 prosent i samme periode.

Den lave veksten i det statlige sivile konsumet siste kvartal skyldes en nedgang i vareinnsatsen fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990 på 0,9 prosent. Dette må sees i sammenheng med den sterke veksten i vareinnsatsen i 2. kvartal, som i stor grad kan tilskrives utbetalinger i forbindelse med arbeidsmarkedstiltak. Det ligger nå an til en årsvekst i det statlige konsumet på rundt 3,5 prosent. Veksten i det statlige sivile konsumet er størst under forvaltningsområdet undervisning og forskning, mens det for forvaltningsvirksomhet utenom helse og undervisning har vært svak vekst i denne perioden.

Det kommunale konsumet for 2. kvartal er revidert på bakgrunn av nye tall for kommunesektoren fra Kommunenes Sentralforbunds Kommunedatabank.

De reviderte tallene gir en vekst i det kommunale konsumet på 1,8 prosent fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. Veksten i det kommunale konsumet har vært særlig sterk under forvaltningsområdet

helsetjenester. Etter en periode med svak vekst i det kommunale konsumet fra 3. kvartal 1987 fram til og med 1. kvartal 1990 kan det nå se ut til at konsumveksten i kommunesektoren har tatt seg opp. En grunn til dette er at en del øremerkede tilskudd til kommunesektoren har økt sterk de siste to årene. Denne typen midler går i hovedsak direkte til økt kommunalt konsum. Det ligger nå an til en årsvekst i det kommunale konsumet på mellom 2 og 3 prosent for 1990.

Produksjon og sysselsetting

Bruttoproduksjonen i offentlig sektor økte med 3,5 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. Bruttoproduksjonen i statsforvaltningen økte med 3,8 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990 målt i faste priser. I statlig sivil forvaltningsvirksomhet økte produksjonen med 2,7 prosent mens den i kommunesektoren økte med 3,3 prosent. Gebyrveksten i kommuneforvaltningen ser ut til å ha avtatt noe i 1990, men fremdeles er veksten høy; 9,3 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990.

Sysselsettingsveksten i offentlig sektor, målt ved utførte timeverk, økte med 3,0 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. I statlig sektor økte sysselsettingen med 4,5 prosent i denne perioden mens sysselsettingsveksten i kommunesektoren var på 2,4 prosent. Veksten for de tre første kvartaler i 1990 sammenlignet med samme periode året før var på 2,1 prosent. For statsforvaltningen var timeverksveksten på 2,6 prosent i denne perioden.

OFFENTLIG FORVALTNING - PRODUKSJON, KONSUM OG FAKTORETTESPØRSEL
Prosentvis endring fra samme periode året før

	Stat Mrd.kr. 1989	Komm. Mrd.kr. 1989	Stats- forvaltn.		Kommune- forvaltn.		Off. forvaltn. i alt	
			Volum 90.3	Pris 90.3	Volum 90.3	Pris 90.3	Volum 90.3	Pris 90.3
Bruttoproduksjon	56,1	90,9	3,8	4,2	3,3	3,0	3,5	3,4
Konsum	51,6	79,3	2,6	4,2	2,4	3,1	2,5	3,4
Gebyrer	4,5	11,6	15,9	4,2	9,3	2,6	11,2	3,1
Vareinnsats	26,7	22,4	2,4	2,8	4,6	3,0	3,5	2,9
Bruttoprodukt	29,4	68,6	4,9	5,2	2,9	3,0	3,5	3,6
Sysselsetting 1)			4,5	5,4	2,4	3,1	3,0	3,8
Bruttoinvestering	9,4	13,6	-5,9	1,4	-6,9	1,4	-6,5	1,4

1) Utførte timeverk og lønnskostnader pr. utført timeverk

Bruttoinvesteringer

Investeringene i offentlig sektor falt med 6,5 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. Også her var det store variasjoner mellom de ulike forvaltningsområdene. I statlig forvaltning sank investeringene med 5,9 prosent. Under forvaltningsområdet undervisning og forskning økte investeringene med 44 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. Investeringene under statlig forvaltning utenom helse og undervisning, som utgjør nesten 90

prosent av investeringene i statlig sektor, sank investeringene med 11,6 prosent i denne perioden. I kommunesektoren var det investeringene i undervisning og forskning som viste størst nedgang fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. For kommunesektoren under ett sank investeringene med 6,9 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990.

Ser vi de tre første kvartaler under ett økte investeringene i statsforvaltningen med 3,3 prosent mens investeringene i kommuneforvaltningen sank med 11,1 prosent.

ARBEIDSMARKEDET

Justert for normale sesongvariasjoner sank sysselsettingen fra sommeren 1987 og fram til siste årskifte. Nedgangen var spesielt sterk høsten 1988, mens den inn i 1990 var betydelig svakere. Det siste halvåret er det også tegn til at sysselsettingen har begynt å stige. Økningen i produksjonen i fastlands-Norge siden begynnelsen av 1989, ser ut til å ha gitt et svakt omslag oppover i sysselsettingen i første halvår 1990.

Arbeidsledigheten har gjennom 1989 og 1990 ligget på et høyt nivå og endret seg lite. Når omslaget i sysselsettingen i 1990 ikke har gitt noen nedgang i ledigheten, henger det sammen med at også arbeidsstyrken har begynt å øke igjen. I følge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse - AKU - var det i 3.kvartal i år 115 000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Det utgjorde 5,3 prosent av arbeidsstyrken. Den registrerte ledigheten har i store trekk vist samme utvikling som tallene fra AKU, men utviklingen har vært noe mer ustabil på grunn av store svingninger i arbeidsmarkedstiltakene. Etter at tiltakene ble trappet opp igjen etter sommeren, har den registrerte ledigheten kommet ned på omlag det nivået den hadde før sommeren.

Ved utgangen av oktober var 135 900 personer enten registrert ledige eller sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak utenom atføring. Dette utgjorde i overkant av 6 prosent av arbeidsstyrken, og var 3 500 personer flere enn ved utgangen av oktober 1989. Justert for normale sesongvariasjoner har også denne størrelsen flatet ut, og det siste halvåret også avtatt noe, etter en sterk vekst gjennom hele 1988 og 1989. Sammenholdt med utviklingen i sysselsettingen og arbeidsstyrken, indikerer det at svekkelsen av arbeidsmarkedet har stoppet opp og at en nå kan øyne en svak bedring.

BEFOLKNINGEN I YRKESAKTIV ALDER Tusen personer

	89.3	90.3	Endring
16-74 år i alt	3085	3098	13
Arbeidsstyrken	2164	2167	3
Arbeidssøkere	115	109	6
Sysselsatte	2054	2052	-2
- omregnet til heltid 1)	1514	1499	-15

1) à 37,5 timers uke.

Kilde: AKU 3. kvartal 1990

Sysselsettingen

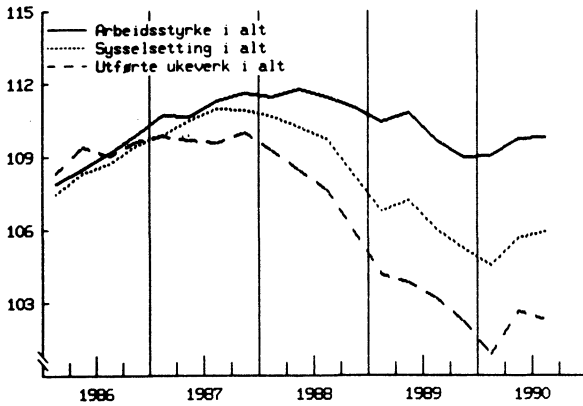
Tallet på sysselsatte personer er nå ubetydelig lavere enn på samme tid ifjor. Det ser ut til at den sterke nedgangen i sysselsettingen siden slutten av 1987, stoppet opp i første halvår av 1990, og at sysselsettingen nå er på vei opp igjen. Justert for normale sesongvariasjoner har tallet på sysselsatte personer økt noe i 2. og 3.kvartal. I følge AKU var det i 3.kvartal sysselsatt 2 052 000 personer. Dette er 2 000 færre enn i 3.kvartal 1989, en nedgang på 0,1 prosent.

Utviklingen i utførte ukeverk er vanskeligere å fastslå. Valget av undersøkelsesuker i AKU har en sterkere innvirkning på observert arbeidstid enn på de andre størrelsene i AKU. Spesielt er utførte ukeverk i 2.kvartal i år antakelig anslått for lavt, fordi 2. påskedag kom med i en av undersøkelsesukene. Når man korrigerer for slike forhold, kan nedgangen i utførte ukeverk anslås til 15 000 fra 3.kvartal 1989 til 3.kvartal 1990, eller 1,0 prosent. Dette er sterkere enn nedgangen i antall sysselsatte, og skyldes i hovedsak en økning i feriefra været. Justert for normale sesongvariasjoner viser også utførte ukeverk en klar tendens til utflating.

De fleste næringer har vist små endringer i sysselsettingen de fire siste kvartalene. Bygge- og anleggsvirksomhet og industri er to unntak, og har fortsatt nedgang i sysselsettingen. Imidlertid er denne nedgangen betydelig svakere enn tidligere. Et annet unntak i motsatt retning er visse sektorer innen tjenesteyting, i stor grad offentlige, som har økt tallet på sysselsatte med omlag 20 000 fra 3.kvartal 1989 til 3.kvartal 1990. I samme periode har nivået på offentlige sysselsettingstiltak ligget flatt og disse kan derfor ikke være årsaken til økningen innen disse gruppene av offentlig tjenesteyting. De sektorer som står for økningen er helse, undervisning og forskning og sosiale tjenester.

Selv om nivået på sysselsettingen har vært stabilt det siste året, har det likevel vært store endringer når man fordeler sysselsettingen etter kjønn og alder. Kvinner har hatt en økning i sysselsettingen på 15 000 personer fra 3.kvartal 1989 til 3.kvartal 1990, og dette har i stor grad dreid seg om kvinner i aldersgruppene opp til 55 år. Menn har hatt en nedgang på 19 000 personer i samme periode, og dette har i stor grad rammet menn over 55 år. En vridning i næringsstrukturen fra bl.a. industri og bygg og anlegg til (offentlig) tjenesteyting er trolig en viktig årsak til dette.

ARBEIDSSTYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT
IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN. 1) 1980=100. Sesongjustert.

1) Justert for omlegging av AKU f.o.m. 2. kv. 1988.

Arbeidsstyrken

Den sterke nedgangen i sysselsettingen gjennom 1988 og 1989 førte også til en nedgang i arbeidsstyrken, selv om denne kom noe senere og var betydelig svakere. Derimot har omslaget i sysselsettingen det siste året allerede blitt ledsaget av en viss økning i arbeidsstyrken. I følge AKU var det i 3.kvartal 1990 i alt 2 167 000 personer i arbeidsstyrken, 3 000 flere personer enn i samme kvartal året før.

Andelen personer i aldersgruppen 16 til 74 år som er i arbeidsstyrken, yrkesprosenten, lå i 3.kvartal 1990 på 69,9 prosent. Dette er bare 0,2 prosentpoeng lavere enn i 3.kvartal 1989, og tyder på at nedgangen i yrkesprosenten har stoppet opp. Sammenlignet med 3.kvartal 1988, har yrkesprosenten gått ned med 1,7 prosentpoeng. Dette gjør at nivået på yrkesprosenten bare er noe høyere enn i 1985, før den kraftige oppgangen i sysselsettingen og arbeidsstyrken fra 1985 til 1987.

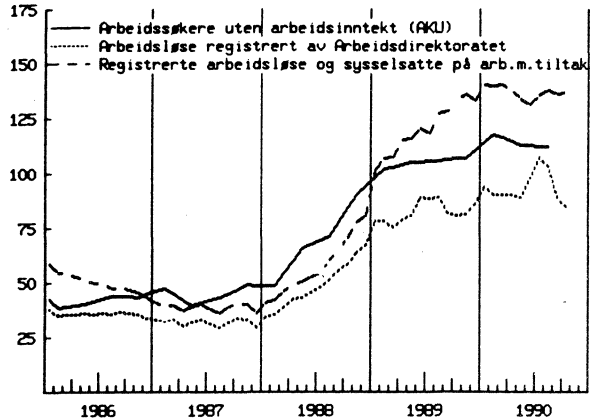
Det er i første rekke personer under 25 år som har stått for den store nedgangen i arbeidsstyrken. I denne aldersgruppen har yrkesprosenten gått ned med omlag 5,5 prosentpoeng fra 3.kvartal 1988 til 3.kvartal 1990. Disse personene har i stor grad tatt veien til utdanningssystemet. Blant de nest eldste arbeidstakerne, de fra 55 til 66 år, har det vært en nedgang i yrkesprosenten på omlag 2,5 prosentpoeng i samme periode. I denne aldersgruppen har utviklingen foregått parallelt med en økning i antall førtidspensjonerte og uføretrygdede. For personer i aldersgruppen 25 til 54 år, har det bare vært en mindre tilbakegang i yrkesprosenten de to siste årene.

Arbeidsledigheten

I følge AKU viste ledigheten justert for normale sesongvariasjoner en meget sterk vekst gjennom

ARBEIDSLEDIGE

Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

1988 og tildels inn i 1989. Gjennom 1989 og inn i 1990 har ledigheten hatt en markert svakere vekst, og har endret seg lite i 1990. Ujustert var det 115 000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt i 3.kvartal 1990, eller 5,3 prosent av arbeidsstyrken. Dette var 6 000 over nivået i 3.kvartal 1989.

Den registrerte ledigheten har vist en lignende utvikling, men her er sesongjusteringen mer problematisk på grunn av de store svingningene i arbeidsmarkedstiltakene. Justert for normale sesongvariasjoner har den registrerte ledigheten bare hatt en svak vekst gjennom 1989 og den kan se ut til å ha en underliggende nedgang i 1990. Ved utgangen av oktober var det registrert 82 600 ledige personer, 2 000 mer enn ved utgangen av oktober 1989.

Normalt har AKU-ledigheten vært høyere enn den registrerte ledigheten fordi enkelte som søker arbeid ikke har registrert seg ved arbeidskontorene. Forrige gang ledigheten var høy, i 1983, var denne forskjellen liten. Når AKU-ledigheten denne gangen ligger klart over den registrerte ledigheten, har

ARBEIDSLEDIGHET OG LEDIGE PLASSER

Tusen personer

	Oktober 1990	Endr. fra oktober 1989
Registrert ledige	82,6	2,0
- permitterte	11,9	-3,3
Innskrenket arbeidstid	11,0	-1,0
Arbeidsmarkedstiltak utenom attføring	53,2	-0,5
Tilgang ledige plasser	20,9	7,0
Beholdning ledige plasser	5,6	0,9

Kilde: Arbeidsdirektoratet

det sammenheng med en endring i typen av arbeidsmarkedstiltak. I 1983 bestod tiltakene i større grad av sysselsettingstiltak hvor eventuelle deltakere får lønn. Nå er kvalifiseringstiltak en viktigere gruppe, og deltakere her vil oftere være arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Dette kan tydelig ses ved at AKU også har et betydelig høyere nivå når det gjelder langtidsledighet og ledighet blant ungdom under 20 år, enn det som kommer fram av den registrerte ledigheten. Disse to gruppene er ifølge Arbeidsdirektoratet viktige målgrupper for tiltakene.

Omfanget av langtidsledighet, det vil si personer som har vært ledige i et halvt år eller mer, har økt betydelig. I følge AKU har det de siste fire kvartaler i gjennomsnitt vært 41 000 arbeidssøkere som har søkt arbeid i ett halvt år eller mer. Disse utgjør 36 prosent av arbeidssøkerne i samme periode. I 1987, året før ledigheten begynte å vokse, var det i gjennomsnitt 6 000 arbeidssøkere som hadde søkt arbeid i ett halvt år eller mer. Disse utgjorde 14 prosent av arbeidssøkerne dette året. Arbeidsdirektoratets tall viser også et høyt nivå på langtidsledigheten.

Ved utgangen av oktober 1990 var det i følge Arbeidsdirektoratet 11 900 personer som var berørt av permitteringer, og dette var 3 300 personer færre enn ved utgangen av oktober 1989. I tillegg hadde 11 000 personer innskrenket arbeidstid ved utgangen av oktober 1990, en nedgang på 1 000 personer fra samme måned året før.

Justert for normale sesongvariasjoner falt tilgangen på ledige plasser betydelig gjennom hele 1988, det året ledigheten begynte å vokse. Mot slutten av 1989 økte tilgangen på nytt, fra et nivå rundt 15 000 til omlag 20 000 nye plasser i måneden. Fra november 1989 har tilgangen på nye plasser holdt seg rundt dette nivået. Den økte tilgangen på ledige plasser har til nå ikke resultert i noen

økning i beholdningen av ledige plasser. Selv om det trolig er en viss nedgang i ledigheten, har det foreløpig ikke skjedd noe generelt omslag i retning av et strammere arbeidsmarked.

Arbeidsmarkedstiltakene

De fem siste månedene har arbeidsmarkedstiltakene ligget på omlag samme nivå som tilsvarende måneder året før. Det tyder på at arbeidsmarkedstiltakene utenom atføring har blitt stabilisert på et høyt nivå rundt 45 000 i årsgjennomsnitt. Det er likevel store svingninger i tiltakene knyttet til sesongmønstre på arbeidsmarkedet, slik at nivået utenom sommermånedene blir liggende noe høyere.

Ved utgangen av oktober 1990 omfattet arbeidsmarkedstiltakene utenom atføring i alt 53 200 personer. Kvalifiseringstiltak var den klart viktigste gruppen med omlag 70 prosent av alle tiltakene. Kvalifiseringstiltakene fordelte seg på arbeidsmarkedskurs og praksisplasser med hhv. 21 400 og 15 300 plasser ved utgangen av oktober 1990. Ordningen Arbeid for trygd sysselsatte 6 900 personer. I alt 12 400 ungdommer under 20 år var sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak utenom atføring ved utgangen av oktober 1990. Dette var omlag fire ganger så mange som antall registrerte ledige i samme aldersgruppe på samme tid.

Summen av registrerte ledige og personer på arbeidsmarkedstiltak har sesongjustert vist klare tegn til utflating inn i 1990 etter kraftig vekst gjennom 1988 og 1989. Det siste halvåret har det også vært tegn til en viss nedgang. Samtidig har det vært betydelige svingninger i tiltakene, og det er usikkert om alle personer som avslutter et arbeidsmarkedstiltak, automatisk vil registrere seg som ledige uten dette tilbudet.

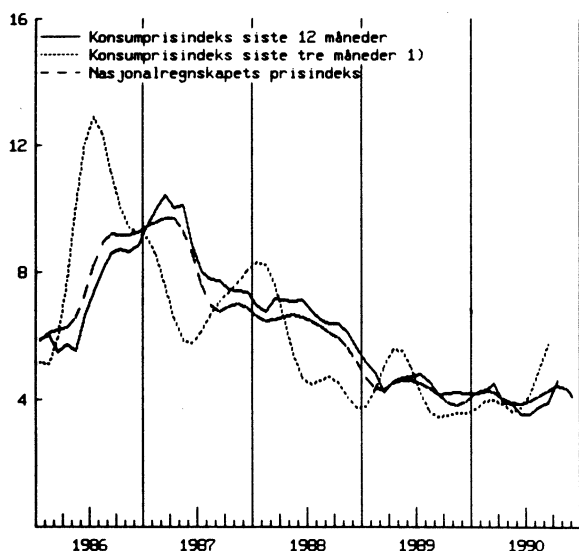
LØNNS- OG PRISUTVIKLINGEN

Konsumprisindeksen

Prisveksten, målt som prosentvis økning i konsumprisindeksen fra samme måned året før, har tiltatt noe de siste månedene, i all hovedsak som en følge av økte råoljepriser. En betydelig økning i prisveksten hos to av våre viktigste handelspartnere, Storbritannia og Sverige, gjennom det siste året ser foreløpig ikke ut til å ha bidratt til høyere prisvekst i Norge. Den lave kostnadsveksten bidrar til at prisveksten i Norge fortsatt er betydelig lavere enn gjennomsnittet for handelspartnere. Prisutviklingen framover vil først og fremst avhenge av utviklingen i Persiabukta, men også av hvor raskt et eventuelt fall i råoljeprisen blir fulgt av reduserte priser på petroleumsprodukter og transporttjenester.

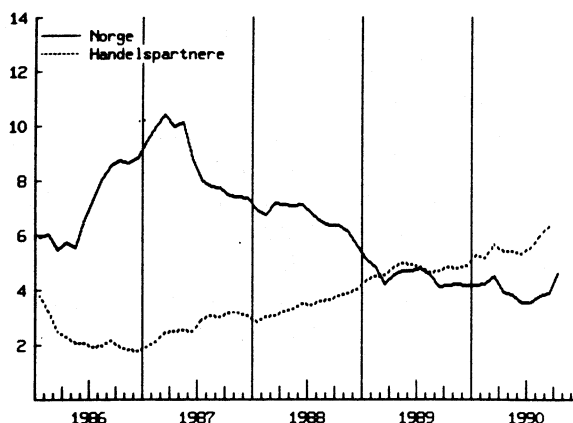
Prisveksten, regnet fra samme måned året før, var i juni og juli nede i 3,6 prosent men økte til 3,8 prosent i august og 3,9 prosent i september, vesentlig som en følge av høyere bensinpriser. Fra oktober 1989 til oktober 1990 var veksten i konsumprisindeksen 4,6 prosent. Den relativt store økningen fra måneden før skyldes for det første at om lag halvparten av de totale bensinprisøkningene siden krisen i Persiabukta startet, kom i denne måneden. I tillegg økte prisene på brensel. Siden særavgiftene på fyringsolje og parafin er betydelig lavere enn for bensin, gir en like stor prisøkning fra produsent større prosentvis prisvekst for forbrukere av bren-

KONSUMPRISVEKST
Vekst i konsumprisindeksen og nasjonalregnskapets prisindeks. Prosent.

1) Tre måneders sentrert gjennomsnitt av underliggende tendens (vekst fra forrige måned i sesongjustert og glattet serie). Årlig rate.

KONSUMPRISVEKSTEN I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR

selsprodukter. Prisene på ordinære flyreiser og charterturer økte på grunn av økte drivstoffkostnader.

Dersom konsumprisindeksen forblir uforandret ut året, dvs. om lag samme utvikling som på slutten av 1989, vil prisveksten i november bli 4,6 prosent og årsveksten fra 1989 til 1990 blir 4,1 prosent. Det vil si at indekseklausulen i lønnsoppjøret, som gir rett til nye forhandlinger dersom prisveksten overstiger 4,2 prosent i november, trer i kraft. To effekter ser ut til å kunne bli av særlig betydning for utviklingen ut året. Etter at råoljeprisene den siste tiden har sunket, har bensinprisene blitt satt noe ned. Dette trekker i retning av noe lavere prisvekst. På den annen side vil etterslep i prisutviklingen tilsi at vi ennå ikke har sett de fulle effektene av oljeprisøkningen tidligere i høst, bl.a via importprisene på andre varer.

Konsumprisindeksens delindekser har det siste året vist betydelig variasjon i prisveksten mellom ulike varegrupper. Forsatt er det prisene på matvarer, klær og skotøy samt møbler og husholdningsartikler som øker minst. Veksten for disse gruppene ligger på fra 2 til 3 prosent i oktober 1990 sammenlignet med oktober 1989, mens prisveksten for bolig, lys og brensel og drikkevarer og tobakk er hhv. om lag 6,5 og 7 prosent i samme periode. Prisene på helsetjenester økte fra oktober 1989 til oktober 1990 med hele 12,1 prosent, i hovedsak på grunn av økte tannlegetakster.

Prisveksten i Norge har gjennom hele 1990 vært over 1 prosentenheter lavere enn hos våre viktigste samhandelsland. Tendensen har vært at forskjellen øker, og det er særlig Storbritannia og Sverige som trekker prisveksten opp blant handelspartnere. Siden en betydelig del av vår import kommer fra disse landene, skulle en forvente at den høye prisveksten

i Sverige og Storbritannia etterhvert vil slå ut i prisveksten i Norge. Importprisindeksene i KNR viser imidlertid foreløpig svært få tegn til den skiserte utviklingen.

Lønnsutviklingen

Årets lønnsoppgjør i LO/NHO-området trakk ut i tid siden det først anbefalte forslaget ikke fikk flertall blant medlemmene i LO. Det reviderte forslaget, som fikk flertall ved uravstemningen i august, innebar en ramme for årslønnsveksten på om lag 4,1 prosent. Tariffavtalen inneholder en klausul som gir rett til nye forhandlinger dersom prisveksten fra november 1989 til november 1990 overstiger 4,2 prosent. Det er nå som nevnt temmelig sikkert at prisveksten vil overstige 4,2 prosent i november.

Lønnsoppgjøret i offentlig sektor resulterte i en kombinasjon av et felles prosenttillegg på 0,5 prosent og et kronetillegg på fra 3400 til 5500 kroner. Videre innebar avtalen opprykk på ett lønnstrinn for lønnstakere i trinn 10-18 i staten pr 1 mai og i trinn 10-19 i kommunesektoren pr 1 oktober. Også i banksektoren og forsikringsbransjen ble tilleggene gitt som en blanding av prosent og kronetillegg, og rammen for årslønnsveksten er i disse bransjene om lag 4,3 prosent.

Gjennomsnittlig lønnsoverheng inn i 1990 ble av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsopp-

gjørene anslått til 1 1/3 prosent. Selv om lønnsveksten i 1990 blir om lag den samme som i 1989, vil overhøyet inn i 1991, dvs. årslønnsveksten fra 1990 til 1991 dersom ingen tillegg gis i løpet av 1991, bli større enn anslaget for 1990. Dette skyldes at lønnsveksten i 1990 kommer senere enn i 1989, både som følge av utsettelsen i LO/NHO-området og av at deler av lønnsøkningen i kommunene kommer i oktober.

Statistisk sentralsbyrås foreløpige lønnsindeks for voksne industriarbeidere viser en vekst på 8,7 prosent fra 3. kvartal 1989 til 3. kvartal 1990. Lønnsveksten for menn var i perioden 8,6 prosent og for kvinnene var lønnsveksten 9,3 prosent. Siden årets tariffoppgjør trakk ut i tid, er etterbetalingene i forbindelse med oppgjøret inkludert i lønnsbetalingene i 3. kvartal. Lønnsveksten i 3. kvartal inkluderer også resultatene fra de lokale oppgjørene som ble avsluttet før 1. juni og eventuelle virkninger av endringer i sysselsettingens sammensetning. Det er derfor vanskelig å skille mellom de direkte virkningene av hovedoppgjøret og lønnsglidningen, dvs. lønnsveksten mellom tariffoppgjørene.

Det er en viss usikkerhet knyttet til den foreløpige lønnsindeksen for industriarbeidere, men ut fra tallene til og med 3. kvartal synes det rimelig å anslå gjennomsnittlig timelønnsvekst fra 1989 til 1990 til om lag 5 prosent. Dette er høyere enn rammen for årets lønnsoppgjør i industrien.

HUSHOLDNINGENE

Disponibel realinntekt: Klar vekst

Den svake utviklingen på arbeidsmarkedet førte til at husholdningenes disponible realinntekter bare økte med om lag 1 prosent fra 1988 til 1989. Fra 1989 til 1990 er antall utførte timeverk i fastlandsøkonomien anslått til å gå ned med knapt 1 prosent. Timelønningene ser i gjennomsnitt ut til å vokse noe sterkere enn den totale konsumprisdeflatoren slik at en får en viss vekst i den gjennomsnittlige reallønna fra 1989 til 1990. En gjennomsnittlig timelønnsvekst på over 4 prosent sammen med en nedgang i timeverkene fører imidlertid til at lønnsutbetalingene reelt vil gå litt ned fra 1989 til 1990.

Overføringene fra det offentlige til husholdningene ble i Nasjonalbudsjettet for 1991 anslått til å vokse med over 10 prosent fra 1989 til 1990. Økt utbetaling av arbeidsledighetstrygd, som følge av at antall arbeidsledige øker fra 1989 til 1990 regnet som årsgjennomsnitt, og til dels sterk vekst i utbetalingene av uføre- og alderspensjon ligger bak den sterke veksten i overføringene. Veksten i overføringene sammen med realvekst i næringsinntektene og en viss skattelettelse vil mer enn motvirke effekten av realnedgangen i lønnsutbetalingene.

Foreløpige nasjonalregnskapstall tyder på at både husholdningenes renteutgifter og renteinntekter vil gå opp fra 1989 til 1990. På grunn av at renteinntektene vokser noe sterkere enn renteutgiftene vil nettorenteutgiftene gå noe ned og dermed bidra til veksten i husholdningenes disponible inntekter. Fra andre halvår 1989 til første halvår 1990 gikk renteutgiftene opp med 2,3 prosent og renteinntektene, når en ser bort fra fremmede renter i

livsforsikring og obligasjonsrenter, opp med 4,8 prosent.

Alt i alt fører dette til at husholdningenes disponible realinntekter vil vokse med om lag 3 prosent fra 1989 til 1990. Utviklingen i overføringene fra det offentlige og næringsinntektene står for nær 2/3 av denne veksten.

Spareraten: Ingen oppgang i spareraten fra 1989 til 1990.

Nasjonalregnskapets foreløpige tall for husholdningenes sparerate i 1989 er på -0,9 prosent. Fra 1989 til 1990 kan volumveksten for privat konsum anslås til vel 3 prosent. Veksten i husholdningenes disponible realinntekter vil neppe bli sterkere enn dette. Det betyr at en ikke vil få noen økning i spareraten fra 1989 til 1990.

Det er noe overraskende at husholdningenes sparerate ikke ser ut til å vokse fra 1989 til 1990. En negativ sparerate for husholdningene sammen med positiv nettorealinvestering innebærer en svekkelse av den finansielle nettoposisjonen, noe som bidrar til å svekke de framtidige konsummuligheter. Det må imidlertid understrekes at det er et betydelig sprik mellom finansinvesteringene slik disse beregnes fra henholdsvis nasjonalregnskapet og kredittmarkedsstatistikken. I følge kredittmarkedsstatistikken har husholdningene hatt positive nettofinansinvesteringer både i 1988 og 1989. Dette kan innebære at nasjonalregnskapets anslag for spareraten er for lavt. Hvis dette siste er riktig, er den sterke konsumveksten en har hatt fra 1989 til 1990 mindre overraskende.

Privat konsum: Sterk vekst

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser at det private konsumet gikk opp med i underkant av 1 prosent fra 2. til 3. kvartal 1990 justert for normale sesongsvingninger. Det var vekst både for vare- og tjenestekonsumet, men veksten var sterkere for varekonsumet. Privat konsum har vært i oppgang siden 1. kvartal 1989, men på grunn av et betydelig negativt overheng ved inngangen til 1989 gikk konsumet ned fra 1988 til 1989. Fra 1989 til 1990 vil konsumveksten trolig bli på over 3 prosent. Dersom privat konsum (sesongjustert) holder seg uendret fra 3. til 4. kvartal, vil årsveksten bli 3,2 prosent. Med en vekst i privat konsum på 1 prosent i 4. kvartal blir derimot årsveksten 3,5 prosent.

Husholdningenes inntekter, utgifter og sparing. Mrd. kroner.			
	1989	1990 ¹⁾	Prosentvis endring fra 1989 til 1990
Lønn	278,7	288,2	3,4
Driftsresultat	54,7	57,9	5,9
Stønader	119,8	132,1	10,3
Netto renteutgifter m.v.	26,0	26,0	0,0
Direkte skatter	114,0	117,1	2,7
Disponibel inntekt	313,2	335,1	7,0
Privat konsum	316,0	339,4	7,4
Sparing	-2,8	-4,3	
Sparerate i prosent	-0,9	-1,3	

¹⁾ Anslag

PRIVAT KONSUM

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Mrd. kr. 1989 1)	Volum				Pris			
		89.4	90.1	90.2	90.3	89.4	90.1	90.2	90.3
Varer	198,9	-1,5	1,9	2,1	0,9	0,6	0,9	1,0	1,0
Varige	29,6	-1,5	4,6	0,0	1,1	0,0	0,1	0,2	0,2
Andre	169,3	-1,5	1,4	2,4	0,9	0,8	1,1	1,1	1,1
Tjenester	107,2	-0,2	1,4	0,2	0,4	1,0	0,7	1,3	1,4
Boligtjenester	40,7	0,6	0,1	0,6	0,6	1,5	1,6	1,3	1,1
Andre	66,5	-0,7	2,2	-0,1	0,4	0,7	0,1	1,3	1,5
Spesifisert konsum + Nordmenns konsum i utlandet	306,1	-1,0	1,7	1,4	0,8	0,8	0,8	1,1	1,1
- Utlendingers konsum i Norge	19,9	0,3	3,1	1,7	-0,6	0,8	2,1	3,1	1,6
Privat konsum - tendens 2)	10,0	-1,8	4,5	3,3	-3,1	0,3	1,0	0,9	1,4
Privat konsum	316,0	-0,9	1,7	1,4	0,8	0,8	0,9	1,2	1,1
- tendens 2)		0,7	1,0	1,0	0,8	0,8	0,9	1,2	1,1

1) Nivå tall i løpende priser.

2) Endring i sesongjustert og glattet serie.

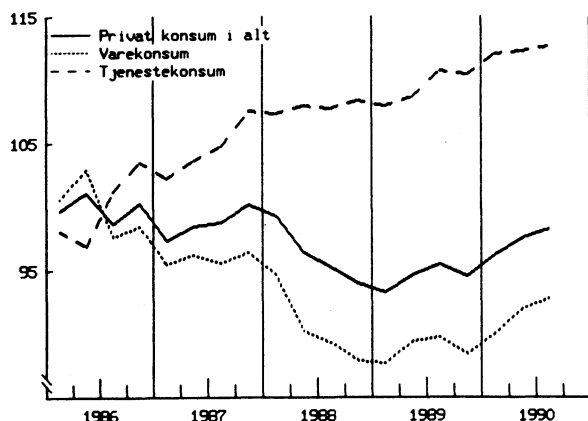
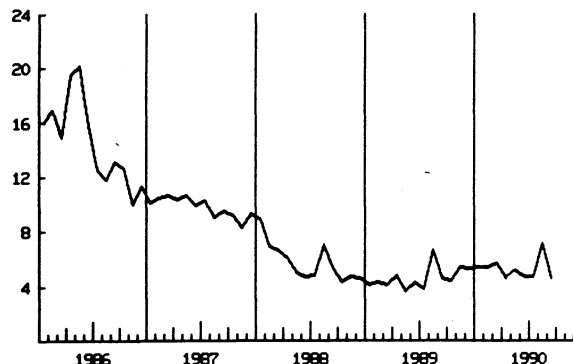
Varekonsumet

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at varekonsumet gikk opp med 0,9 prosent fra 2. til 3. kvartal justert for normale sesongvariasjoner. Veksten var om lag den samme for varige og ikke-varige konsumgoder.

Kjøpene av varige forbruksgoder nådde et bunnpunkt i løpet av første halvår 1989 og har deretter vært i moderat vekst. Fra 2. til 3. kvartal var det vekst i kjøpet av personbiler, møbler og elektriske artikler og varige fritidsvarer. Vegdirektoratets tall over antall førstegangsregistrerte personbiler, som er den viktigste indikatoren for utviklingen i personbilsalget, viser at det i løpet av årets tre første kvartaler er blitt registrert om lag 49 000 nye personbiler. Dette er om lag 7000 fler enn i samme tidsrom i 1989 og representerer en økning på 15

prosent. Til tross for den vekst en har hatt i førstegangsregistreringene i de første ni månedene, utgjorde de bare om lag 60 prosent av nivået i 1984, før den sterke veksten i anskaffelsene satte inn. Beregninger tyder på at kapitalbeholdningen av personbiler vil bli redusert i 1990 i likhet med i 1989 fordi utrangeringen er større enn nyanskaffelsene.

Den vekst en har hatt i kjøpet av varige konsumgoder siden andre halvår 1989 må sees i sammenheng med den sterke nedgangen som startet opp i begynnelsen av 1986. Denne nedgangen førte til at kapitalbeholdningene gikk ned, og ble mer tilpasset de mer pessimistiske forventningene om utviklingen i disponibel realinntekt som den tiltagende arbeidsledigheten førte med seg. Den moderate veksten for de siste kvartalene kan tyde på at beholdningene etter hvert har blitt så lave at et replaseringsbehov nå har begynt å gjøre seg gjeldende.

PRIVAT KONSUM
1986=100. SesongjustertREGISTRERTE NYE PERSONBILER
1000 stk. Sesongjustert.

Dessuten tilsier en vekst i husholdningenes disponible realinntekter en viss oppjustering av kjøpene. I tillegg kan veksten henge sammen med at prisstigningen for varige goder de siste kvartalene har vært betydelig lavere enn prisveksten for privat konsum totalt sett.

Forbruket av ikke-varige forbruks-goder, som har vært i vekst siden 1. kvartal 1989, har nå nådd toppnivået fra slutten av 1987. Dersom konsumnivået, justert for normale sesongvariasjoner, holder seg uendret fra 3. til 4. kvartal, vil årsveksten bli på om lag 3 prosent. Det er svakt lavere enn den anslåtte veksten for privat konsum totalt sett.

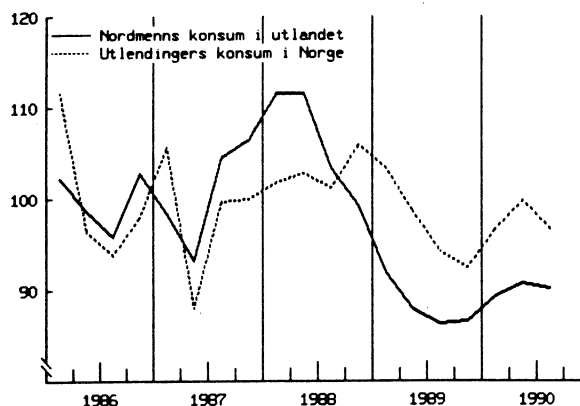
Selv om det var vekst i konsumet av ikke-varige forbruks-goder totalt sett fra 2. til 3. kvartal 1990, viste flere av undergruppene uendret konsumnivå eller nedgang. Det var først og fremst innenfor gruppen klær og skotøy, energi og andre ikke-varige forbruks-goder at veksten har funnet sted. Matvarekonsumet, som utgjør om lag 35 prosent av forbruket av ikke-varige forbruks-goder, holdt seg om lag uendret, men vil få en klar vekst på årsbasis fra 1989 til 1990. Med uendret konsumnivå fra 3. til 4. kvartal vil matvarekonsumet gå opp med om lag 2 prosent fra 1989 til 1990. Forbruket av drikkevarer og tobakk og andre husholdningsvarer gikk noe ned fra 2. til 3. kvartal. Det ligger an til en meget sterk vekst i konsumet av klær og skotøy fra 1989 til 1990. Dersom konsumnivået i 4. kvartal blir lik gjennomsnittet av konsumet i årets tre første kvartaler, får denne gruppen en konsumvekst på årsbasis på godt over 10 prosent. En viktig faktor bak den sterke konsumveksten for klær og skotøy, foruten en viss vekst i husholdningenes disponible inntekter, er at prisstigningen for denne varegruppen har vært betydelig lavere enn gjennomsnittet for privat konsum.

Tjenestekonsumet

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at tjenestekonsumet gikk opp med om lag 0,5 prosent fra 2. kvartal til 3. kvartal 1990 justert for normale sesongsvingninger. Veksten var om lag den samme for bolig-tjenester og andre tjenester, men noe lavere enn veksten i varekonsumet. Konsumet av bolig-tjenester blir i Nasjonalregnskapet beregnet som en fast andel av boligkapitalen. Utviklingen i boligkapitalen avhenger igjen av nivået på nyinvesteringene og av utrangeringen av boligkapitalen. Veksten i boligkonsumet har vært avtagende siden 1987 og vil fra 1989 til 1990 bare vokse med litt over 2 prosent. Til sammenligning var veksten fra 1986 til 1987 på nesten 5 prosent. Det er i første rekke nedgangen i boliginvesteringene som ligger bak denne utviklingen.

Blant andre tjenester enn bolig-tjenester var det vekst for diverse transport-tjenester, skolegang og underholdning og diverse andre tjenester. Konsum-

KORREKSJONSPOSTER
1986=100. Sesongjustert

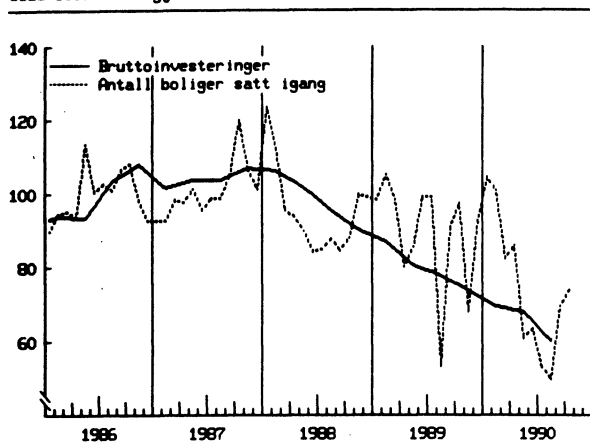

met av hotell- og restaurant-tjenester holdt seg om lag uendret, mens helsekonsumet viste nedgang. Veksten i konsumet av transport-tjenester og diverse andre tjenester kan henge sammen med en gunstig prisutvikling for disse tjenestene. For diverse transport-tjenester ligger nivået for prisindeksen for 3. kvartal til og med godt under det sesongjusterte gjennomsnittet for 1989. Prisutviklingen for hotell- og restaurant-tjenester har derimot i de siste kvartalene vært sterkere enn prisutviklingen for privat konsum i gjennomsnitt. Det må imidlertid understrekes at utviklingen for tjenestekonsumet må tolkes med stor forsiktighet fordi det er betydelig større usikkerhet knyttet til indikatorene for denne delen av konsumet, enn for varekonsumet.

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at det var nedgang både for nordmenns konsum i utlandet og utlendingers konsum i Norge. Nedgangen var imidlertid minst for nordmenns konsum i utlandet. Den underliggende tendensen for nordmenns konsum i utlandet, som har vært i oppgang siden 3. kvartal 1989, er klart positiv og denne konsumposten vil få en klar vekst fra 1989 til 1990. Denne utviklingen underbygges også av opplysninger fra Luftfartsverket om utviklingen i chartertrafikken til utlandet. Ifølge disse lå antall charterreiser i årets tre første kvartaler om lag 18 prosent over nivået for den tilsvarende perioden i 1989.

Boliginvesteringer

Utviklingen i boliginvesteringene er lite endret siden forrige konjunkturoversikt fra Statistisk sentralbyrå. Nedgangen i boliginvesteringene som tok til ved inngangen til 1988, fortsatte gjennom 3. kvartal. I følge sesongjusterte KNR-tall falt bruttoinvesteringene i boligsektoren med 11,3 prosent fra 2. til 3. kvartal. Historisk sett er boliginvesteringene svært lave. I 3. kvartal lå boliginvesteringene mer enn 40 prosent under investeringene i tilsvarende periode i 1987, før nedgangen tok til. Vi må tilbake til 1971 for å observere et tilsvarende

BOLIGINVESTERINGER OG -IGANGSETTING
1986=100. Sesongjustert

lavt nivå på boliginvesteringene i 3. kvartal. Hittil i år har investeringene falt med nær 20 prosent i forhold til samme periode i fjor. Nedgangen viser ikke tegn til utflating.

Nedgangen i boliginvesteringene er en følge av redusert etterspørsel etter nye boliger. Dette henger igjen sammen med generelt lavere aktivitet i boligmarkedet og et fall i prisen på brukte boliger. Problemene med å få omsatt nye boliger har ført til at entreprenørene har redusert sin nybyggingsaktivitet.

Tallene fra byggearealstatistikken viser en fortsatt nedgang i igangsatt boligareal. Igangsatt areal for årets ti første måneder lå i gjennomsnitt vel 22 prosent under tilsvarende tall for fjoråret. For perioden juli - oktober var nedgangen 26,5 prosent fra samme periode i fjor. Fortsatt er nedgangen større i igangsatt areal enn for antall igangsatte boliger, slik at nedgangen i arealet på boligene som igangsettes fortsetter. I perioden januar - oktober ble det igangsatt vel 17 600 boliger og fullført nær 21 500 boliger. Tall for boliger under arbeid (målt i kvm.) viser fortsatt nedgang. I perioden januar-september lå disse tallene drøye 16 prosent under tilsvarende tall for samme periode i 1989.

Nedgangen i antall prosjekterte, nye boliger godkjent av kommunale myndigheter, har fortsatt inn i 2. halvår. I perioden juli - oktober var disse tallene drøye 18 prosent lavere enn i samme periode i fjor. For årets ti første måneder var den tilsvarende nedgangen omlag 22 prosent.

I løpet av de to siste årene har andelen av nybygg som er finansiert av Husbanken økt kraftig, og i 1989 bidro Husbanken til finansieringen av 80 prosent av all nybygging. En økning i antall søknader til Husbanken kan derfor være en indikator på en forestående oppgang i boliginvesteringene så lenge forholdet mellom lånebetingelser i Husbanken og i det private markedet ikke endres vesentlig. Tallene

fra Husbanken tyder imidlertid ikke på en snarlig oppgang i boligbyggingen. Det har videre vært en nedgang i antall søknader gjennom 1990. Til og med 3. kvartal i år er antall innkomne søknader redusert med nær 27 prosent i forhold til samme periode i fjor. Det er en tilsvarende nedgang i innvilgede søknader både i antall og i millioner kroner.

Årets totale utlånsramme for Husbanken er i overkant av 7 mrd. kroner. Dette er vel 20 prosent lavere enn fjorårets ramme som ble økt ved ekstraordinære bevilgninger. 20 prosent av rammene for innværende år gjenstår til bruk i 4. kvartal.

I regjeringen Brundtlands nye forslag til statsbudsjett for 1991, er Husbankens lånerammer for nye boliger foreslått satt til omlag 9 mrd. kroner i 1991. Finansieringsandelen pr bolig er samtidig foreslått økt og renten i Husbanken foreslått redusert. Dette kan gi et positivt bidrag til boliginvesteringene fra og med våren 1991. På bakgrunn av den avtakende søknadsmassen til Husbanken, er det lite trolig at økte lånerammer i seg selv vil ha stor effekt. Økt finansieringsandel og redusert rente vil imidlertid kunne bety redusert pris på nye Husbankfinansierte hus relativt til brukte boliger og kan dermed føre til noe nybygging. Redusert rente vil i tillegg gi økt realdisponibel inntekt for husholdninger som bor i Husbankfinansierte boliger, samt heve markedsverdien på disse boligene relativt til andre boliger. Dette er forhold som indirekte kan ha en positiv effekt på boliggetterspørselen.

De lave boligprisene har gjort det mindre lønnsomt med nybygging og har dermed redusert boliginvesteringene. Det samsvarer med signalene fra etterspørselssiden. Sett i forhold til økningen i de reelle bokostnadene som følge av økte realrenter, skatteomlegging, reduserte forventninger om prisgevinst på bolig og lavere inntektsvekst, var veksten i boligmassen for stor. Husholdningenes disponible realinntekt antas å øke i 1990. Hittil i år har dette ikke gitt seg utslag i økte boliginvesteringer. Dette kan skyldes at en eventuell økning i boliggetterspørselen i første rekke retter seg mot markedet for bruktboliger på grunn av de lave prisene i dette markedet. Videre kan boliggetterspørselen dempes av usikkerhet angående en eventuell skatteomlegging med ytterligere vekt på bruttobeskatning fra og med 1992. Eventuelle finansieringsproblemer (nærmere omtalt i forrige konjunkturoversikt) samt den generelle usikkerheten mht. utviklingen i boligprisene, må også antas å bidra negativt. Disse forholdene vil også være av betydning for boliginvesteringene i den nærmeste framtid. Det er derfor lite trolig med en snarlig oppgang i boliginvesteringene.

UTENRIKSØKONOMI OG DISPONIBEL INNTEKT FOR NORGE

Driftsbalansen med utlandet viste et overskudd på nær 11 mrd. kroner i 3. kvartal i år, etter et lite overskudd i 1. kvartal og et tilsvarende underskudd i 2. kvartal. Det aller meste av økningen i overskuddet fra 2. til 3. kvartal kan tilskrives økt overskudd på vare- og tjenestebalansen, men det var også en markert nedgang i underskuddet på rente- og stønadsbalansen.

De viktigste årsakene til økningen i overskuddet på vare- og tjenestebalansen fra 2. til 3. kvartal var den sterke økningen i råoljeprisene og fall i importvolumet av tradisjonelle varer og av skip. Etter relativt lav eksportverdi av råolje og naturgass i 2. kvartal både som følge av pris- og volumnedgang, førte de økte råoljeprisene til at verdien av petroleumseksporten ble vel 6 mrd. kroner høyere i 3. kvartal enn i kvartalet før.

Underskuddet på handelsbalansen for tradisjonelle varer, som økte betydelig fra 4. kvartal 1989 og gjennom de to første kvartalene i år, ble redusert igjen i 3. kvartal. Det økte underskuddet gjennom første halvår hadde sammenheng med fallende priser på viktige norske eksportvarer, bl. a. treforedling og metaller, men også med økt importvolum som følge av oppsvinget i innenlandsk etterspørsel.

Den sterke nedgangen i importverdien i 3. kvartal har sammenheng både med nedgang i importvolumet på flere varer og at import av en U-båt til forsvaret i 2. kvartal ikke gjentok seg i 3. kvartal.

Handelsbalansen for skip og plattformer viste overskudd i 3. kvartal, etter å ha vist tildels store underskudd i flere kvartaler. Det har særlig sammenheng med en betydelig nedgang i importvolumet for skip og plattformer i 3. kvartal. I hele 1989 og inn i 1990 har det vært en betydelig import av skip i forbindelse med innflagging av skip til norsk internasjonalt skipsregister (NIS).

Verdien av tjenesteeksporten har økt gjennom de tre første kvartalene i år, til tross for verdinedgang for bruttofraktene i utenriks sjøfart fra 2. til 3. kvartal. Økningen i utlendingers konsum i Norge har motvirket dette. Den økte tjenesteimporten gjennom 1990 skyldes først og fremst en klar økning i nordmenns konsum i utlandet. Tjenestebalansen med utlandet, som viste et overskudd på mellom 1 og 2 mrd. kroner fra 4. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990, var om lag null i 3. kvartal.

Disponibel inntekt for Norge er definert som bruttonasjonalproduktet (BNP) i løpende priser fratrukket kapitalslit og nettooverføringer til utlandet.

DRIFTSBALANSEN							
Milliarder kroner							
	Verdi					Endring fra 90.2 til 90.3	
	89.3	89.4	90.1	90.2	90.3 ¹⁾	Volum- bidrag	Pris- bidrag
Eksport	66,5	68,1	68,9	67,4	72,0	-0,4	5,3
Skip og oljeplattformer mv. ²⁾	2,2	1,6	2,3	3,5	2,4	-1,0	-0,1
Råolje og naturgass	18,4	19,3	19,4	16,0	22,1	0,5	5,5
Tradisjonelle varer	26,4	28,7	28,3	28,4	27,5	-1,2	0,4
Tjenester	19,5	18,5	19,0	19,4	20,0	1,3	-0,5
Import	58,3	67,0	58,9	63,5	57,0	-6,6	0,3
Skip og oljeplattformer mv. ²⁾	6,6	12,3	4,0	6,1	2,3	-3,6	-0,2
Råolje	0,2	0,1	0,2	0,5	0,3	-0,3	0,1
Tradisjonelle varer	32,4	36,9	37,5	38,2	34,4	-4,0	0,2
Tjenester	19,1	17,8	17,2	18,7	20,0	1,3	0,2
Vare- og tjenestebalansen	8,2	1,1	10,0	3,9	15,1	6,2	5,0
Rente- og stønadsbalansen	-5,7	-4,9	-7,7	-6,3	-4,3
Driftsbalansen	2,6	-3,9	2,3	-2,5	10,8

1) Iflg. Utenriksregnskapet. KNR-tallene for 3. kvartal kan avvike noe fra dette. Ved beregning av pris- og volumbidrag er prisindekser fra KNR nyttet.

2) Inkl. moduler og direkte eksport/import av varer ved oljevirkomheten

Mens BNP er et uttrykk for den samlede verdiskapningen i løpet av en periode, uttrykker disponibel inntekt hva landet har til disposisjon for forbruk og sparing. Disponibel realinntekt er disponibel inntekt deflatert med prisindeksen for netto innenlands bruk av varer og tjenester, dvs en samlet prisindeks for konsum og realinvesteringer. Disponibel realinntekt for Norge var lavere i første halvår i år enn

siste halvår 1989, noe som må ses i sammenheng med volum- og prisutviklingen for olje og gass. Disponibel realinntekt økte igjen fra 2. til 3. kvartal, og var vel 9 1/2 prosent høyere enn gjennomsnittet for første halvår. Her bidrar oljeprisoppgangen positivt, men også den positive produksjonsutviklingen i norsk økonomi.

Utsiktene for 1991

I dette vedlegget presenteres anslag for den økonomiske utviklingen for 1990 og 1991. Disse anslagene er utarbeidet vha. SSBs makroøkonomiske kvartalsmodell KVARTS. Hensikten med disse beregningene er å illustrere et mulig konjunkturforløp i den nærmeste tiden framover. Resultatet av beregningen er vist ved hjelp av en tabell over årsanslag samt figurer med vekstrater i glattede og sesongjusterte serier (årlig rate).

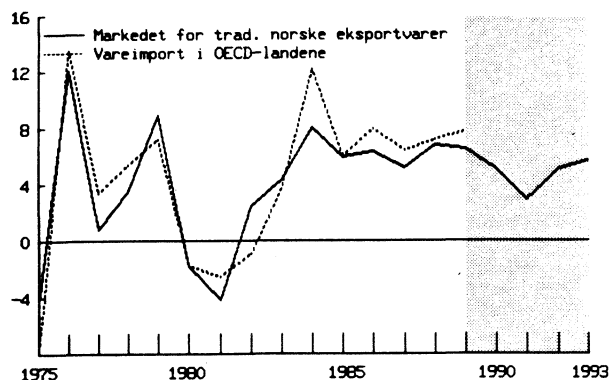
De høye råoljeprisene siden krisen i Persiabukta har bidratt til å forsterke konjunkturedgangen og øke prisstigningstakten i OECD-landene. Utviklingen i råoljeprisen gjennom neste år vil få stor betydning for veksten internasjonalt. Vi har lagt til grunn at krisen i Persiabukta blir løst uten militære aksjoner i løpet av vinteren. Råoljeprisen reduseres derfor gradvis, til 18 dollar pr. fat i 2. kvartal 1991 for deretter å øke sesongmessig noe i 4. kvartal 1991. Det er videre lagt til grunn en dollarkurs på 5,70 for hele 1991. For en analyse av en situasjon med høyere råoljepriser, se Økonomiske analyser 6/90 og 7/90.

Vi regner med at markedsveksten, dvs. det veide gjennomsnittet av importen hos Norges handelspartnere, vil være i størrelseorden 3 prosent i 1991. Dette er beskjedent sammenlignet med de fleste årene på 1980-tallet, men langt høyere enn i lavkon-

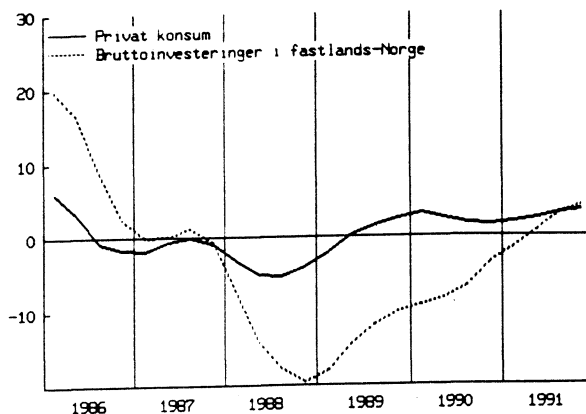
Tabell 1. Anslag for noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosent.

	1990	1991
Privat konsum	3	2
Offentlig konsum	2 1/2	3
Bto. inv. fast kapital	-24	-8
-fastl. Norge	-9	-2
Innenl. etterspørsel		
fastl. Norge	1	1
Eksport	8	2
-trad. varer	10	5
Import	2	2
-trad. varer	9	6
BNP	2	2
-fastlands-Norge	2	2
Utførte timeverk	-1	1
Arbeidsledighetsnivå (AKU)	5 1/2	5
Driftsbalanse, nivå		
Mrd. kr.	27	18
Konsumprisvekst	4	4 1/2
Timelønnsvekst	4 1/2	4 1/2

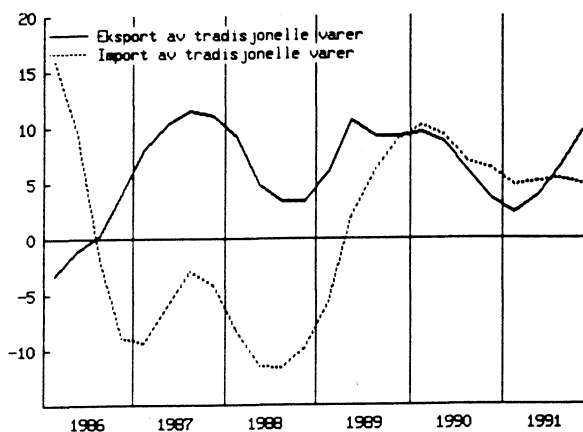
INTERNASJONAL MARKEDSVEKST
Prosentvis volumvekst fra året før

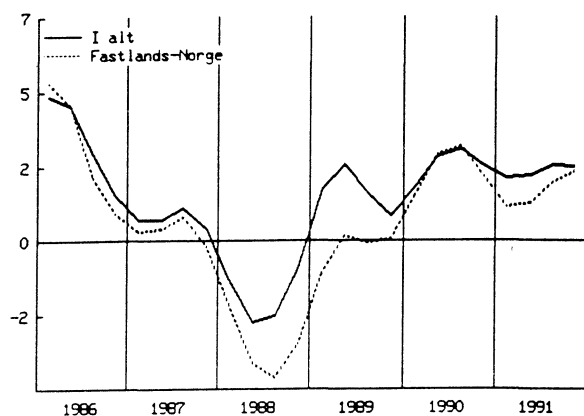
VEKST I KONSUM OG INVESTERINGER
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

VEKST I TRADISJONELL VAREEKSPORT OG -IMPORT
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

VEKST I BNP
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

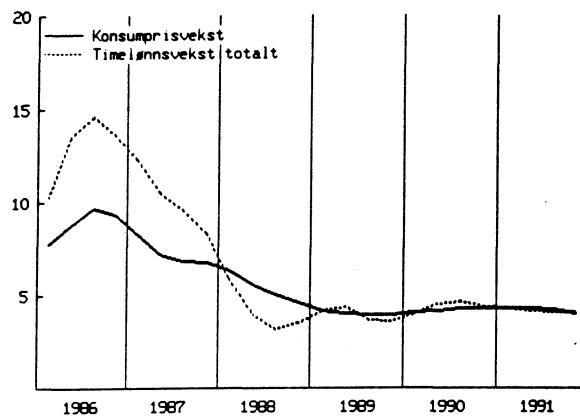

junkturårene 1974 og 1980-81. I lys av antakelsen om utviklingen i råoljeprisen og et normalt konjunkturforløp i utlandet antar vi at markedsveksten tiltar igjen fra slutten av 1991. Prisstigningen hos handelspartnerne har tiltatt, og den har økt ytterligere som følge av de økte råoljeprisene. Selv med avtakende råoljepriser gjennom 1991 antas veksten i norske importpriser å øke noe i 1991.

Som følge av regjeringsskiftet i Norge vil offentlig konsum og investeringer vokse noe mer i 1991 enn antatt i forrige konjunkturrapport, samtidig som personskatteletten blir noe mindre.

Hovedbildet i innenlandsk etterspørsel for 1991 er lite endret fra sist. Et omslag i investeringene vil bli det viktigste vekstbidraget i 1991, mens konsumveksten gjennom 1990 avdempes noe. Dette skyldes fortsatt moderat inntektsvekst sammen med en antakelse om at husholdningenes sparing trolig ikke vil bli vesentlig lavere enn i 1989 og 1990. Omfanget av husholdningssparingen er imidlertid usikkert, jf. avsnittet om privat konsum. Veksten i eksporten av tradisjonelle varer svekkes i første del av beregningsperioden, men vil ta seg opp igjen mot slutten av 1991 som følge av det antatte oppsvinget internasjonalt. Bl. a. som følge av lavere kostnadsvekst i Norge enn hos handelspartnerne svekkes imidlertid ikke tradisjonell vareeksport

PRIS- OG LØNNSVEKST
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

like mye som markedsveksten. Den sterke veksten i tradisjonell vareimport vil bli noe moderert framover. Total import vil få en relativt beskjeden vekst bl. a. som følge av sterk reduksjon i skipsimporten som var høy i begynnelsen av 1990.

Samlet vil dette føre til en vekst i fastlandsøkonomien i om lag samme takt som gjennom 1990. Sysselsettingen vil også øke, men vi regner med bare en svak reduksjon i arbeidsledigheten neste år; trolig vil det finne sted en vekst i arbeidsstyrken når etterspørselen etter arbeidskraft tiltar igjen.

Med våre forutsetninger om råoljepris og importprisvekst vil den underliggende prisstigningstakten avta gjennom neste år i forhold til det som har vært tilfellet i høst. På grunn av det fortsatt høye ledighetsnivået regner vi med moderat lønnsvekst også i 1991, til tross for at lønnsveksten i industrien i 1990 trolig blir høyere enn tidligere antatt. I beregningen vokser både konsumprisene og gjennomsnittlig timelønn med om lag 4 1/2 prosent i 1991.

Driftsbalansen med utlandet ble klart styrket i 3. kvartal 1990 både som følge av økte oljepriser og som følge av svak importvekst. Selv med svak prisutvikling på tradisjonell vareeksport, reduserte råoljepriser og noe tiltakende importprisvekst vil driftsbalansen ifølge våre beregninger vise et overskudd på vel 15 milliarder kroner i 1991.

Økonomisk-politisk kalender

August

4. Irak invaderer Kuwait. Invasjonen utløser en sterk stigning i oljeprisene. Børskursene faller.

13. Statoil inngår kontrakt med EB Consultants for utbygging av ny terminal på Kårstø. Kontrakten er verdt 200 millioner kr. Terminalen vil være ferdig i 1993, og anleggsarbeidene vil på det meste involvere 700 personer.

22. Styrene i Realkreditt og Kreditkassen offentliggjør fusjonsplaner. Låntagene i Realkreditt setter seg kraftig imot vedtaket. Den 26. september sier styret i Realkreditt nei til omdanning til A/S og dermed fusjon.

September

1. De nordiske statsministrene nedsetter en arbeidsgruppe for finansiering av Kola-prosjektet. Kola-prosjektet er et økonomisk-teknologisk samarbeid mellom de nordiske land og Sovjet om å redusere forurensningen på Norkalotten med vekt på reduksjon av utslippene fra Nikkelverkene på Kola. Omfanget av den nordiske innsatsen er ennå ikke klar.

10. Priserådet går inn for at Tou bryggerier får fusjonere med Nora industrier. Dermed går Priserådet ifra sitt standpunkt fra mars hvor de sa nei til at Nora skulle få kjøpe en stor aksjepost i Tou.

15. 110 ansatte sies opp i bedriften Norway Food. Fabrikkene i Mastevik i Hordaland og Abelvær i Nord-Trøndelag blir lagt ned fra 1. januar 1991.

27. USA innfører en anti-dumping toll på fersk norsk oppdrettslaks på 2,96 prosent. Tollen skal revurderes i februar.

Oktober

1. Sparebankene Buskerud, Oppland, Hedmark, Vestfold, Østfold, Østlandet og ABC fusjonerer og tar navnet Sparebanken NOR.

3. Den tyske demokratiske republikk (DDR) opphører, og blir en del av Forbundsrepublikken Tyskland.

4. Regjeringen Syse legger fram forslag til statsbudsjett og nasjonalbudsjett for 1991. Budsjettet gjøres opp med et underskudd på 5,5 milliarder kroner, som er om lag som ansatt for 1990, og har en utgiftsramme på 315 milliarder (utenom lån og petroleumsvirksomhet). Regjeringen uttaler at det nå er tegn til en investeringsledet oppgang i norsk økonomi, som gradvis vil redusere arbeidsledigheten. Fastlands-Norges etterspørsel etter varer og tjenester ventes å øke 1,5 prosent fra 1989 til 90, og med 2,25 prosent fra 1990 til 1991. Industriinvesteringene ventes å øke 15 prosent i 1991.

21. Regjeringen beslutter å endre det norske valuta-kurssystemet, og knytter kronkursen til regne- og valutaenheten ECU. Sentralkursen for den norske kronen fastsettes til 7,9940 kroner for en ECU. Kronens tillatte svingningsmargin rundt sentralkursen er pluss/minus 2,25 prosent.

21. Kenya bryter de diplomatiske forbindelsene med Norge. Norske diplomater og bistandsarbeidere må forlate landet. Kenya har vært en av Norges hovedsamarbeidspartnere og mottok 187,5 millioner kroner i norsk statlig bistand i 1989.

23. Finansdepartementet fastsetter forskrifter om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner. Finansinstitusjonene skal til enhver tid ha kapitaldekning tilsvarende 8 prosent av beregningsgrunnlaget, som bl.a. er knyttet til verdien av fast eiendom og omsetningen. Forskriftene skal tre i kraft fra 31. mars 1991.

29. Regjeringen Syse må gå av, etter at det blir klart at de borgerlige partiene ikke er enige om strategien for forhandlinger om norsk tilslutning til det Europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS).

Tabell - og diagramvedlegg

Innhold	Side
A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE ¹⁾	
Tabell A1 (1.1): Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Mill. kr	1*
Tabell A2 (1.2): Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1988-priser. Mill. kr	2*
Tabell A4 (1.4): Bruttonasjonalprodukt etter næring. Mill. kr	3*
Tabell A5 (1.5): Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	4*
Tabell A6 (1.6): Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Mill. kr	5*
Tabell A12 (1.12): Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr	6*
Tabell A15 (4.1): Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volum- og prisendringer i prosent	7*
Tabell A16 (4.2): Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volum- og prisendringer i prosent	8*
Tabell A17 (4.3): Privat konsum. Volum- og prisendringer i prosent	9*
Tabell A19 (4.5): Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volum- og prisendringer i prosent	10*
Tabell A20 (4.6): Eksport av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent	11*
Tabell A21 (4.7): Import av varer og tjenester. Volum- og prisendring i prosent	12*
Tabell A27 (5.1): Bruttoproduksjon etter næring. Mill. kr	13*
Tabell A28 (5.2): Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	14*
Tabell A29 (5.3): Vareinnsats etter næring. Mill. kr	15*
Tabell A30 (5.4): Vareinnsats etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	16*
Tabell A35 (6.1): Privat konsum. Mill. kr	17*
Tabell A36 (6.2): Privat konsum. Faste 1988-priser. Mill. kr	18*
Tabell A38 (6.9): Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Mill. kr	19*
Tabell A39 (6.10): Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	20*
Tabell A40 (6.13): Eksport av varer og tjenester. Mill. kr	21*
Tabell A41 (6.14): Eksport av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr	22*
Tabell A42 (6.15): Import av varer og tjenester. Mill. kr	23*
Tabell A43 (6.16): Import av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr	24*
B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE	
Tabell B1: Olje- og gassproduksjon	25*
Tabell B2: Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse	25*
Tabell B3: Industriproduksjon - produksjonsindeksen	25*
Tabell B4: Ordretilgang - industri	26*
Tabell B5: Ordreserver - industri	26*
Tabell B7: Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning	27*
Tabell B8: Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen	27*
Tabell B9: Boligbygging	27*
Tabell B10: Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	28*
Tabell B11: Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	28*
Tabell B12: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	28*
Tabell B13: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	28*
Tabell B14: Timefortjeneste	29*
Tabell B15: Konsumprisindeksen	29*
Tabell B16: Engrospriser	29*
Tabell B17: Utenrikshandel - verditall	30*
Tabell B18: Utenrikshandel - indekser	30*

¹⁾ Tallene i parentes gir henvisning til tabellene i NOS NASJONALREGNSKAPSSTATISTIKK 1987

Diagrammer

	Olje- og gassproduksjon	31*
	Produksjonsindeksen	31*
	Ordreindeksen - industri	32*
	Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	33*
	Ordreindeksen - anleggsvirksomhet	33*
	Arbeidsledighet og sysselsetting	34*
	Antatte og utførte investeringer i industrien	34*
	Detaljomsättning mv.	34*
	Lønninger	34*
	Konsum- og engrospriser	35*
	Nominell rente på tre-måneders plasseringer	35*
	Utenrikshandel	35*
C. NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND		
Tabell C1:	Bruttonasjonalprodukt	36*
Tabell C2:	Privat konsum	36*
Tabell C3:	Offentlig konsum	36*
Tabell C4:	Bruttoinvesteringer i fast realkapital	36*
Tabell C5:	Eksport av varer og tjenester	37*
Tabell C6:	Import av varer og tjenester	37*
Tabell C7:	Privat konsum	37*
Tabell C8:	Arbeidsledighet	37*
D. KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET		
Tabell D1:	Sverige	38*
Tabell D2:	Danmark	38*
Tabell D3:	Storbritannia	38*
Tabell D4:	Forbundsrepublikken Tyskland	38*
Tabell D5:	Frankrike	39*
Tabell D6:	USA	39*
Tabell D7:	Japan	39*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. (1.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Mill. kr 1) 2)

	1988*	1989*	1989				1990		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582921	627582	147908	155770	159277	164627	158925	156240	168216
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	587049	601547	139838	147084	151058	163567	148919	152382	153109
Konsum	430938	446952	102877	111068	111566	121442	110184	118555	119282
Privat konsum	308603	316014	73065	77948	79451	85549	78893	82925	85219
Spesifisert innenlandsk konsum	295960	306108	71095	75681	76387	82945	76765	80235	81544
Konsum i utlandet, netto	12643	9905	1970	2268	3064	2604	2127	2690	3675
Offentlig konsum	122335	130939	29812	33119	32115	35893	31292	35630	34063
Statlig konsum	46632	51645	10688	13235	12105	15618	11337	14788	12940
Sivilt	29017	31417	7064	8125	7856	8373	7647	9005	8324
Forsvar	17614	20228	3624	5110	4249	7246	3690	5783	4616
Kommunalt konsum	75703	79294	19124	19884	20011	20275	19955	20842	21123
Bruttoinvestering	156111	154594	36961	36016	39492	42125	38735	33826	33826
Bruttoinvestering i fast kapital	169359	170530	30962	48087	41970	49511	29030	31204	28337
Næringsvirksomhet....	146716	147588	25955	42696	36576	42360	24096	26138	23225
Oljevirkosomhet	32953	42003	2249	18181	11277	10295	3149	3629	3977
Annen næringsvirksomhet	113763	105585	23706	24515	25299	32065	20947	22509	19247
Offentlig forvaltning	22642	22942	5006	5391	5393	7151	4934	5066	5112
Statlig	7970	9352	1531	2122	2099	3600	1928	2103	2004
Kommunal	14673	13590	3475	3269	3294	3551	3006	2963	3109
Lagerendring	-13247	-15935	6000	-12070	-2478	-7386	9705	2622	5490
Oljeplattformer under arbeid	-1197	-7911	4170	-8191	-2137	-1752	3733	2968	3379
Annen lagerendring ..	-12050	-8025	1830	-3879	-342	-5634	5972	-346	2111
Eksport	213883	262088	60519	66933	66486	68149	68932	67391	72322
Råolje og naturgass ...	48514	73540	17003	18817	18375	19345	19433	15978	22100
Eksport ellers	165369	188547	43516	48116	48111	48804	49499	51413	50221
-Import	218011	236052	52448	58247	58267	67090	58926	63533	57215

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Tallene i parentes gir henvisning til NOS NASJONALREGNSKAPSTATISTIKK 1988.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

REVISJONER AV DE KVARTALSVISE NASJONALREGNSKAPSTALLENE.

De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene kan bli endret for hvert nytt kvartal som beregnes og publiseres. Dette skyldes hovedsaklig:

- i) Ny informasjon.
Det tas løpende inn ny informasjon om alle kvartalene i inneværende år. Særlig gjelder dette siste kvartal hvor datagrunnlaget er ufullstendig, og beregningene derfor i større grad er basert på anslag.
- ii) Skifte av basisår.
I det kvartalsvise nasjonalregnskapet skiftes basisåret en gang om året.
- iii) Avstemming mot årlig nasjonalregnskap.
Det kvartalsvise nasjonalregnskapet avstemmes mot de årlige nasjonalregnskapene etterhvert som disse publiseres. Denne avstemmingen medfører revisjoner av både sum 4 kvartaler og kvartalsmønsteret.
- iv) Metodeforbedringer.
Det arbeides kontinuerlig med å forbedre metodene som benyttes i beregningsopplegget.

Tabell A2. (1.2) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582922	590026	141808	145342	149567	153310	146603	146086	151702
Innenlandsk bruk av									
varer og tjenester	587050	574180	136389	140415	143809	153568	140255	141452	141822
Konsum	430938	428176	100606	106264	106138	115168	103236	109266	109164
Privat konsum	308603	302798	71205	74758	75660	81175	73737	76501	77925
Spesifisert innen-									
landsk konsum	295960	293473	69315	72597	72786	78774	71830	74212	74859
Konsum i utlandet,									
netto	12643	9325	1890	2161	2874	2401	1907	2289	3066
Offentlig konsum	122335	125377	29400	31506	30478	33993	29499	32765	31239
Statlig konsum	46632	49395	10510	12622	11483	14780	10549	13531	11784
Sivilt	29017	29982	6942	7704	7432	7905	7097	8193	7552
Forsvar	17614	19412	3568	4918	4051	6875	3452	5338	4232
Kommunalt konsum	75703	75983	18890	18885	18995	19213	18951	19234	19455
Bruttoinvestering	156112	146005	35784	34151	37671	38400	37019	32186	32658
Bruttoinvestering i									
fast kapital	169358	161231	30096	45708	39664	45764	27557	29366	26885
Næringsvirksomhet....	146716	138954	25144	40484	34440	38885	22789	24519	22002
Oljevirkosomhet	32953	39532	2248	17075	10593	9616	2813	3183	3449
Annen nærings-									
virksomhet	113763	99421	22896	23409	23847	29269	19975	21336	18553
Offentlig forvaltning	22643	22277	4951	5224	5223	6878	4768	4847	4883
Statlig	7970	9064	1514	2057	2033	3460	1862	2012	1913
Kommunal	14673	13213	3437	3166	3191	3418	2906	2835	2970
Lagerendring	-13247	-15226	5688	-11557	-1993	-7364	9462	2819	5773
Oljeplattformer									
under arbeid	-1197	-7264	4039	-7664	-1999	-1640	3522	2783	3121
Annen lagerendring ..	-12049	-7962	1649	-3893	6	-5724	5940	36	2653
Eksport	213883	235854	55766	59620	59676	60792	61270	63396	62822
Råolje og naturgass ...	48514	60928	15099	14905	15430	15494	15187	14400	14824
Eksport ellers	165370	174926	40666	44715	44247	45298	46083	48995	47998
-Import	218011	220008	50347	54693	53918	61050	54922	58761	52942

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

3*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. (1.4) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989				1990		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582925	627586	147909	155771	159278	164628	158926	156241	168217
Næringsvirksomhet	449361	491758	116834	121724	125173	128027	124711	119409	131391
Primærnæringer	17602	17310	3595	1242	8614	3859	3767	1689	10181
Jordbruk	9472	9783	1116	-813	7381	2099	1113	-513	8944
Skogbruk	3662	3926	1597	997	320	1012	1693	1029	323
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	4468	3601	881	1059	913	748	961	1173	914
Oljevirkosmhet	50416	76612	17137	19960	18731	20783	21420	17493	22645
Råolje og naturgass	45055	70812	15697	18560	17355	19200	19991	16177	21415
Rørtransport	5361	5800	1440	1400	1376	1583	1429	1317	1230
Industri og bergverks- drift	90567	95944	24239	24787	22228	24689	24230	23365	21644
Bergverksdrift	1554	1767	424	468	437	438	444	497	477
Industri	89013	94177	23815	24319	21791	24251	23786	22868	21167
Skjermet industri	24791	25929	6077	6694	6194	6964	6587	7099	7005
Utekonkurrerende industri	21795	25755	6861	6722	6140	6033	5471	5210	4247
Hjemmekonkurrerende industri	42426	42493	10877	10904	9457	11255	11728	10559	9914
Elektrisitetsforsyning	23235	25614	7002	6003	5383	7226	7748	6352	5851
Bygge- og anleggs- virkosmhet	36516	31213	7264	7932	7660	8357	6409	6721	6639
Varehandel	61155	62723	14118	16304	15439	16862	15006	16760	16004
Utenriks sjøfart og oljeboring	11269	15496	3555	3425	4133	4383	4700	4733	4586
Utenriks sjøfart ...	9291	13304	3112	2893	3582	3717	4087	3976	3542
Oljeboring	1978	2193	443	532	551	667	613	757	1044
Samferdsel	35763	37552	8565	9850	9876	9261	9133	9432	9671
Boligtjenester	24885	27934	6717	6903	7088	7226	7437	7648	7762
Finansiell tjeneste- yting	27920	29617	7557	7506	7388	7165	6989	6736	6909
Annen nærings- virkosmhet	70033	71743	17083	17811	18633	18216	17871	18480	19498
Hotell- og restaurantdrift	9341	9870	2133	2418	3063	2256	2261	2617	3255
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosmhet ...	30733	30634	7489	7610	7735	7800	7538	7690	7832
Tjenesteyting ellers	29960	31239	7462	7783	7834	8160	8072	8173	8412
Offentlig forvaltning ..	91935	97981	23140	25056	24733	25052	24831	26616	26533
Statlig forvaltning ..	27685	29446	6697	7764	7368	7617	7340	8344	8132
Sivilt	20323	21684	4980	5715	5422	5568	5395	6186	5971
Forsvar	7361	7761	1717	2049	1946	2048	1945	2159	2161
Kommunal forvaltning .	64250	68536	16443	17292	17365	17435	17492	18271	18401
Korreksjonsposter	41629	37847	7935	8991	9371	11549	9383	10216	10293
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	57887	13339	14154	14334	16060	13750	14403	14717
Avgiftskorreksjoner ..	6922	6245	1318	1532	1591	1804	1754	1706	1628
Frie banktjenester ...	-24628	-26285	-6722	-6694	-6554	-6315	-6121	-5893	-6051
MEMO:									
Fastlands-Norge	521240	535478	127217	132386	136414	139461	132806	134014	140986
Skjermede næringer .	447335	457936	106577	112237	119147	119976	112509	115545	125111
Utekonkurrerende næringer	23349	27522	7285	7190	6577	6471	5915	5707	4724
Hjemmekonkurrerende næringer	50556	50019	13356	12959	10690	13015	14382	12761	11151

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

4*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. (1.5) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582925	590030	141809	145343	149568	153311	146604	146087	151703
Næringsvirksomhet	449361	456525	110332	111776	116165	118252	113924	111165	117335
Primærnæringer	17602	18382	3685	1771	8852	4075	4173	2398	10335
Jordbruk	9472	9788	1144	-521	7229	1937	1172	-203	8778
Skogbruk	3662	3653	1510	944	291	909	1538	933	290
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	4468	4941	1031	1348	1333	1229	1463	1668	1267
Oljevirksomhet	50416	62829	15224	15547	15668	16391	16516	15919	14933
Råolje og naturgass	45055	56643	13660	14042	14179	14763	14953	14496	13588
Rørtransport	5361	6186	1564	1505	1489	1628	1562	1422	1344
Industri og bergverks- drift	90567	90921	22756	23442	21016	23707	23441	22664	21376
Bergverksdrift	1554	1662	383	445	410	424	409	433	420
Industri	89013	89259	22373	22998	20606	23283	23031	22231	20956
Skjermet industri	24791	24914	5984	6529	5952	6449	5996	6232	5946
Utekonkurrerende industri	21796	22524	5736	5649	5400	5738	5965	5804	5622
Hjemmekonkurrerende industri	42426	41821	10653	10819	9253	11096	11071	10194	9387
Elektrisitetsforsyning	23235	25217	6857	5866	5366	7128	7165	5927	5535
Bygge- og anleggs- virksomhet	36517	30925	7380	7743	7559	8243	6487	6599	6559
Varehandel	61155	59755	13557	15089	14641	16468	14265	15340	14909
Utenriks sjøfart og oljeboring	11268	12294	2925	3035	3101	3234	3284	3475	3730
Utenriks sjøfart ...	9291	10358	2505	2567	2615	2672	2826	2966	2988
Oljeboring	1977	1936	419	469	486	562	458	509	742
Samferdsel	35763	35716	8136	9324	9406	8851	8794	8883	9452
Boligtjenester	24885	25737	6375	6415	6454	6493	6527	6556	6582
Finansiell tjeneste- yting	27920	26371	6690	6565	6565	6552	6562	6373	6380
Annen nærings- virksomhet	70033	68376	16748	16979	17538	17111	16710	17031	17544
Hotell- og restaurantdrift	9341	9177	2019	2277	2801	2080	2087	2382	2886
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	30733	29622	7423	7343	7397	7459	7209	7222	7256
Tjenesteyting ellers	29960	29577	7306	7359	7340	7572	7414	7427	7402
Offentlig forvaltning ..	91935	93692	22868	23717	23408	23700	23400	24285	24225
Statlig forvaltning ..	27684	28092	6600	7346	6956	7189	6758	7475	7299
Sivilt	20323	20639	4894	5395	5107	5243	4960	5535	5357
Forsvar	7361	7453	1706	1951	1849	1947	1798	1940	1942
Kommunal forvaltning .	64250	65600	16267	16371	16452	16511	16642	16810	16926
Korrekksjonsposter	41629	39813	8609	9850	9995	11359	9280	10637	10143
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	56416	13191	13858	13882	15486	13254	13887	13948
Avgiftskorrekksjoner ..	6922	6481	1289	1734	1856	1603	1794	2339	1784
Frie banktjenester ...	-24628	-23084	-5870	-5742	-5742	-5730	-5768	-5589	-5589
MEMO:									
Fastlands-Norge	521241	514906	123661	126761	130799	133686	126804	126693	133040
Skjermede næringer .	447335	440306	104347	107556	114113	114290	106358	107661	116055
Utekonkurrerende næringer	23350	24185	6120	6094	5810	6162	6374	6237	6042
Hjemmekonkurrerende næringer	50557	50415	13194	13111	10876	13234	14072	12796	10944

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.
a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. (1.6) Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582922	627583	147909	155770	159277	164627	158925	156240	168216
-Renter, aksjeutbytte m.v. til utlandet, netto	13552	17739	5810	5083	4332	2514	6202	4894	2875
Bruttonasjonalinntekt ..	569370	609844	142099	150687	154945	162113	152723	151346	165341
-Kapitalslit	93122	100577	24505	24936	25357	25779	26509	26728	26707
Nasjonalinntekt	476248	509267	117594	125751	129588	136334	126214	124617	138634
-Stønader til utlandet, netto	6399	6589	1290	1567	1335	2397	1470	1426	1436
Disponibel inntekt for Norge	469849	502678	116304	124184	128253	133937	124744	123191	137198
-Konsum i alt	430938	446952	102877	111068	111566	121442	110184	118555	119282
Sparing	38911	55725	13427	13117	16687	12494	14560	4636	17916
Disponibel realinntekt for Norge 2)	469851	479174	113464	118276	121955	125479	117706	114418	127199

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Deflatert med prisindeks (1988=100) for innenlandsk anvendelse ekskl. kapitalslit.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. (1.12) Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr

	1988*	1989*	-1989-				-1990-		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.1)	2.kv.1)	3.kv.1)
Driftsregnskap									
Varer og tjenester									
Eksport	213883	262088	60519	66933	66486	68150	68937	67391	72026
Varer	152305	189987	44186	49128	46999	49674	49980	47954	52065
Tjenester	61578	72101	16333	17804	19488	18476	18957	19437	19961
Import	218012	236051	52448	58247	58267	67089	58916	63498	56964
Varer	154600	166339	36985	40859	39179	49316	41749	44788	36985
Tjenester	63413	69712	15464	17388	19088	17772	17168	18710	19979
Eksportoverskudd	-4129	26037	8071	8685	8219	1062	10020	3893	15062
Renter og stønader									
Fra utlandet	23540	26120	5850	6486	6506	7278	7508	6809	6180
Renter	19413	22283	4974	5597	5516	6196	6377	5657	5086
Aksjeutbytte mv.	2339	2001	489	421	460	631	685	570	568
Stønader	1787	1836	388	467	531	450	446	583	527
Til utlandet	43490	50449	12951	13134	12174	12190	15180	13130	10492
Renter	29908	35680	8835	8454	9649	8742	9990	8753	7973
Aksjeutbytte	5396	6344	2438	2647	659	600	3274	2368	556
Stønader	8186	8425	1678	2034	1866	2847	1916	2009	1963
Rente- og stønadsoverskudd	-19950	-24329	-7101	-6648	-5668	-4912	-7672	-6320	-4311
Overskudd på driftsregnskapet	-24079	1708	970	2037	2551	-3850	2349	-2427	10751
Netto endringer på fordringer og gjeld ikke forårsaket av transaksjoner mv.									
Tildelte spesielle trekkrettigheter i IMF	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto omvurderinger av fordringer og gjeld pga. valutakursendringer	-2333	-1705	-4620	-6464	1439	7940	3516	1913	6386
Norges Banks fordringer på utlandet	380	-806	22	234	-96	-966	-1502	-555	-536
Andre bankinnskudd og kortsiktig lånegjeld	-1277	-2425	-1712	-2962	115	2134	682	710	3658
Langsiktig lånegjeld	-1803	679	-4542	-6423	1778	9866	5345	2712	7033
Lån til utlandet	367	847	1610	2689	-358	-3094	-1009	-953	-3770
Fordringer og gjeld ellers
Andre omvurderinger ...	-527	-1248	-126	-201	-70	-851	-620	-1	8
Nedgang i Norges nettogjeld	-26940	-1246	-3778	-4626	3920	3238	5244	-516	17145
Kapitalregnskap									
Netto inngang, langsiktige kapitaltransaksjoner									
Netto inngang, kjente kortsiktige kapitaltransaksjoner	34224	25570	10074	4320	9584	1592	-5619	-990	-2381
Netto inngang, andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil	1942	-20728	-6683	-4397	-8689	-959	8151	9234	-7637
Netto kapitaltransaksjoner i alt	-12087	-6550	-4361	-1960	-3446	3217	-4880	-5817	-733
Netto endringer i fordringer og gjeld forårsaket av valutakursendringer mv.									
Netto inngang i Norges nettogjeld	2860	2953	4748	6663	-1369	-7089	-2895	-1912	-6394
Oppgang i Norges nettogjeld	26940	1246	3778	4626	-3920	-3238	-5244	516	-17145

1) Tallene for 1., 2. 3. kvartal 1990 er hentet fra det siste reviderte utenriksregnskapet. Eksport- og importtallene i kvartalsvis nasjonalregnskap er ikke avstemt mot de nye utenriksregnskapstallene.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15. (4.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----		-----1990-----			----1989----		-----1990-----		
	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttonasjonalprodukt ..	2.8	2.5	3.4	0.5	1.4	5.9	7.1	3.9	-0.2	4.1
Innenlandsk bruk av										
varer og tjenester	-1.2	2.4	2.8	0.7	-1.4	4.4	4.8	3.6	2.8	2.8
Konsum	-0.2	2.2	2.6	2.8	2.9	4.4	4.1	4.4	3.8	4.0
Privat konsum	-0.3	0.1	3.6	2.3	3.0	4.4	3.9	4.3	4.0	4.1
Spesifisert innen-										
landsk konsum	1.0	0.5	3.6	2.2	2.8	4.3	3.9	4.2	3.7	3.8
Konsum i utlandet,										
netto	-25.5	-12.6	0.9	5.9	6.7	6.2	4.4	7.0	12.0	12.4
Offentlig konsum	0.2	7.4	0.3	4.0	2.5	4.6	4.6	4.6	3.4	3.5
Statlig konsum	1.0	15.4	0.4	7.2	2.6	5.0	4.7	5.7	4.2	4.2
Sivilt	4.4	8.1	2.2	6.3	1.6	5.1	5.2	5.9	4.2	4.3
Forsvar	-4.7	25.1	-3.3	8.5	4.5	4.6	4.1	5.2	4.3	4.0
Kommunalt konsum	-0.2	2.0	0.3	1.9	2.4	4.4	4.4	4.0	2.9	3.1
Bruttoinvestering	-4.2	3.0	3.5	-5.8	-13.3	4.3	6.9	1.3	-0.3	-1.2
Bruttoinvestering i										
fast kapital	3.5	10.6	-8.4	-35.8	-32.2	5.6	5.3	2.4	1.0	-0.4
Næringsvirksomhet....	5.0	10.5	-9.4	-39.4	-36.1	6.0	5.9	2.4	1.1	-0.6
Oljevirkosomhet	76.7	119.2	25.1	-81.4	-67.4	5.3	5.3	11.9	7.0	8.3
Annen nærings-										
virksomhet	-11.0	-5.0	-12.8	-8.9	-22.2	6.1	6.3	1.3	0.7	-2.2
Offentlig forvaltning	-5.5	11.1	-3.7	-7.2	-6.5	3.3	2.3	2.3	1.3	1.4
Statlig	5.5	38.6	23.0	-2.2	-5.9	3.5	2.5	2.4	1.3	1.4
Kommunal	-11.4	-7.5	-15.5	-10.5	-6.9	3.2	2.2	2.3	1.2	1.4
Lagerendring
Oljeplattformer										
under arbeid
Annen lagerendring
Eksport	14.1	7.0	9.9	6.3	5.3	10.6	11.6	3.7	-5.3	3.3
Råolje og naturgass ...	35.1	13.6	0.6	-3.4	-3.9	19.3	39.1	13.6	-12.1	25.2
Eksport ellers	8.3	4.9	13.3	9.6	8.5	7.6	3.8	0.4	-2.5	-3.8
-Import	2.9	6.7	9.1	7.4	-1.8	7.1	5.8	3.0	1.5	0.0

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16. (4.2) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----		-----1990-----			-----1989-----		-----1990-----		
	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttonasjonalprodukt ..	2.8	2.5	3.4	0.5	1.4	5.9	7.1	3.9	-0.2	4.1
Næringsvirksomhet	2.9	2.6	3.3	-0.5	1.0	7.3	8.1	3.4	-1.4	3.9
Primærnæringer	8.0	-0.2	13.3	35.4	16.7	-2.8	-6.2	-7.5	0.4	1.2
Jordbruk	6.9	5.3	2.5	-61.0	21.4	1.9	0.4	-2.7	61.8	-0.2
Skogbruk	5.2	3.3	1.9	-1.1	-0.4	5.8	7.2	4.0	4.4	1.4
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	15.1	-9.8	41.9	23.7	-5.0	-30.8	-32.2	-23.1	-10.4	5.3
Oljevirkosomhet	29.7	20.4	8.5	2.4	-4.7	19.9	43.2	15.2	-14.4	26.8
Råolje og naturgass	30.7	21.1	9.5	3.2	-4.2	21.9	49.9	16.3	-15.6	28.8
Rørtransport	20.8	14.6	-0.1	-5.5	-9.7	-1.1	-6.3	-0.7	-0.5	-1.0
Industri og bergverks- drift	2.3	1.1	3.0	-3.3	1.7	5.6	0.6	-3.0	-2.5	-4.3
Bergverksdrift	6.5	11.3	6.8	-2.7	2.4	6.1	3.3	-1.9	9.1	6.4
Industri	2.2	0.9	2.9	-3.3	1.7	5.5	0.6	-3.0	-2.7	-4.5
Skjernet industri	3.8	-0.7	0.2	-4.5	-0.1	6.4	7.8	8.2	11.1	13.2
Utekonkurrerende industri	4.2	3.0	4.0	2.7	4.1	12.6	-8.6	-23.3	-24.6	-33.6
Hjemmekonkurrerende industri	0.0	0.8	3.9	-5.8	1.5	0.9	1.7	3.8	2.8	3.3
Elektrisitetforsyning	8.8	6.1	4.5	1.0	3.1	-0.1	2.5	5.9	4.7	5.4
Bygge- og anleggs- virksomhet	-17.3	-8.9	-12.1	-14.8	-13.2	2.4	0.3	0.4	-0.6	-0.1
Varehandel	-0.2	2.7	5.2	1.7	1.8	2.6	2.9	1.0	1.1	1.8
Utenriks sjøfart og oljeboring	7.8	9.9	12.3	14.5	20.3	37.0	27.7	17.7	20.7	-7.8
Utenriks sjøfart ...	9.2	11.3	12.8	15.6	14.3	43.5	31.1	16.4	18.9	-13.5
Oljeboring	0.8	3.6	9.2	8.7	52.7	6.6	11.8	26.8	30.9	24.1
Samferdsel	3.3	-0.7	8.1	-4.7	0.5	4.7	3.7	-1.3	0.5	-2.6
Boligtjenester	3.3	3.0	2.4	2.2	2.0	7.7	8.0	8.1	8.4	7.4
Finansiell tjeneste- yting	-6.5	-5.1	-1.9	-2.9	-2.8	12.7	6.3	-5.7	-7.6	-3.8
Annen nærings- virksomhet	-2.8	-0.8	-0.2	0.3	0.0	5.6	5.0	4.9	3.4	4.6
Hotell- og restaurantdrift	1.2	2.5	3.4	4.6	3.1	8.4	5.6	2.6	3.5	3.1
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet ...	-5.6	-2.3	-2.9	-1.6	-1.9	3.7	3.7	3.7	2.7	3.2
Tjenesteyting ellers	-1.4	-0.2	1.5	0.9	0.8	6.4	6.2	6.6	4.0	6.5
Offentlig forvaltning ..	2.1	2.5	2.3	2.4	3.5	4.9	4.9	4.9	3.7	3.7
Statlig forvaltning ..	2.1	2.6	2.4	1.8	4.9	5.6	5.5	7.0	5.6	5.2
Sivilt	3.7	2.3	1.3	2.6	4.9	5.8	5.8	6.9	5.5	5.0
Forsvar	-2.1	3.2	5.4	-0.6	5.0	4.9	4.8	7.5	5.9	5.7
Kommunal forvaltning .	2.1	2.5	2.3	2.7	2.9	4.6	4.6	4.0	2.9	3.0
Korrekksjonsposter	2.7	1.3	7.8	8.0	1.5	-7.3	0.5	9.7	5.2	8.2
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	-3.7	-1.5	0.5	0.2	0.5	2.5	2.1	2.6	1.5	2.2
Avgiftskorrekksjoner ..	22.6	1.7	39.2	34.9	-3.8	-13.8	10.1	-4.4	-17.4	6.4
Frie banktjenester ...	-7.4	-5.7	-1.7	-2.7	-2.7	14.3	7.4	-7.3	-9.6	-5.1
MEMO:										
Fastlands-Norge	0.2	0.5	2.5	-0.1	1.7	3.6	2.9	1.8	1.3	1.6
Skjermede næringer .	-0.2	0.4	1.9	0.1	1.7	3.7	4.0	3.6	2.8	3.2
Utekonkurrerende næringer	4.4	3.5	4.2	2.3	4.0	12.2	-7.9	-22.0	-22.4	-30.9
Hjemmekonkurrerende næringer	1.8	-0.2	6.7	-2.4	0.6	-2.8	-0.7	1.0	0.9	3.7

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. (4.3) Privat konsum. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----		-----1990-----			----1989-----		-----1990-----		
	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Privat konsum	-0.3	0.1	3.6	2.3	3.0	4.4	3.9	4.3	4.0	4.1
Spesifisert innen-										
landsk konsum	1.0	0.5	3.6	2.2	2.8	4.3	3.9	4.2	3.7	3.8
Matvarer	0.6	-1.2	1.2	1.8	2.1	3.1	2.4	3.3	2.9	2.8
Drikkevarer og										
tobakk	-1.5	2.4	-4.2	0.7	-1.6	4.9	4.5	6.5	6.8	7.1
Klær og skotøy	1.4	-1.2	11.5	10.4	11.3	3.2	3.1	2.5	1.8	2.2
Bolig, lys og bren-										
sel	3.9	0.7	2.7	0.9	2.8	5.9	6.0	6.9	6.4	6.1
Møbler og hushold-										
ningsartikler	-2.9	-0.7	3.9	0.8	1.6	3.1	2.2	1.9	2.4	1.6
Helsepleie.....	1.5	1.7	1.3	-0.4	-2.3	4.3	4.1	4.8	3.1	8.6
Transport, post- og										
teletjenester	-3.7	0.6	7.6	-1.1	1.1	5.5	4.6	3.2	1.8	1.9
Fritidssysler og ut-										
danning	5.6	1.5	3.6	3.1	3.3	3.6	4.1	3.7	4.6	4.0
Andre varer og tje-										
nester	3.0	3.0	5.4	5.7	5.2	4.1	3.6	3.4	2.8	3.1
Korreksjonsposter.....	-25.5	-12.6	0.9	5.9	6.7	6.2	4.4	7.0	12.0	12.4
Nordmenns konsum i										
utlandet	-16.7	-12.7	-2.8	3.6	4.4	5.6	4.4	5.6	7.5	7.9
Utlendingers konsum										
i Norge	-7.3	-12.9	-6.3	1.6	2.5	5.1	4.5	4.1	3.4	3.7

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. (4.3) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----		-----1990-----			----1989----		-----1990-----		
	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttoinvestering i fast kapital	3.5	10.6	-8.4	-35.8	-32.2	5.6	5.3	2.4	1.0	-0.4
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg 1)	-19.6	-12.8	-16.5	-18.4	-15.8	3.1	1.7	1.6	0.8	0.9
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljleting, olje- og gasserørledning	32.5	10.2	27.2	-46.9	-22.9	5.2	6.1	11.5	13.5	12.6
Skip og båter	76.0	43.9	-32.3	-11.6	-81.6	20.3	15.9	3.4	3.7	-13.0
Fly, biler mv. og rullende materiell ...	17.5	3.7	93.7	74.4	11.9	8.1	4.8	7.2	1.7	0.1
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	121.5	314.2	203.3	-91.5	-87.3	5.4	6.2	92.2	-0.1	2.3
Maskiner, redskap og inventar ellers	-12.3	-8.1	-4.1	-7.2	-5.6	2.5	0.8	0.7	0.3	0.5
Næringsvirksomhet	5.0	10.5	-9.4	-39.4	-36.1	6.0	5.9	2.4	1.1	-0.6
Primærnæringer	-19.2	-19.8	2.8	-5.4	-8.0	3.9	1.1	2.3	-0.4	-1.2
Jordbruk	-17.1	-12.7	1.8	1.2	-0.1	2.9	0.9	0.9	0.2	0.6
Skogbruk	5.0	3.0	1.5	3.6	2.9	3.2	1.2	0.6	1.0	0.9
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	-35.0	-42.3	5.3	-34.2	-40.8	8.0	3.4	5.4	-2.1	-8.5
Oljevirkosmhet	76.7	119.2	25.1	-81.4	-67.4	5.3	5.3	11.9	7.0	8.3
Råolje og naturgass	76.4	121.7	21.9	-81.9	-68.5	5.3	5.3	11.8	6.8	8.1
Rørtransport	91.1	-0.4	310.0	22.5	-10.1	5.1	6.0	11.5	13.5	12.6
Industri og bergverksdrift	-14.8	-15.1	-12.7	-10.6	-12.9	3.0	1.5	1.5	0.7	0.9
Bergverksdrift	106.9	35.7	-12.3	11.1	-29.7	3.4	1.4	1.5	0.7	1.1
Industri	-17.1	-16.7	-12.7	-11.4	-12.1	3.0	1.5	1.5	0.7	0.9
Skjermet industri	-21.6	-7.9	-21.7	-23.7	-10.7	3.1	1.6	1.6	0.6	0.9
Utekonkurrerende industri	-32.9	-35.9	-14.3	-5.9	-4.6	2.8	1.4	1.3	0.7	0.9
Hjemmekonkurrerende industri	3.7	0.7	-5.5	-7.5	-18.3	2.9	1.5	1.6	0.7	0.9
Elektrisitetsforsyning	-26.5	-25.0	-27.7	-22.6	-3.3	2.4	0.1	-0.5	-1.0	-0.4
Bygge- og anleggsvirksomhet	-30.9	-25.9	-6.5	11.2	-17.6	2.7	0.4	0.2	-0.4	-0.3
Varehandel	-10.9	8.2	35.1	24.3	8.2	5.0	2.3	3.3	1.0	1.0
Utenriks sjøfart og oljeboring	105.3	49.6	-34.5	-0.7	-81.4	21.2	16.0	2.8	2.3	-13.3
Utenriks sjøfart ...	88.0	47.3	-35.3	-8.9	-82.4	20.9	16.2	3.2	3.7	-13.1
Oljeboring	-49.3	-269.6	-41.0	-103.8	-112.5	6.9	7.6	5.7	11.4	7.2
Samferdsel	-9.0	-2.9	24.9	10.0	0.8	4.5	1.2	3.0	-0.6	-0.7
Boligtjenester	-20.1	-19.7	-17.1	-19.4	-22.4	3.3	2.2	2.3	1.2	1.4
Finansiell tjenesteyting	-16.9	-12.5	-5.0	-6.0	-6.5	3.2	2.1	2.4	1.3	1.5
Annen næringsvirksomhet	-22.5	-20.3	-19.5	-18.2	-17.2	2.5	0.5	0.1	-0.6	-0.1
Hotell- og restaurantdrift	0.3	24.6	29.9	24.5	6.3	4.0	1.7	2.9	1.0	0.8
Utleie av forretningsbygg	-29.6	-27.8	-29.4	-29.6	-27.3	2.4	0.3	-0.2	-0.8	-0.4
Vannforsyning	0.9	1.8	2.0	0.9	0.9	2.3	0.1	-0.5	-0.9	-0.5
Tjenesteyting ellers	-5.1	-1.1	6.1	5.5	2.7	2.8	0.7	0.7	0.1	0.4
Offentlig forvaltning ..	-5.5	11.1	-3.7	-7.2	-6.5	3.3	2.3	2.3	1.3	1.4
Statlig	5.5	38.6	23.0	-2.2	-5.9	3.5	2.5	2.4	1.3	1.4
Kommunal	-11.4	-7.5	-15.5	-10.5	-6.9	3.2	2.2	2.3	1.2	1.4
MEMO:										
Fastlands-Norge	-16.3	-11.3	-8.2	-9.5	-11.2	3.3	1.6	1.9	0.5	0.6
Skjermede næringer .	-16.6	-10.0	-8.2	-9.7	-10.6	3.3	1.7	1.9	0.5	0.7
Utekonkurrerende næringer	-26.8	-30.9	-14.0	-3.9	-7.7	2.9	1.4	1.3	0.7	0.9
Hjemmekonkurrerende næringer	-4.0	-7.8	-3.4	-10.0	-19.4	3.4	1.4	2.3	0.2	-0.4

1) Inkl. endring i husdyrbestand.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20. (4.6) Eksport av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----		-----1990-----			-----1989-----		-----1990-----		
	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Eksport i alt	14.1	7.0	9.9	6.3	5.3	10.6	11.6	3.7	-5.3	3.3
Varer	16.5	6.5	10.2	6.5	5.2	10.8	12.7	2.6	-8.3	5.4
Råolje og naturgass fra Nordsjøen	35.1	13.6	0.6	-3.4	-3.9	19.3	39.1	13.6	-12.1	25.2
Skip, nybygde	-32.1	-31.1	-6.3	515.8	126.3	4.6	3.5	1.3	-1.6	-0.6
Skip, eldre	127.1	-57.0	186.1	191.4	-1.9	28.9	21.5	4.9	3.6	-3.2
Oljeplattformer og moduler, nybygde	199.5	102.4	123.4	1206.7	-13.4	7.0	4.4	2.7	-0.5	0.7
Oljeplattformer, eldre
Direkte eksport ved oljevirkosmhet	-44.6	291.0	-14.6	80.1	7.3	5.9	7.4	25.3	4.8	5.9
andre varer	6.1	8.4	14.7	5.4	10.4	5.0	0.4	-4.0	-7.0	-5.3
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	19.8	13.4	11.7	4.4	11.7	-18.3	-16.9	-13.2	-6.0	4.3
Bergverksprodukter	15.3	-6.3	20.9	0.7	7.0	7.8	6.8	-2.7	8.5	4.9
Industriprodukter .	4.7	7.7	14.6	5.5	10.1	6.8	1.7	-3.7	-7.4	-5.8
Nærings- og nytelsesmidler ..	9.3	3.8	8.7	0.9	13.3	-4.4	-5.6	-0.4	1.9	5.1
Grafiske produkter	-1.1	20.2	33.1	18.8	28.9	3.7	3.8	3.7	2.7	3.2
Treforedlingsprodukter	0.6	1.2	2.5	-4.8	-1.4	12.9	7.2	3.7	-0.6	-3.5
Kjemiske råvarer	9.5	33.6	19.7	12.5	8.2	-5.0	-5.2	-9.7	-10.5	-5.9
Raffinerte oljeprodukter	3.0	55.6	158.5	78.1	43.0	29.3	39.7	24.8	-9.3	10.6
Metaller	-4.8	-3.5	8.5	1.6	6.7	16.0	-0.1	-20.0	-22.2	-22.2
Tekstil- og bekledningsvarer	4.0	5.5	23.9	8.4	11.3	-0.4	-2.9	-0.8	-3.7	-4.7
Trevarer, møbler og innredninger..	72.8	67.0	51.7	0.4	9.6	1.4	3.3	6.8	16.2	14.1
Kjemiske og mineralske produkter	6.8	11.2	18.9	11.7	6.9	4.5	2.9	5.3	0.8	0.3
Andre verkstedprodukter	11.5	3.9	0.1	-1.7	10.6	-0.1	0.5	1.2	0.1	-1.4
Elektrisk kraft ...	75.9	84.2	51.4	8.8	27.8	-46.6	-16.4	17.8	3.3	8.4
Tjenester	8.8	8.2	9.0	6.0	5.5	10.0	8.7	6.5	3.0	-1.5
Brutto frakter ved skipsfart	12.8	13.0	12.2	11.7	7.6	16.1	13.0	8.1	2.4	-5.6
Brutto inntekter ved oljeboring	-36.3	-19.5	-9.2	5.1	125.5	6.3	10.0	20.2	23.1	18.2
Direkte eksport ved annen oljevirkosmhet	49.0	53.8	-14.4	-9.2	-8.9	6.0	4.1	3.4	2.5	2.8
Eksport av rør-tjenester	4.5	4.5	-15.6	-22.5	-21.3	-23.0	-15.3	-8.1	-9.1	-9.3
Utlendingers konsum i Norge	-7.3	-12.9	-6.3	1.6	2.5	5.1	4.5	4.1	3.4	3.7
Andre tjenester	15.2	7.4	16.3	0.3	6.2	4.4	4.1	3.5	2.9	2.9

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. (4.7) Import av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----		-----1990-----			-----1989-----		-----1990-----		
	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Import i alt	2.9	6.7	9.1	7.4	-1.8	7.1	5.8	3.0	1.5	0.0
Varer	5.2	6.3	10.5	8.1	-3.9	7.5	5.9	2.1	1.4	-1.7
Skip, nybygde og eldre	105.8	21.3	-19.6	31.1	-65.6	25.9	18.5	6.4	2.9	-5.6
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-53.9	-73.0	-91.9	1529.3	284.0	-7.5	0.6	17.2	21.4	45.6
Direkte import ved oljevirkksomhet	208.2	348.5	-34.7	-76.1	-73.5	6.2	4.4	3.4	2.5	2.8
Andre varer	-3.0	0.9	15.0	6.9	6.4	4.6	2.5	2.2	0.8	0.2
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	0.8	-5.9	-7.5	-19.0	-2.8	4.2	0.9	3.9	-0.2	1.4
Råolje	-42.2	-51.9	48.9	168.4	90.6	30.0	40.7	36.0	-2.6	0.5
Bergverksprodukter	-12.1	10.1	14.9	6.5	-16.5	19.0	21.7	13.4	10.2	5.1
Industriprodukter	-2.6	1.3	16.0	7.2	6.7	4.3	2.2	1.7	0.6	0.0
Nærings- og nytelsesmidler..	14.6	-2.3	2.8	3.1	-7.4	1.1	0.4	2.8	3.6	3.7
Grafiske produkter	-3.8	0.5	-3.0	-4.3	1.7	9.4	-1.1	11.0	7.5	3.1
Treforedlingsprodukter	1.4	-3.4	10.4	-3.6	3.7	6.7	5.9	2.3	2.9	2.0
Kjemiske råvarer	5.9	-7.4	21.9	-1.7	10.9	17.6	7.2	-4.0	-8.0	-12.3
Raffinerte oljeprodukter	4.1	-40.1	-19.4	-28.9	3.0	5.1	28.0	11.9	-5.3	18.2
Metaller	-15.8	5.9	15.7	2.2	22.0	12.4	6.5	-1.8	-9.0	-11.0
Tekstil- og beklædningsvarer..	-4.9	6.8	12.4	6.0	5.2	-2.9	-3.0	2.4	4.0	2.1
Trevarer	-18.2	-8.6	8.7	-8.4	-2.1	1.2	0.7	7.0	8.9	3.2
Kjemiske og mineralske produkter	-2.5	4.9	13.5	-0.5	3.5	4.0	0.8	2.3	4.7	2.9
Andre verkstedprodukter	-7.6	4.1	18.7	10.7	10.8	1.4	0.1	0.9	-0.4	0.2
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon	51.5	1.6	73.8	54.8	-5.2	10.3	9.3	7.8	6.8	6.2
Elektrisk kraft ..	-59.4	-25.0	19.1	37.7	-13.6	14.8	29.7	16.3	-1.7	10.7
Tjenester	-1.5	7.6	5.6	5.8	2.5	6.3	5.5	5.2	1.9	3.4
Brutto utgifter ved skipsfart	14.4	13.7	12.1	10.4	5.2	6.2	5.8	3.8	-4.7	-2.6
Brutto utgifter ved oljeboring	222.4	287.8	58.4	-1.0	-30.5	5.9	4.0	3.4	2.5	2.8
Direkte import ved annen oljevirkksomhet	-3.0	99.7	21.9	3.7	6.2	9.3	5.5	13.0	11.7	10.9
Nordmenns konsum i utlandet	-16.7	-11.6	-2.9	3.7	4.4	5.6	4.4	5.6	7.5	7.9
Andre tjenester	2.0	3.8	0.3	1.6	-3.8	6.3	6.0	4.9	4.5	4.5

a) Anslag tildels basert på framskrivinger.

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A27. (5.1) Bruttoproduksjon etter næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttoproduksjon	1149130	1226238	288783	308159	305171	324125	308543	310502	317143
Næringsvirksomhet	945766	1015013	240754	255703	252984	265572	257343	254376	261981
Primærnæringer	39520	40158	7930	8988	14661	8578	8826	10091	16415
Jordbruk	25379	26030	3956	5123	11771	5180	4112	5672	13526
Skogbruk	4273	4560	1856	1162	370	1172	1965	1194	375
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	9868	9568	2118	2704	2519	2226	2749	3225	2514
Oljevirkosomhet	72349	105507	23987	27135	26009	28376	29156	25075	29809
Råolje og naturgass	66472	99077	22389	25582	24480	26626	27564	23609	28437
Rørtransport	5877	6430	1598	1553	1529	1750	1592	1466	1372
Industri og bergverks- drift	297538	316688	77933	81583	74462	82710	81886	79372	75892
Bergverksdrift	3856	4359	1009	1164	1081	1106	1096	1192	1156
Industri	293682	312329	76925	80419	73381	81604	80790	78180	74736
Skjermet industri	87986	91259	21334	23625	22315	23985	22103	23573	22876
Utekonkurrerende industri	71814	83307	20403	21240	20302	21362	21481	20489	20012
Hjemmekonkurrerende industri	133882	137763	35187	35555	30765	36256	37207	34118	31848
Elektrisitetsforsyning	48441	54426	14870	12611	11545	15400	16488	13453	12524
Bygge- og anleggs- virkosomhet	102087	88948	20835	22379	21829	23905	18729	19312	19202
Varehandel	98102	100441	22490	25847	24742	27362	24160	26712	25733
Utenriks sjøfart og oljeboring	36933	47321	10696	11698	12165	12762	13027	13521	13022
Utenriks sjøfart ...	33992	44141	10044	10927	11365	11806	12177	12498	11587
Oljeboring	2941	3180	652	772	800	956	849	1023	1435
Samferdsel	63576	66882	14967	16939	17474	17501	16547	17264	17786
Boligtjenester	35323	39076	9422	9696	9896	10063	10280	10544	10673
Finansiell tjeneste- yting	41433	42905	10857	10831	10719	10497	10327	10033	10222
Annen nærings- virkosomhet	110463	112662	26766	27994	29483	28419	27918	28998	30703
Hotell- og restaurantdrift	19496	20180	4361	4967	6226	4625	4671	5374	6640
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet ...	49638	49613	12143	12336	12504	12630	12226	12454	12640
Tjenesteyting ellers	41329	42869	10261	10691	10753	11164	11021	11170	11422
Offentlig forvaltning ..	137107	147094	33371	36771	36262	40690	35695	40018	38818
Statlig forvaltning ..	51291	56161	11587	14138	13297	17138	12563	16007	14381
Sivilt	32216	35080	7833	8891	8712	9644	8453	9938	9329
Forsvar	19075	21081	3754	5248	4585	7494	4109	6069	5052
Kommunal forvaltning .	85816	90932	21784	22633	22964	23551	23133	24011	24437
Korrekksjonsposter	66257	64132	14658	15685	15925	17864	15504	16109	16345
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	57887	13339	14154	14334	16060	13750	14403	14717
Avgiftskorrekksjoner ..	6922	6245	1318	1532	1591	1804	1754	1706	1628
MEMO:									
Fastlands-Norge	1039849	1073410	254100	269326	266997	282987	266360	271906	274312
Skjermede næringer .	816155	833853	193527	207501	211960	220865	201863	211688	218408
Utekonkurrerende næringer	75671	87666	21412	22403	21383	22468	22576	21680	21168
Hjemmekonkurrerende næringer	148023	151891	39161	39421	33654	39654	41921	38537	34737

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.
a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A28. (5.2) Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989				1990		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttoproduksjon	1149129	1157825	277975	289449	287081	303321	286775	290617	289308
Næringsvirksomhet	945765	954072	230581	238873	236925	247693	238062	237567	237954
Primærnæringer	39520	40571	7936	9251	14702	8682	9059	10409	16178
Jordbruk	25379	25396	3896	5172	11420	4908	4033	5636	13043
Skogbruk	4273	4262	1761	1101	339	1060	1794	1089	338
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	9868	10913	2278	2977	2944	2714	3232	3684	2797
Oljevirkosomhet	72349	90351	21868	22367	22551	23566	23774	22946	21521
Råolje og naturgass	66471	83569	20153	20717	20919	21780	22061	21387	20048
Rørtransport	5877	6782	1714	1650	1633	1785	1713	1560	1474
Industri og bergverks- drift	297538	299670	74698	77091	69965	77916	77350	75378	71186
Bergverksdrift	3857	4123	952	1103	1017	1051	1016	1074	1042
Industri	293681	295547	73747	75988	68948	76865	76334	74304	70144
Skjermet industri	87986	88683	21083	23151	21531	22918	21048	22118	21082
Utekonkurrerende industri	71814	74643	18483	18661	18121	19377	20188	19839	19182
Hjemmekonkurrerende industri	133881	132221	34180	34176	29295	34570	35098	32347	29879
Elektrisitetforsyning	48441	52574	14296	12229	11188	14861	14938	12356	11540
Bygge- og anleggs- virkosomhet	102087	86456	20632	21646	21133	23044	18134	18449	18337
Varehandel	98102	95857	21747	24206	23487	26417	22884	24608	23917
Utenriks sjøfart og oljeboring	36932	41511	9776	10432	10483	10821	10961	11637	11619
Utenriks sjøfart ...	33992	38632	9152	9735	9760	9985	10280	10880	10516
Oljeboring	2941	2879	624	697	723	836	681	757	1103
Samferdsel	63576	63632	14385	16039	16592	16616	15743	16138	16888
Boligtjenester	35323	36532	9048	9106	9162	9217	9265	9306	9342
Finansiell tjeneste- yting	41433	39134	9928	9742	9742	9723	9738	9457	9468
Annen nærings- virkosomhet	110463	107783	26268	26764	27921	26830	26214	26882	27957
Hotell- og restaurantdrift	19496	19155	4215	4754	5846	4341	4356	4971	6024
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet ...	49638	47844	11990	11860	11947	12048	11644	11665	11720
Tjenesteyting ellers	41329	40784	10063	10151	10128	10441	10214	10246	10212
Offentlig forvaltning ..	137106	140857	32915	34984	34419	38539	33665	36824	35622
Statlig forvaltning ..	51291	53705	11394	13480	12614	16216	11689	14644	13095
Sivilt	32216	33475	7698	8430	8242	9105	7845	9042	8464
Forsvar	19075	20230	3695	5051	4372	7111	3844	5602	4631
Kommunal forvaltning .	85815	87152	21521	21503	21805	22323	21976	22180	22527
Korreksjonsposter	66258	62897	14479	15592	15737	17088	15048	16226	15732
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	56416	13191	13858	13882	15486	13254	13887	13948
Avgiftskorreksjoner ..	6922	6481	1289	1734	1856	1603	1794	2339	1784
MEMO:									
Fastlands-Norge	1039848	1025963	246332	256650	254047	268934	252039	256034	256167
Skjermede næringer .	816155	799801	188678	198632	202330	210162	190711	198001	202929
Utekonkurrerende næringer	75671	78766	19435	19765	19139	20428	21204	20913	20224
Hjemmekonkurrerende næringer	148022	147396	38219	38254	32578	38345	40124	37120	33015

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

15*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A29. (5.3) Vareinnsats etter næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989				1990		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Vareinnsats	566206	598652	140874	152388	145894	159498	149617	154262	148927
Næringsvirksomhet	496406	523255	123920	133979	127811	137545	132632	134966	130591
Primærnæringer	21918	22848	4335	7747	6047	4719	5059	8402	6233
Jordbruk	15907	16247	2840	5936	4390	3081	2999	6185	4582
Skogbruk	611	634	258	165	51	160	272	165	52
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	5400	5966	1237	1645	1606	1478	1787	2051	1600
Oljevirkosmhet	21933	28895	6850	7175	7278	7593	7735	7582	7164
Råolje og naturgass	21417	28265	6692	7022	7125	7425	7573	7433	7022
Rørtransport	517	630	157	153	152	167	162	149	142
Industri og bergverks- drift	206972	220745	53694	56796	52234	58021	57656	56007	54249
Bergverksdrift	2302	2592	585	696	643	668	652	694	679
Industri	204669	218152	53110	56100	51590	57352	57004	55312	53569
Skjermet industri	63195	65330	15257	16931	16120	17021	15516	16474	15871
Utekonkurrerende industri	50019	57552	13543	14518	14162	15329	16010	15279	15765
Hjemmekonkurrerende industri	91455	95271	24310	24651	21308	25002	25479	23559	21934
Elektrisitetsforsyning	25206	28812	7868	6608	6162	8174	8741	7101	6673
Bygge- og anleggs- virkosmhet	65571	57735	13571	14447	14169	15548	12319	12590	12563
Varehandel	36948	37718	8372	9543	9302	10500	9154	9952	9729
Utenriks sjøfart og oljeboring	25664	31825	7141	8273	8032	8379	8327	8788	8436
Utenriks sjøfart	24701	30838	6932	8034	7782	8089	8091	8521	8045
Oljeboring	963	987	209	239	249	289	236	266	391
Samferdsel	27813	29329	6402	7089	7598	8240	7413	7832	8115
Bollgtjenester	10438	11142	2704	2793	2808	2836	2843	2897	2911
Finansiell tjeneste- yting	13513	13288	3300	3325	3331	3332	3338	3298	3312
Annen nærings- virkosmhet	40430	40919	9682	10183	10850	10203	10046	10518	11205
Hotell- og restaurantdrift	10156	10310	2229	2549	3163	2369	2409	2758	3386
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosmhet ...	18905	18978	4655	4726	4769	4829	4688	4764	4809
Tjenesteyting ellers ..	11369	11630	2799	2908	2918	3005	2949	2997	3010
Offentlig forvaltning ..	45172	49112	10231	11715	11529	15638	10864	13402	12285
Statlig forvaltning ..	23607	26716	4890	6374	5930	9521	5223	7663	6249
Sivilt	11893	13396	2854	3176	3291	4075	3059	3752	3357
Forsvar	11713	13320	2037	3198	2639	5446	2164	3910	2891
Kommunal forvaltning .	21565	22397	5341	5341	5599	6116	5641	5740	6036
Korreksjonsposter	24628	26285	6722	6694	6554	6315	6121	5893	6051
Frie banktjenester ...	24628	26285	6722	6694	6554	6315	6121	5893	6051
MEMO:									
Fastlands-Norge	518608	537932	126883	136940	130584	143526	133554	137892	133326
Skjermede næringer .	368821	375917	86950	95264	92814	100889	89354	96143	93297
Utekonkurrerende næringer	52321	60144	14127	15213	14806	15997	16661	15974	16444
Hjemmekonkurrerende næringer	97466	101871	25805	26462	22965	26640	27539	25775	23586

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

16*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A30. (5.4) Vareinnsats etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Vareinnsats	566206	567796	136167	144106	137513	150010	140171	144530	137605
Næringsvirksomhet	496406	497547	120249	127097	120760	129442	124137	126402	120619
Primærnæringer	21918	22189	4251	7480	5850	4608	4886	8011	5843
Jordbruk	15907	15608	2753	5693	4191	2971	2861	5839	4264
Skogbruk	611	609	252	157	48	152	256	156	48
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	5400	5972	1247	1629	1611	1485	1769	2016	1531
Oljevirkksomhet	21933	27522	6644	6820	6883	7174	7259	7028	6589
Råolje og naturgass	21417	26925	6493	6675	6740	7017	7108	6891	6459
Rørtransport	517	596	151	145	144	157	151	137	130
Industri og bergverks- drift	206972	208749	51942	53649	48949	54209	53909	52714	49810
Bergverksdrift	2302	2462	568	659	607	627	607	641	622
Industri	204669	206288	51374	52990	48342	53582	53303	52073	49188
Skjermet industri	63195	63769	15100	16621	15579	16469	15052	15886	15137
Utekonkurrerende industri	50019	52119	12747	13012	12721	13639	14224	14034	13559
Hjemmekonkurrerende industri	91455	90400	23527	23357	20042	23474	24027	22153	20492
Elektrisitetsforsyning	25206	27357	7439	6363	5822	7733	7773	6429	6005
Bygge- og anleggs- virkksomhet	65571	55531	13252	13903	13574	14801	11648	11850	11778
Varehandel	36948	36102	8191	9117	8846	9949	8619	9268	9008
Utenriks sjøfart og oljeboring	25664	29217	6851	7397	7382	7587	7677	8162	7889
Utenriks sjøfart ...	24701	28274	6647	7168	7145	7313	7454	7914	7528
Oljeboring	963	943	204	228	237	274	223	248	361
Samferdsel	27813	27916	6249	6716	7186	7765	6949	7255	7436
Bolitjenester	10438	10795	2674	2691	2707	2723	2738	2750	2761
Finansiell tjeneste- yting	13513	12763	3238	3177	3177	3171	3176	3084	3088
Annen nærings- virkksomhet	40430	39407	9519	9785	10383	9720	9504	9851	10412
Hotell- og restaurantdrift	10156	9978	2195	2476	3045	2261	2269	2590	3138
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkksomhet ...	18905	18222	4567	4517	4550	4589	4435	4443	4464
Tjenesteyting ellers	11369	11207	2757	2792	2788	2870	2800	2819	2810
Offentlig forvaltning ..	45172	47164	10048	11267	11011	14839	10265	12538	11397
Statlig forvaltning ..	23606	25612	4793	6134	5658	9027	4931	7168	5797
Sivilt	11893	12836	2804	3034	3135	3862	2885	3507	3107
Forsvar	11713	12776	1989	3100	2523	5165	2046	3662	2689
Kommunal forvaltning .	21565	21552	5254	5133	5353	5812	5334	5370	5601
Korreksjonsposter	24628	23084	5870	5742	5742	5730	5768	5589	5589
Frie banktjenester ...	24628	23084	5870	5742	5742	5730	5768	5589	5589
MEMO:									
Fastlands-Norge	518608	511057	122672	129890	123247	135249	125235	129340	123127
Skjermede næringer .	368821	359495	84331	91076	88217	95871	84353	90340	86875
Utekonkurrerende næringer	52321	54580	13316	13671	13328	14266	14830	14675	14182
Hjemmekonkurrerende næringer	97466	96981	25025	25143	21702	25111	26052	24324	22071

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A35. (6.1) Privat konsum. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Privat konsum	308604	316015	73065	77949	79451	85550	78893	82926	85220
Spesifisert innen-									
landsk konsum	295961	306109	71095	75681	76388	82945	76766	80235	81545
Matvarer	57628	59071	13630	14836	14683	15922	14255	15545	15407
Drikkevarer og									
tobakk	20746	21667	4684	5610	5256	6116	4777	6032	5541
Klær og skotøy	22532	22601	4688	5596	5423	6894	5357	6293	6166
Bolig, lys og bren-									
sel	55129	59191	15309	13981	13600	16301	16810	15019	14826
Møbler og hushold-									
ningsartikler	22324	21990	5051	5058	5403	6478	5352	5220	5576
Helsepleie.....	12682	13342	3320	3299	3245	3477	3524	3391	3443
Transport, post- og									
teletjenester	41186	40955	9394	10848	10479	10233	10431	10920	10801
Fritidssysler og ut-									
danning	27513	29430	6659	7150	7397	8224	7152	7716	7953
Andre varer og tje-									
nester	36221	37862	8359	9303	10901	9300	9108	10099	11829
Korreksjonsposter.....	12643	9905	1970	2268	3064	2604	2127	2690	3675
Nordmenns konsum i									
utlandet	22771	19945	4066	4843	6561	4475	4173	5396	7393
Utlendingers konsum									
i Norge	-10128	-10040	-2096	-2576	-3498	-1871	-2046	-2706	-3718

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A36. (6.2) Privat konsum. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Privat konsum	308604	302799	71206	74758	75660	81175	73737	76501	77926
Spesifisert innen-									
landsk konsum	295961	293473	69316	72597	72787	78774	71830	74212	74860
Matvarer	57628	57403	13438	14450	14120	15395	13601	14709	14419
Drikkevarer og									
tobakk	20746	20605	4475	5346	4992	5792	4285	5383	4911
Klær og skotøy	22532	21853	4716	5344	5310	6483	5258	5901	5911
Bolig, lys og bren-									
sel	55129	55862	14754	13224	12709	15176	15151	13348	13063
Møbler og hushold-									
ningsartikler	22324	21276	4926	4896	5204	6250	5119	4934	5288
Helsepleie.....	12681	12868	3289	3177	3099	3303	3331	3166	3028
Transport, post- og									
teletjenester	41186	38896	9047	10288	9887	9673	9739	10175	9997
Fritidssysler og ut-									
danning	27513	28341	6489	6920	7090	7843	6721	7137	7327
Andre varer og tje-									
nester	36221	36368	8181	8953	10376	8859	8624	9459	10916
Korreksjonsposter.....	12643	9325	1890	2161	2874	2401	1907	2289	3066
Nordmenns konsum i									
utlandet	22771	18887	3925	4621	6178	4162	3814	4789	6452
Utlendingers konsum									
i Norge	-10128	-9561	-2035	-2461	-3305	-1761	-1907	-2500	-3386

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A38. (6.9) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989				1990		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttoinvestering i fast kapital	169359	170530	30962	48087	41970	49511	29030	31204	28337
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg 2)	86340	73204	17767	18200	17824	19412	15067	14961	15155
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljleting, olje- og gasserledning	8013	10508	1373	3479	2921	2735	1947	2097	2537
Skip og båter	13684	23147	4297	4016	4488	10346	3008	3680	718
Fly, biler mv. og rullende materiell ...	6981	6450	1152	1518	2058	1722	2391	2691	2305
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	22502	28658	96	13780	7692	7091	560	1172	998
Maskiner, redskap og inventar ellers	31838	28563	6276	7095	6986	8206	6059	6602	6625
Næringsvirksomhet	146716	147588	25955	42696	36576	42360	24096	26138	23225
Primærnæringer	6735	5363	909	1636	1511	1308	955	1542	1372
Jordbruk	3970	3387	558	1025	972	831	573	1040	976
Skogbruk	691	744	82	270	210	182	83	283	218
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2074	1232	269	340	329	294	299	219	178
Oljevirkosmhet	32953	42003	2249	18181	11277	10295	3149	3629	3977
Råolje og naturgass	32551	41575	2223	18085	11071	10197	3028	3495	3768
Rørtransport	402	428	27	96	206	99	122	134	209
Industri og bergverksdrift	19134	15787	3430	3931	3970	4456	3040	3539	3489
Bergverksdrift	465	724	184	148	175	217	164	166	125
Industri	18669	15063	3246	3783	3795	4239	2877	3373	3365
Skjermet industri	4488	3900	853	1027	862	1159	679	788	777
Utekonkurrerende industri	7811	4826	1092	1136	1234	1364	948	1077	1187
Hjemmekonkurrerende industri	6370	6337	1302	1620	1699	1716	1250	1509	1400
Elektrisitetforsyning	9204	7146	1641	1720	1656	2128	1181	1319	1594
Bygge- og anleggsvirksomhet	3355	2355	640	520	584	610	600	576	480
Varehandel	4967	3937	814	911	1034	1179	1136	1143	1129
Utenriks sjøfart og oljeboring	12204	21695	3699	3534	4194	10269	2490	3588	674
Utenriks sjøfart ...	12480	22457	4170	3786	4307	10195	2784	3578	659
Oljeboring	-276	-763	-471	-252	-113	74	-294	11	15
Samferdsel	8847	8597	1975	2306	2293	2022	2542	2522	2295
Boligtjenester	29603	24468	6223	6015	6135	6096	5273	4911	4825
Finansiell tjenesteyting	5603	4783	1226	1170	1180	1206	1192	1115	1120
Annen næringsvirksomhet	14111	11455	3148	2772	2743	2792	2537	2254	2268
Hotell- og restaurantdrift	188	168	33	38	52	45	44	48	56
Utleie av forretningsbygg	10335	7812	2269	1874	1816	1852	1599	1310	1316
Vannforsyning	799	821	199	207	204	211	202	207	205
Tjenesteyting ellers	2789	2655	647	653	670	684	691	690	691
Offentlig forvaltning ..	22642	22942	5006	5391	5393	7151	4934	5066	5112
Statlig	7970	9352	1531	2122	2099	3600	1928	2103	2004
Kommunal	14673	13590	3475	3269	3294	3551	3006	2963	3109
MEMO:									
Fastlands-Norge	124202	106832	25014	26372	26499	28947	23390	23987	23685
Skjermede næringer .	106791	92969	22085	22858	22852	25174	20646	20734	20577
Utekonkurrerende næringer	8276	5551	1276	1284	1409	1581	1112	1243	1312
Hjemmekonkurrerende næringer	9135	8313	1652	2230	2238	2192	1632	2010	1796

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Inkl. endring i husdyrbestand.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A39. (6.10) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring.
Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Bruttoinvestering i fast kapital	169359	161231	30096	45708	39664	45764	27557	29366	26885
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg 2)	86340	71330	17594	17630	17294	18812	14684	14382	14568
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljleting, olje- og gasserledning	8013	9841	1312	3282	2737	2511	1669	1743	2110
Skip og båter	13684	19031	3682	3443	3641	8265	2491	3043	669
Fly, biler mv. og rullende materiell ...	6981	6219	1170	1524	1954	1571	2267	2659	2186
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	22502	26933	178	12886	7217	6652	540	1097	915
Maskiner, redskap og inventar ellers	31838	27876	6159	6942	6821	7954	5906	6443	6436
Næringsvirksomhet	146716	138954	25144	40484	34441	38885	22789	24519	22002
Primærnæringer	6735	5157	887	1574	1445	1252	911	1489	1329
Jordbruk	3970	3303	550	1000	946	807	560	1013	944
Skogbruk	691	724	80	262	204	177	82	271	210
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2074	1130	256	312	295	267	270	205	175
Oljevirkosomhet	32953	39532	2248	17075	10593	9616	2813	3183	3449
Råolje og naturgass	32551	39132	2223	16984	10400	9526	2709	3072	3275
Rørtransport	402	400	25	91	193	90	104	111	174
Industri og bergverksdrift	19134	15377	3382	3831	3861	4303	2953	3427	3363
Bergverksdrift	465	706	182	144	170	210	159	160	120
Industri	18668	14671	3200	3687	3691	4093	2794	3266	3244
Skjermet industri	4488	3797	841	1000	838	1118	659	763	748
Utekonkurrerende industri	7811	4703	1075	1108	1201	1319	922	1043	1146
Hjemmekonkurrerende industri	6369	6171	1283	1579	1653	1656	1213	1461	1350
Elektrisitetforsyning	9204	7012	1621	1679	1621	2092	1172	1300	1566
Bygge- og anleggsvirksomhet	3355	2305	632	510	569	594	591	567	469
Varehandel	4967	3823	813	903	996	1112	1098	1122	1078
Utenriks sjøfart og oljeboring	12204	17707	3117	2989	3389	8212	2042	2968	629
Utenriks sjøfart ...	12480	18453	3569	3246	3495	8143	2309	2958	616
Oljeboring	-276	-746	-452	-257	-106	69	-267	10	13
Samferdsel	8847	8374	1959	2267	2207	1941	2447	2493	2225
Boligtjenester	29603	23795	6162	5818	5939	5876	5106	4692	4608
Finansiell tjenesteyting	5603	4649	1211	1136	1144	1158	1150	1069	1070
Annen næringsvirksomhet	14111	11222	3113	2702	2676	2730	2505	2209	2215
Hotell- og restaurantdrift	188	163	32	38	50	43	42	47	54
Utleie av forretningsbygg	10335	7660	2247	1822	1772	1819	1586	1283	1289
Vannforsyning	799	806	197	201	200	207	201	203	201
Tjenesteyting ellers	2789	2593	637	641	654	662	675	676	671
Offentlig forvaltning ..	22643	22277	4951	5224	5223	6878	4768	4847	4883
Statlig	7970	9064	1514	2057	2033	3460	1862	2012	1913
Kommunal	14673	13213	3437	3166	3191	3418	2906	2835	2970
MEMO:									
Fastlands-Norge	124202	103992	24730	25644	25682	27936	22701	23215	22807
Skjermede næringer .	106791	90558	21853	22239	22159	24307	20055	20075	19808
Utekonkurrerende næringer	8276	5409	1257	1252	1371	1529	1081	1203	1265
Hjemmekonkurrerende næringer	9135	8024	1620	2153	2152	2100	1564	1937	1734

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Inkl. endring i husdyrbestand.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

Tabell A40. (6.13) Eksport av varer og tjenester. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989-				1990-		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Eksport i alt	213884	262088	60519	66933	66486	68149	68932	67391	72322
Varer	152306	189987	44186	49129	46998	49673	49978	47952	52074
Råolje og naturgass fra Nordsjøen	48514	73540	17003	18817	18375	19345	19433	15978	22100
Skip, nybygde	2214	1472	545	150	308	469	518	908	692
Skip, eldre	3023	4068	472	862	1744	991	1416	2601	1657
Oljeplattformer og moduler, nybygde	26	25	2	0	14	9	4	1	12
Oljeplattformer, eldre	467	883	475	267	141	0	316	0	0
Direkte eksport ved oljevirksomhet	163	224	10	20	35	159	11	39	40
andre varer	97899	109774	25679	29013	26382	28700	28280	28425	27573
Produkter fra jordbruk, skog- bruk og fiske	4773	4760	1173	1282	944	1360	1137	1258	1100
Bergverksprodukter	1646	1920	443	493	487	498	521	538	547
Industriprodukter .	90986	102306	23967	27036	24772	26530	26451	26402	25679
Nærings- og nyttelsesmidler ..	10189	10116	2260	2543	2473	2839	2447	2614	2946
Grafiske pro- dukter	183	211	47	51	51	63	64	62	68
Treforedlings- produkter	8667	9854	2326	2586	2450	2491	2472	2449	2331
Kjemiske råvarer	8543	9249	2257	2439	2239	2314	2440	2456	2280
Raffinerte olje- produkter	4558	5961	884	1426	1728	1923	2853	2304	2732
Metaller	26651	31336	7893	8570	7562	7311	6850	6769	6275
Tekstil- og beklekningsvarer	1604	1570	345	397	373	455	424	415	395
Trevarer, møbler og innredninger..	1378	2410	479	659	528	743	776	769	660
Kjemiske og mineralske pro- dukter	8900	9649	2309	2341	2290	2709	2893	2635	2454
Andre verksted- produkter	20313	21950	5167	6023	5078	5682	5231	5928	5535
Elektrisk kraft ...	494	788	96	201	178	311	172	226	247
Tjenester	61578	72101	16333	17804	19488	18476	18954	19439	20248
Brutto frakter ved skipsfart	32283	42026	9551	10394	10833	11249	11588	11885	10999
Brutto inntekter ved oljeboring	275	262	69	77	51	64	76	99	137
Direkte eksport ved annen oljevirksom- het	710	1194	326	290	267	311	288	270	250
Eksport av rør- tjenester	2340	1830	488	413	378	551	378	291	270
Utlendingers konsum i Norge	10128	10040	2096	2576	3498	1871	2046	2706	3718
Andre tjenester	15842	16748	3803	4054	4461	4430	4578	4188	4874

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

22*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A41. (6.14) Eksport av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Eksport i alt	213883	235854	55766	59620	59676	60793	61270	63396	62822
Varer	152306	169880	40302	43153	42045	44380	44419	45944	44217
Råolje og naturgass fra Nordsjøen	48514	60928	15099	14905	15430	15494	15187	14400	14824
Skip, nybygde	2214	1409	529	142	293	445	496	874	664
Skip, eldre	3023	3228	388	707	1364	769	1111	2060	1339
Oljeplattformer og moduler, nybygde	26	24	2	0	13	9	4	1	11
Oljeplattformer, eldre	467	861	457	272	132	0	288	0	0
Direkte eksport ved oljevirkosmhet	163	210	11	19	33	147	9	35	35
andre varer	97899	103220	23816	27108	24779	27517	27325	28574	27343
Produkter fra jordbruk, skog- bruk og fiske	4773	5654	1255	1500	1156	1743	1402	1566	1291
Bergverksprodukter	1646	1738	389	451	439	459	470	454	470
Industriprodukter .	90986	94673	22063	24822	22851	24936	25288	26189	25158
Nærings- og nyttelsesmidler ..	10189	10552	2292	2643	2632	2985	2490	2668	2983
Grafiske pro- dukter	183	204	46	49	49	60	61	58	63
Treforedlings- produkter	8667	8935	2198	2362	2170	2205	2252	2249	2139
Kjemiske råvarer	8543	9162	2157	2318	2287	2400	2583	2608	2474
Raffinerte olje- produkter	4558	4653	773	1082	1394	1404	1999	1926	1994
Metaller	26651	26493	6538	7026	6338	6591	7093	7136	6763
Tekstil- og bekledningsvarer	1603	1546	337	390	364	454	418	423	406
Trevarer, møbler og innredninger..	1378	2357	469	672	511	705	712	675	560
Kjemiske og mineralske pro- dukter	8900	9338	2232	2288	2226	2593	2655	2554	2379
Andre verksted- produkter	20313	21433	5021	5994	4879	5540	5024	5892	5397
Elektrisk kraft ...	494	1156	109	335	333	379	165	365	425
Tjenester	61578	65975	15464	16467	17632	16413	16851	17452	18606
Brutto frakter ved skipsfart	32283	36652	8678	9236	9266	9471	9736	10315	9971
Brutto inntekter ved oljeboring	275	238	66	69	46	56	60	73	104
Direkte eksport ved annen oljevirkosm- het	710	1138	316	276	252	294	271	251	230
Eksport av rør- tjenester	2340	2345	643	550	523	629	543	427	412
Utlendingers konsum i Norge	10128	9561	2035	2461	3305	1761	1907	2500	3386
Andre tjenester	15841	16041	3725	3874	4240	4201	4333	3888	4503

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

Tabell A42. (6.15) Import av varer og tjenester. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-1989-				-1990-		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Import i alt	218011	236052	52448	58247	58267	67090	58926	63533	57215
Varer	154598	166340	36985	40858	39179	49317	41748	44790	36985
Skip, nybygde og eldre	14366	25813	4420	4333	5973	11087	3778	5847	1940
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	808	173	111	7	29	25	11	134	164
Direkte import ved oljevirkosomhet	785	2784	367	608	587	1221	248	149	160
Andre varer	138638	137570	32087	35911	32589	36983	37711	38659	34720
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5461	5463	1481	1518	1122	1342	1423	1228	1105
Råolje	823	588	118	191	173	107	238	498	331
Bergverksprodukter	1987	2276	499	570	560	646	651	669	492
Industriprodukter	130279	129209	29981	33627	30727	34873	35389	36257	32785
Nærings- og nytelsesmidler..	5823	6332	1425	1586	1642	1679	1506	1696	1578
Grafiske produkter	1923	1935	458	452	506	519	493	464	531
Treforedlingsprodukter	4048	4317	1062	1113	1010	1131	1200	1104	1068
Kjemiske råvarer	7109	8221	1912	2333	2017	1958	2237	2110	1962
Raffinerte oljeprodukter	2641	3215	840	902	682	791	758	608	831
Metaller	12248	14181	3381	3776	3071	3953	3840	3512	3335
Tekstil- og beklæringsvarer..	13264	12300	3105	2656	3286	3252	3574	2928	3529
Trevarer	5661	4551	1076	1176	1001	1298	1251	1173	1011
Kjemiske og mineralske produkter	24507	24809	5689	6354	5852	6913	6608	6618	6229
Andre verkstedprodukter	46205	41934	9987	10733	9416	11797	11966	11834	10455
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon	6849	7413	1044	2545	2242	1581	1957	4208	2256
Elektrisk kraft ..	89	33	7	5	7	14	10	7	6
Tjenester	63413	69712	15463	17388	19088	17772	17178	18743	20230
Brutto utgifter ved skipsfart	21925	27467	6158	7174	6930	7206	7164	7548	7100
Brutto utgifter ved oljeboring	276	732	92	151	225	264	150	154	161
Direkte import ved annen oljevirkosomhet	2713	4174	859	976	977	1362	1183	1131	1150
Nordmenns konsum i utlandet	23295	20555	4189	4984	6701	4681	4296	5557	7545
Andre tjenester	15203	16784	4167	4103	4255	4260	4384	4354	4275

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

24*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A43. (6.16) Import av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----		
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.a)
Import i alt	218011	220008	50347	54693	53918	61050	54922	58761	52942
Varer	154599	155013	35458	38629	36180	44745	39197	41770	34762
Skip, nybygde og eldre	14366	20628	3698	3582	4676	8672	2972	4697	1609
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	808	168	105	7	31	25	9	111	121
Direkte import ved oljevirkosomhet	785	2644	356	578	556	1154	233	138	147
Andre varer	138638	131573	31299	34463	30918	34894	35984	36823	32884
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5461	5308	1514	1415	1073	1306	1400	1146	1043
Råolje	823	482	105	165	131	82	156	442	249
Bergverksprodukter	1987	1879	434	491	447	508	499	523	373
Industriprodukter	130279	123876	29240	32388	29262	32986	33922	34707	31215
Nærings- og nytelsesmidler..	5823	6266	1434	1565	1623	1644	1474	1613	1504
Grafiske produkter	1923	1853	453	423	472	505	439	404	480
Treforedlingsprodukter	4048	4122	1025	1073	963	1062	1131	1035	998
Kjemiske råvarer	7109	7145	1681	2024	1693	1747	2048	1990	1878
Raffinerte olje- produkter	2642	2667	745	720	573	629	601	512	591
Metaller	12248	12342	3031	3270	2623	3418	3508	3342	3199
Tekstil- og be- kledningsvarer..	13264	12858	3316	2906	3350	3286	3726	3079	3525
Trevarer	5661	4478	1069	1171	995	1243	1162	1073	974
Kjemiske og mineralske pro- dukter	24507	24130	5617	6277	5668	6568	6377	6247	5865
Andre verksted- produkter	46205	41155	9867	10549	9280	11460	11715	11680	10284
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	6849	6861	1002	2411	2023	1425	1741	3731	1917
Elektrisk kraft ..	89	28	6	4	6	11	8	6	5
Tjenester	63412	64995	14889	16063	17738	16305	15725	16992	18181
Brutto utgifter ved skipsfart	21925	25098	5895	6362	6347	6494	6607	7022	6678
Brutto utgifter ved oljeboring	276	695	89	144	213	249	141	143	148
Direkte import ved annen oljevirkosom- het	2713	3819	800	894	889	1236	975	927	944
Nordmenns konsum i utlandet	23295	19463	4043	4756	6310	4355	3926	4931	6584
Andre tjenester	15203	15920	4062	3908	3979	3971	4075	3969	3826

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1990-----					
						Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.
Råolje	3.2	3.5	4.1	4.7	6.2	6.7	7.0	6.6	6.1	6.0	6.6
Naturgass	2.2	2.3	2.4	2.5	2.7	2.1	2.1	2.0	1.9	2.2	2.2

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1980=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1990-----					
						Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.
Produksjon etter næring:											
Bergv.dr., industri og kraftf. 1)	107	108	110	111	113	113	115	114	116	116	116
Bergverksdrift 1)	115	124	116	112	120	118	126	117	121	128	139
Industri	105	107	108	107	108	110	107	107	110	110	111
Kraftforsyning	118	111	119	125	136	145	143	141	144	144	141
Produksjon etter anvendelse:											
Eksport 1)	118	119	123	125	128	129	129	129	130	132	131
Konsum	104	104	106	107	109	112	113	111	111	111	112
Investering 2)	174	175	175	166	166	173	162	168	170	167	176
Vareinnsats i bygg og anlegg	104	109	110	105	102	102	100	97	103	100	100
Vareinnsats ellers	94	94	96	97	100	101	102	101	102	102	103

1)Utenom utvinning av olje og naturgass.

2)Se merknad etter tabell 18.

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.
Industri ialt	1.7	-1.1	0.5	1.1	1.7	-2.9	1.5	1.3	2.4
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	1.3	-1.7	0.2	-2.1	-3.1	-9.6	-6.5	-5.7	-0.5
Tekstilvarer, beklædn.v., lær mv.	-7.4	-15.2	-11.8	-0.4	1.0	-5.2	6.6	1.2	2.5
Trevarer	-1.7	-4.4	-3.0	-2.4	-1.8	-9.4	-0.1	-1.9	-2.4
Treforedling	-1.0	1.3	6.5	-1.1	0.2	-4.7	2.0	-0.8	1.1
Grafisk produksjon og forlagsv.	2.0	1.2	0.2	-0.8	0.3	-5.9	-2.5	-1.9	1.4
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	5.2	-1.1	4.4	14.8	14.3	12.4	11.3	10.2	9.0
Mineralske produkter	3.0	-5.7	-9.4	-4.1	0.0	-6.2	-0.2	-2.1	1.5
Jern, stål og ferrolegeringer	-4.7	6.2	-1.4	-8.1	-2.3	-2.3	-0.8	0.2	3.6
Ikke-jernholdige metaller	11.7	9.4	3.5	-1.9	-1.7	-3.3	-1.3	1.4	2.4
Metallvarer	0.0	-3.2	-2.3	-1.4	-0.5	-6.5	1.3	0.3	1.1
Maskiner	1.0	-5.3	-0.7	0.1	0.3	-3.9	1.3	2.7	2.9
Elektriske apparater og materiell	6.3	2.8	3.4	-1.4	-1.6	-5.9	1.0	1.3	-0.9
Transportmidler	-2.8	-2.9	1.6	2.3	2.6	-4.0	0.5	-1.4	-0.2
Tekn. og vitensk. instr. mv.	-1.0	-1.6	2.0	4.3	3.6	2.1	9.9	11.1	7.7
Industriproduksjon ellers	-7.5	-2.8	-6.7	1.7	3.1	-6.1	2.7	4.0	8.3

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B4: ORDRETI LGANG - INDUSTRI

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	--1988---			-----1989-----			-----1990-----		
					3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordretilgang i alt	210	221	227	231	224	230	237	212	233	241	222	207	236
For eksport	219	240	251	273	241	275	273	255	268	295	254	260	255
Fra hjemmemarkedet	199	196	194	173	189	191	170	155	175	190	161	137	199
Produksjon av metaller:													
Ordretilgang i alt	220	253	350	394	342	424	443	442	357	333	326	339	315
For eksport	227	274	380	436	366	465	482	494	398	369	362	376	345
Fra hjemmemarkedet	193	181	250	253	259	293	308	273	217	214	201	220	210
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordretilgang i alt	203	216	220	215	216	228	230	203	228	196	220	208	248
For eksport	224	263	283	337	250	318	407	298	332	312	362	338	332
Fra hjemmemarkedet	194	197	194	165	188	194	163	173	171	152	166	164	199

TABELL B5: ORDERRESERVER - INDUSTRI

Orderreserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	--1988---			-----1989-----			-----1990-----		
					3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:													
Orderreserver i alt	228	207	189	187	157	214	207	175	173	194	184	147	153
For eksport	186	177	183	194	134	238	215	177	179	207	188	147	180
Fra hjemmemarkedet	282	245	197	179	186	185	197	174	165	179	178	146	120
Produksjon av metaller:													
Orderreserver i alt	116	137	212	283	206	269	315	284	271	262	267	252	244
For eksport	127	164	251	334	238	316	372	337	320	307	316	291	287
Fra hjemmemarkedet	85	65	109	150	121	144	167	147	144	144	140	151	133
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Orderreserver i alt	249	257	255	253	251	246	262	258	256	236	250	240	251
For eksport	305	335	363	443	363	366	449	443	442	437	483	478	477
Fra hjemmemarkedet	225	224	209	172	204	195	181	178	177	150	151	137	154

Lagerstatistikken er nedlagt og tabell B&: LAGERBEHOLDNING går derfor ut. Tabellen ble sist publisert i Økonomiske analyser nr. 7 - 1990.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B7: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER FOR OLJEUTVINNING

Løpende priser, mill. kroner. Tallene for årene viser gjennomsnitt av månedene.

	1986	1987	1988	1989	-----1988-----				-----1989-----				--1990--	
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	
Løting:														
I alt	1684	1238	1040	1251	879	952	1275	704	1178	1435	1686	1016	1289	
Undersøkelsesboringer	1155	692	645	864	606	570	842	454	828	941	1232	718	916	
Generelle undersøkelser	129	142	134	114	137	158	184	76	99	91	189	35	109	
Felt eval. og - undersøk	234	261	115	103	-10	104	101	13	74	261	62	49	131	
Adm. og andre kostnader	166	145	147	171	146	120	148	160	177	143	204	213	132	
Feltutbygging:														
I alt	5458	5256	4914	5579	5047	4788	6415	4306	4809	5217	7982	4919	5067	
Varer	3085	2587	2014	2436	1918	2128	3225	2329	2461	1902	3052	2258	2644	
Tjenester	2048	2338	2587	2866	2876	2257	2834	1676	2206	3072	4508	2310	2172	
Produksjonsboring	325	330	313	277	253	402	355	300	143	243	422	351	251	
Felt i drift:														
I alt	578	1435	934	803	993	1152	887	632	920	860	801	770	999	
Varer	125	294	177	85	148	233	193	96	88	48	107	97	188	
Tjenester	168	860	209	120	192	254	178	98	145	106	132	90	214	
Produksjonsboring	285	281	548	598	653	665	516	438	687	705	562	584	597	

TABELL B8: INDUSTRIINVESTERINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1988	1989	1990	-----1989-----				-----1990-----			
				1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Utførte	3620	2713	..	2883	2806	2703	2461	2534	2543
Antatte	3762	3219	2918	3446	3516	2988	2926	2950	2770	3039	2913

TABELL B9: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1987	1988	1989	-----1990-----						
				Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	
Boliger satt igang		2.4	2.3	2.1	1.5	1.5	1.3	1.2	1.7	1.8
Boliger under arbeid		31.8	32.1	28.9	26.9	26.2	25.1	24.0	23.3	22.9
Boliger fullført		2.4	2.5	2.3	1.8	2.1	2.5	2.7	2.2	2.2

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B10: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks. 1) 1988=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1990-----					
						Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.
Omsetning ialt	110	116	110	100	98	97	103	98	100	105	100

1) Basert på en foreløpig beregning av sesongfaktorene, spesielt for desember 1988

TABELL B11: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.
Omsetning i alt	-5.5	-9.0	-1.7	1.1	2.1	-0.0	1.3	1.2	1.9
Detaljomsättning etter næring:									
Nærings- og nytelsesmidler	-2.6	-3.1	0.4	-0.7	0.9	1.2	0.6	0.9	0.2
Bekledning og tekstilvarer	-12.1	-12.5	-0.2	13.7	14.6	9.8	13.0	12.6	15.4
Møbler og innbo	-5.0	-8.6	-1.0	5.2	6.7	1.2	3.0	1.5	3.7
Jern, farge, glass, stent. og sport	2.6	-0.4	-4.2	-4.4	-2.1	-5.7	-7.1	-8.3	-4.9
Ur, opt., musikk, gull og sølv	-9.5	0.6	-6.0	16.2	14.0	11.0	14.7	16.8	21.6
Motorkjøretøyer og bensin	-8.8	-17.5	-4.7	-2.0	-1.4	-4.5	-1.2	-1.8	-2.6
Reg. nye personbiler	-32.5	-40.8	-19.1	18.7	20.6	11.1	18.2	11.2	9.6

1) Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

TABELL B12: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte. 1000 personer. 2)

	1986	1987	1988	1989	--1988--		-----1989-----			-----1990-----			
					3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	24	25	33	45	38	40	47	45	44	42	50	44	49
Menn	18	21	36	61	37	44	61	58	65	60	74	68	66
Totalt	42	45	70	106	75	84	108	104	109	101	124	112	115

Tallet på sysselsatte 1) 2086 2126 2114 2049 2124 2080 2051 2068 2054 2022 2008 2039 2052

1) F.o.m. 1986 inkluderes også familiemedarbeidere med ukentlig arbeidstid under 10 timer.

2) Omlegging av AKU f.o.m. 2.kvartal 1988.

TABELL B13: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENES REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.
Sesongjusterte tall:									
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	32.4	49.3	82.9	89.8	98.8	108.3	103.6	89.5	85.4
Ujusterte tall:									
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	32.4	49.3	82.9	84.8	94.5	104.9	104.4	86.8	82.6
Herav: Permitterte 1000 pers.	4.6	9.4	17.4	15.4	13.2	13.1	13.9	12.7	11.9
Ledige plasser 1000 pers.	12.4	8.7	6.9	8.5	6.6	5.1	6.5	5.1	5.6
Arbeidsløshetsprosenten 1)	1.5	2.3	3.8	3.9	4.4	4.9	4.8	4.0	3.8
Arb.løse/led.plasser	2.7	7.0	14.5	10.0	14.3	20.4	16.0	17.0	14.7

1) Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B14: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1987	1988	1989	----1988----		-----1989-----				---1990---	
				3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Industri, kvinner	67.8	72.0	76.4	72.3	73.0	73.5	76.9	77.2	78.2	78.2	79.2
Industri, menn	81.0	85.4	89.5	85.6	85.8	86.5	91.0	90.0	90.4	90.7	92.5
Bygge- og anl., menn	94.8	100.0	100.9	99.0	101.0	98.4	102.4	101.5	101.2	98.6	101.5

TABELL B15: KONSUMPRISINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.
Ialt	8.7	6.7	4.6	3.9	3.6	3.6	3.8	3.9	4.6
Varer og tjenester etter konsumgruppe:									
Matvarer ialt	7.6	6.3	2.7	2.9	3.5	3.3	3.3	2.7	3.1
Drikkevarer og tobakk	10.5	6.8	5.1	6.7	7.2	7.3	7.3	7.2	7.1
Klær og skotøy	8.9	5.8	3.1	2.0	1.7	1.9	2.5	1.8	2.1
Bolig, lys og brensel	7.4	8.3	6.1	6.5	6.0	5.8	5.9	6.1	6.4
Møbler og husholdningsartikler	8.4	5.9	3.6	2.7	2.6	2.3	2.2	1.7	2.4
Helsepleie	5.5	3.6	4.3	4.2	4.1	13.9	12.8	12.3	12.2
Reiser og transport	11.4	6.7	5.3	2.1	1.7	1.1	1.9	3.1	5.0
Fritidssysler og utdanning	8.1	6.4	4.5	5.0	5.0	4.9	4.8	4.7	4.0
Andre varer og tjenester	8.2	6.2	4.4	3.6	2.1	2.5	2.4	2.4	4.1
Varer og tjenester etter leveringssektor:									
Jordbruksvarer	9.1	6.0	2.1	4.9	5.5	5.1	4.4	3.8	3.6
Andre norskproduserte konsumvarer	8.5	6.9	4.7	4.2	3.9	3.9	4.7	5.4	7.2
Importerte konsumvarer	9.2	5.6	2.9	1.5	1.5	1.4	1.6	1.8	2.1
Husleie	6.0	7.9	7.6	7.1	6.4	6.4	6.4	6.0	6.0
Andre tjenester	9.4	7.1	5.7	3.8	3.1	3.6	3.2	3.2	3.8

TABELL B16: ENGROSPRISER

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.
Ialt	6.0	5.3	5.5	2.0	1.9	2.2	3.0	4.6	5.3
Matvarer og levende dyr	4.2	3.7	3.4	4.7	4.5	5.0	4.0	3.7	4.0
Drikkevarer og tobakk	9.9	5.3	4.1	4.7	5.2	5.2	5.3	5.3	5.3
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	4.8	12.9	10.8	-2.2	-1.8	-2.2	-2.8	-2.0	-1.7
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	6.9	1.9	8.9	1.2	1.3	2.3	9.3	17.8	20.6
Dyre- og plantefett, voks	-0.7	10.1	3.1	2.5	1.1	1.2	1.8	2.1	0.4
Kjemikalier	4.6	7.7	6.5	-2.6	-2.8	-2.4	-2.1	-1.2	-0.8
Bearbeidde varer etter materiale	6.5	6.8	5.2	1.1	1.0	1.0	0.9	1.3	1.7
Maskiner og transportmidler	6.8	4.7	3.7	2.5	2.7	2.6	2.5	2.4	2.5
Forskjellige ferdigvarer	7.5	6.5	3.9	2.6	2.7	2.5	2.5	2.7	3.1

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B17: UTENRIKSHANDEL - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1990-----					
						Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.
Eksport 1)	6.2	5.8	6.5	7.8	8.9	8.9	9.6	8.8	9.2	10.3	9.9
Import 2)	10.7	12.2	12.1	11.5	11.5	14.8	11.3	12.7	12.3	12.5	13.1
Import 3)	10.5	12.0	11.8	11.4	11.4	14.7	11.2	12.7	12.2	12.2	..

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

TABELL B18: UTENRIKSHANDEL - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. 1988=100. Årene viser gjennomsnittet av kvartals-tallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	--1988---			-----1989-----				-----1990-----		
					3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	
Sesongjusterte tall:														
Eksportvolum 1)	89	96	103	110	103	103	102	110	111	115	115	124	126	
Importvolum 2)	114	110	102	95	98	92	92	98	96	95	102	110	103	
Ujusterte tall:														
Eksportpriser 1)	85	89	99	106	102	104	108	107	107	104	102	99	98	
Importpriser 2)	94	97	100	106	102	104	103	105	107	108	106	106	107	

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

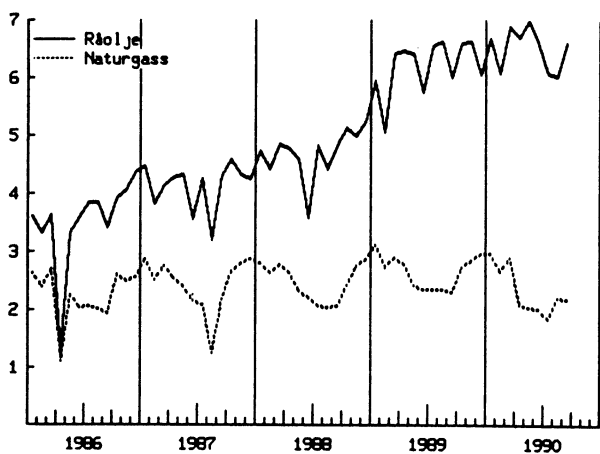
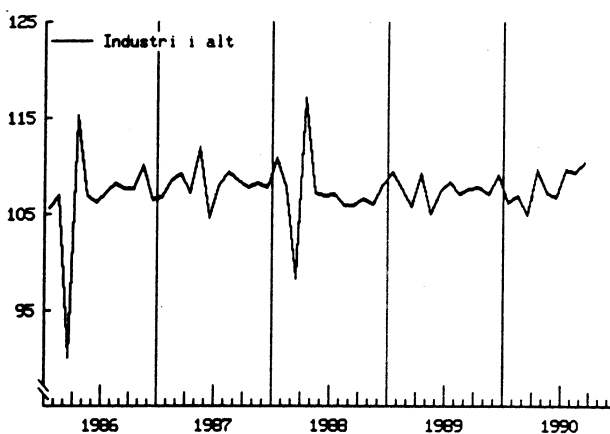
MERKNAD TIL TABELL B2.

2)For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformer er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

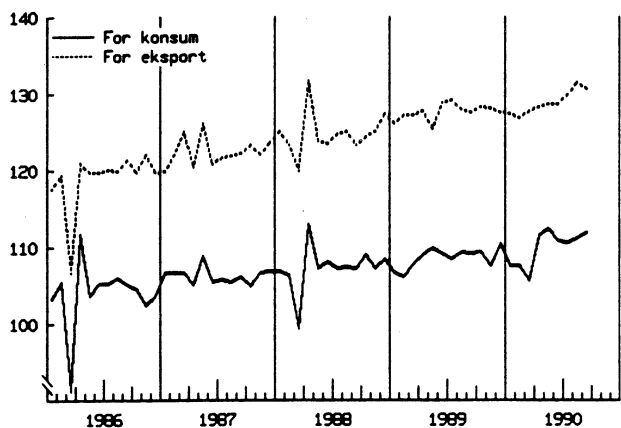
OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill.tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

PRODUKSJONSINDEKS
Sesongjustert. 1980=100

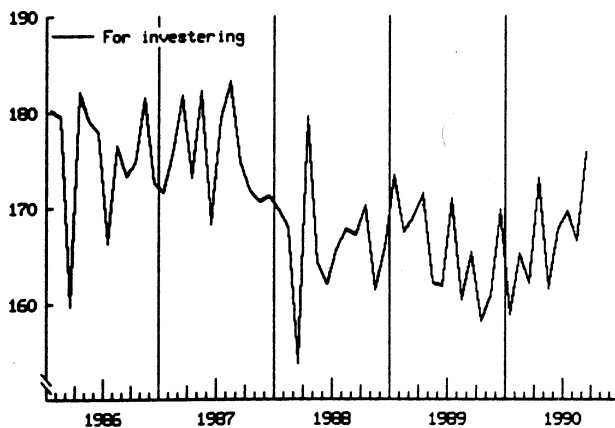
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

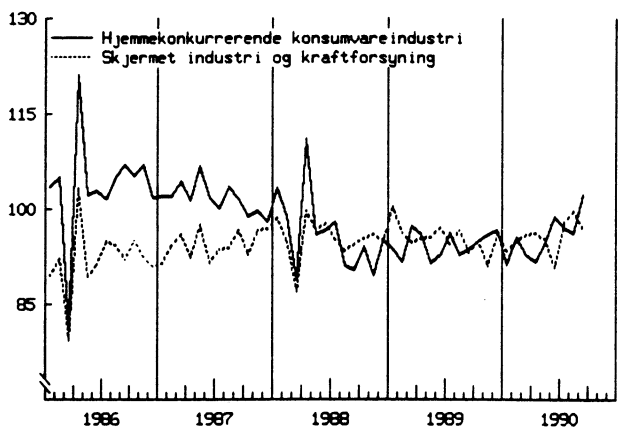
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

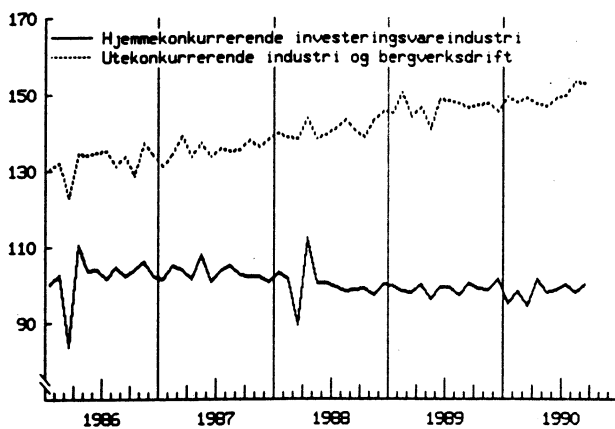
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

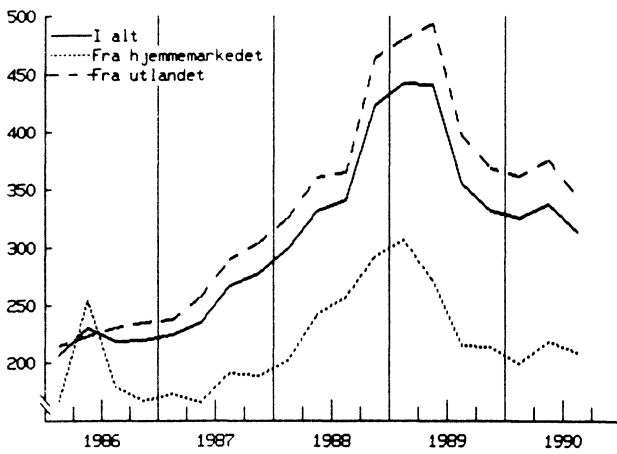

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

ORDRETILGANG

Metaller.

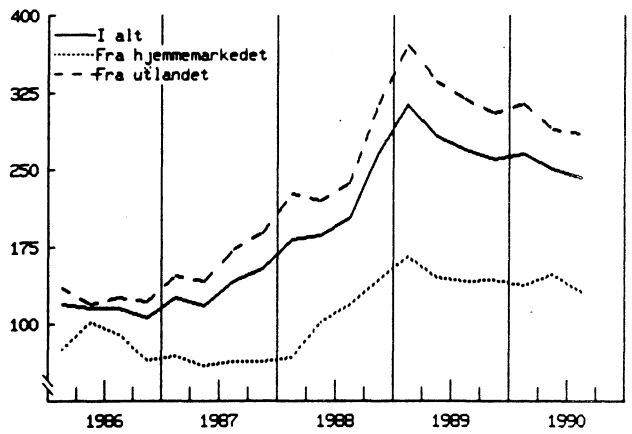
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

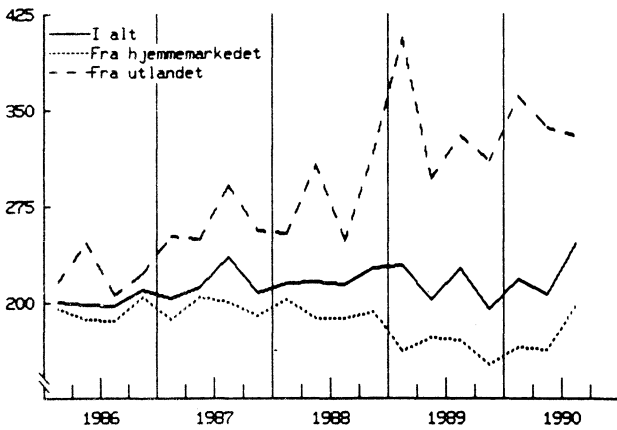
ORDRERESERVER

Metaller

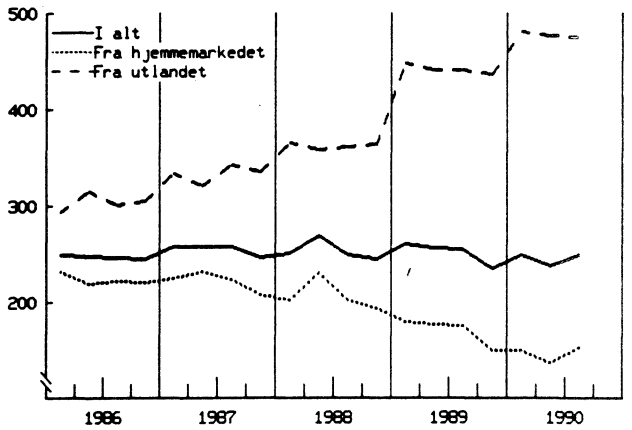
Ujustert verdiindeks. 1976=100

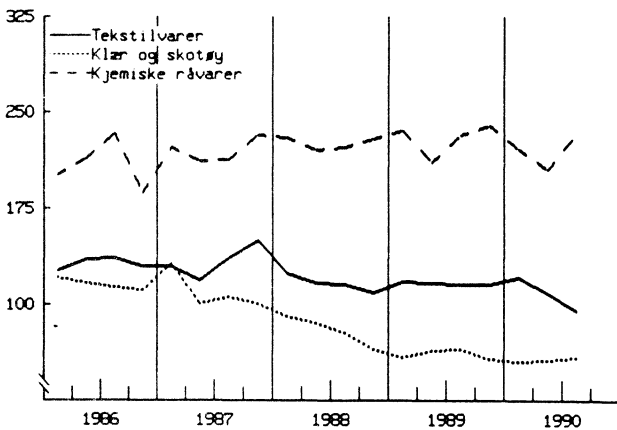
ORDRETILGANG

Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

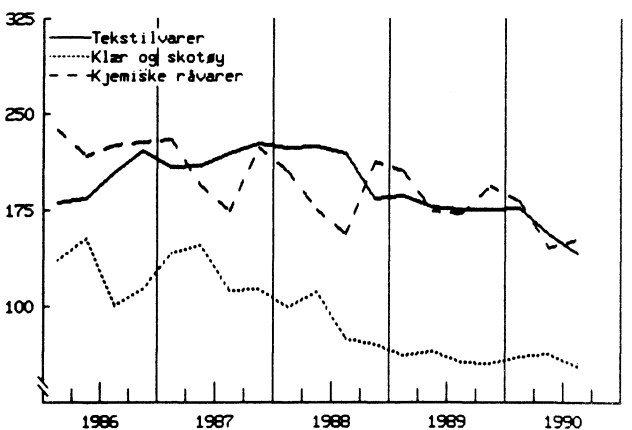
ORDRERESERVER

Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETILGANG

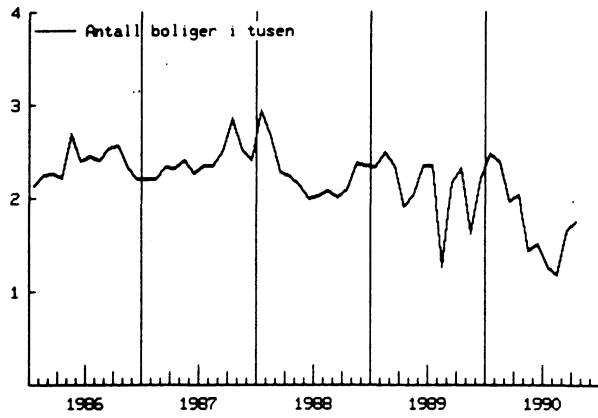
Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ORDRERESERVER

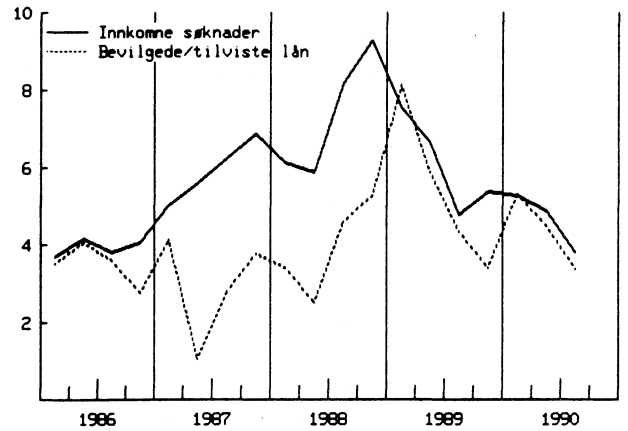
Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer
Ujustert verdiindeks. 1976=100

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

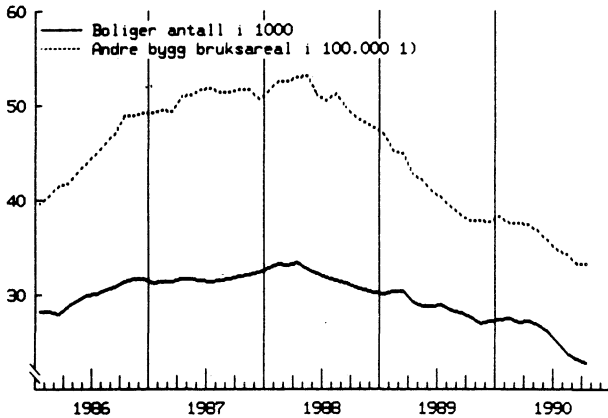
BYGG
Boliger satt i gang. Sesongjustert.

BOLIGLÅN NYE BOLIGER
Antall oppføringslån fra Husbanken i 1000.
Sesongjustert.

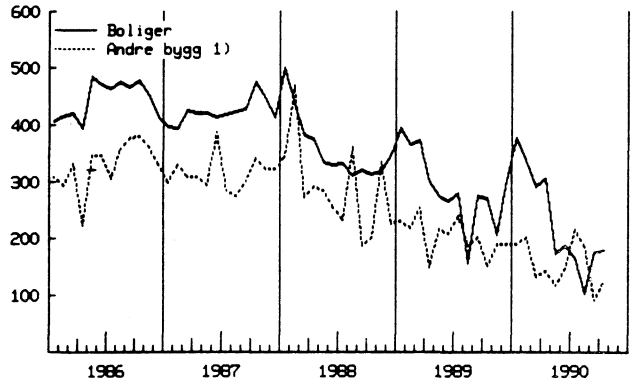

BYGG UNDER ARBEID
Sesongjustert

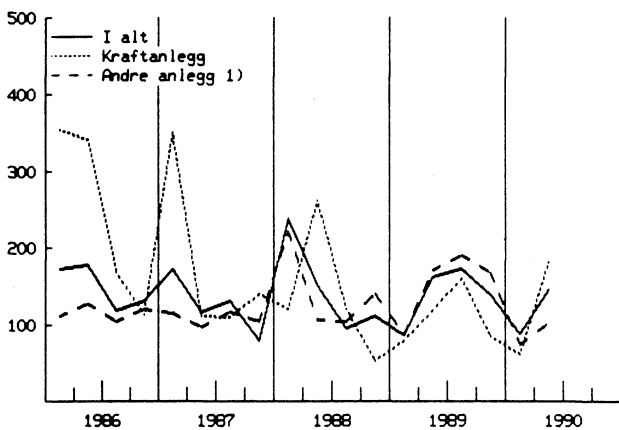
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

BYGG SATT I GANG
Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

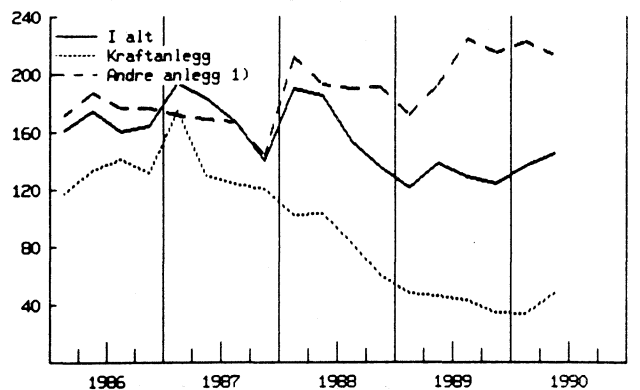
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordretilgang. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

1) Sesongjustert.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordrereserve. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

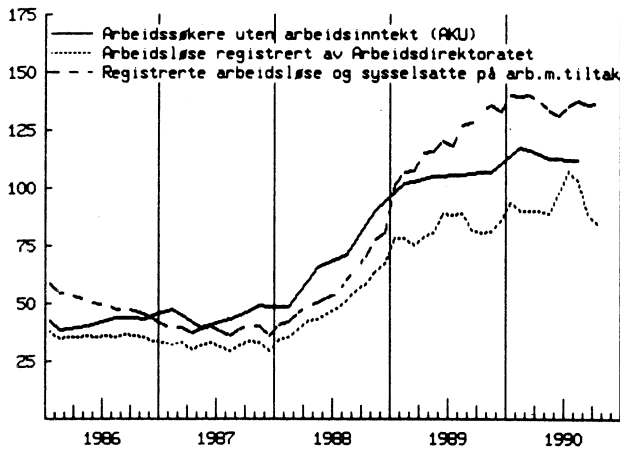

1) Sesongjustert.

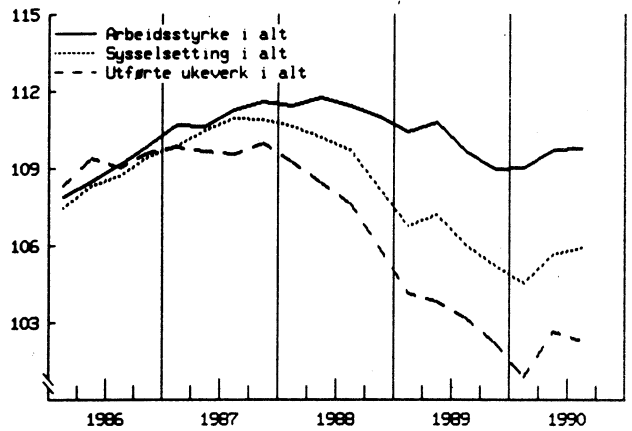
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

ARBEIDSLLEDIGE

Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

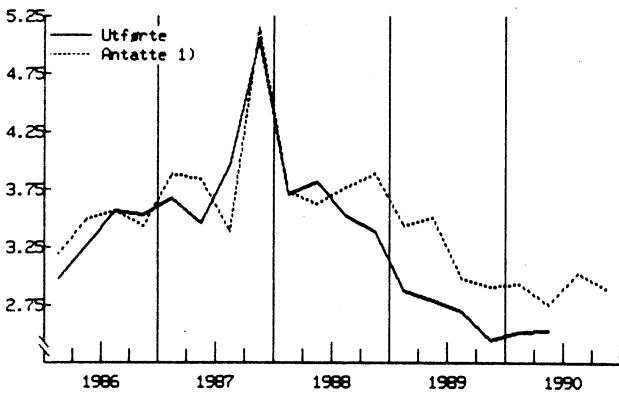
ARBEIDSTYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN. 1) 1980=100. Sesongjustert.

1) Justert for omlegging av AKU f.o.m. 2. kv. 1988.

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRIEN

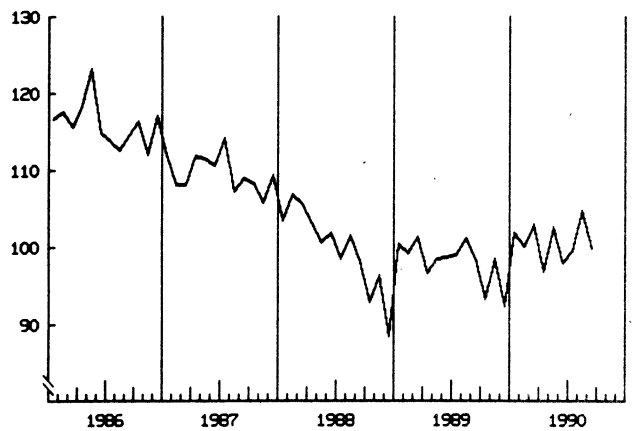
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal.

1) Anslag gitt i samme kvartal. Tallet for 4. kvartal 1987 inneholder korreksjoner for foregående kvartaler.

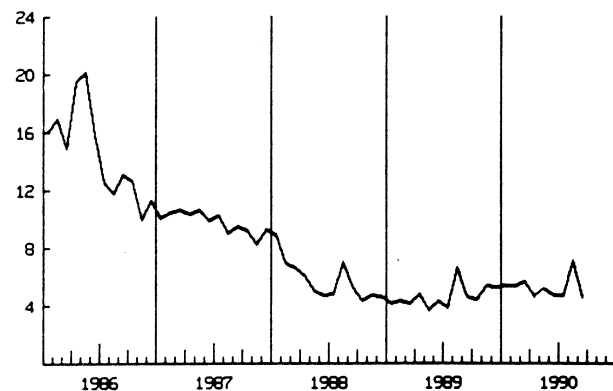
DETALJOMSETNING

Sesongjustert volumindeks. 1988=100

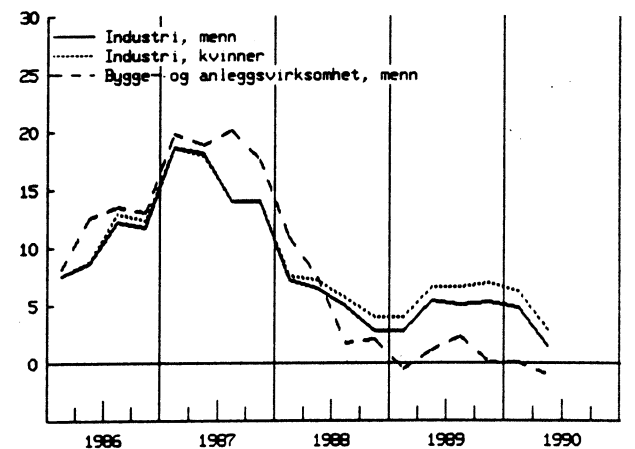
REGISTRERTE NYE PERSONBILER

1000 stk. Sesongjustert.

LØNNINGER

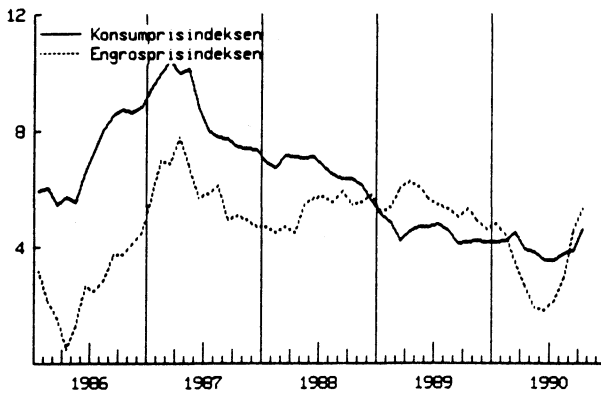
Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år tidligere.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

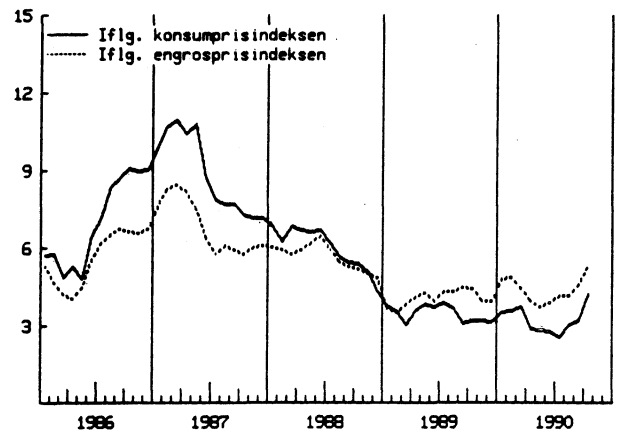
INNELANDSKE PRISER

Prosent endring fra ett år tidligere.

FRISSTIGNING FOR KONSUMVARE 1)

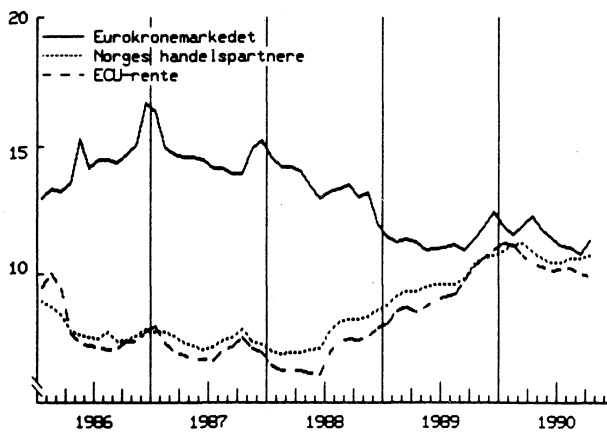
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer levert til konsum.

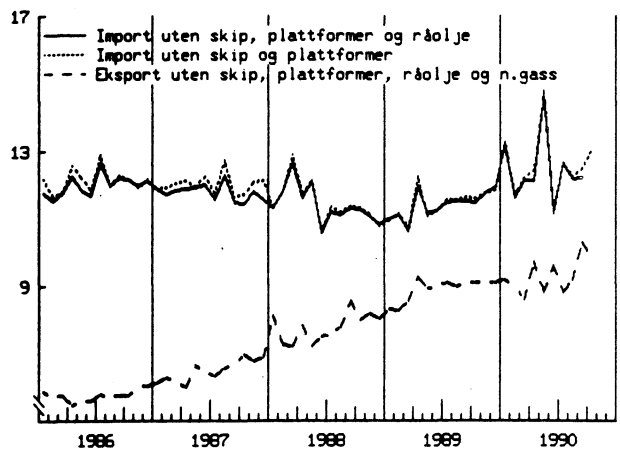
NOMINELL RENTE PÅ TRE-MÅNEDERSPLASSERINGER

Prosent

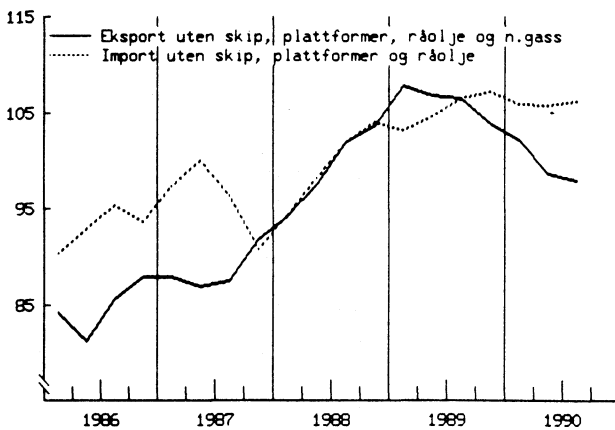
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

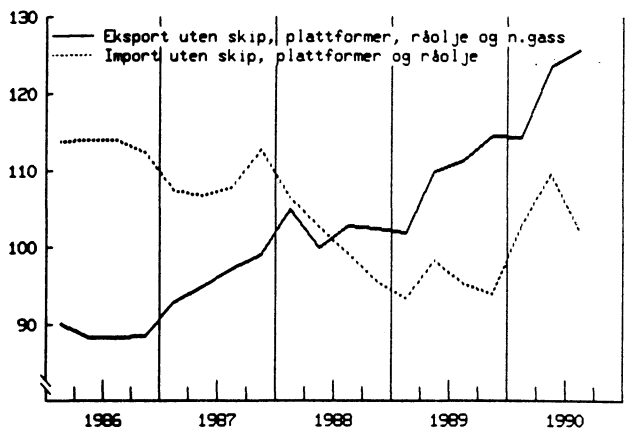
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Prisindekser (enhetspriser). 1988=100.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjustert volumindeks. 1988=100.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL C1: BRUTTONASJONALPRODUKT

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	3,5	3,7	3,1	-0,6	-0,2	1,1	1,1	2,0
Frankrike	1,5	1,7	2,3	2,4	3,8	3,7	3,1	2,9
Italia	2,8	2,9	2,5	3,0	4,2	3,2	3,1	3,2
Japan	5,1	4,9	2,5	4,6	5,7	4,9	4,7	4,0
USA	6,4	3,0	2,8	3,7	4,4	3,0	2,3	2,5
Storbritannia	3,0	3,6	3,2	4,7	4,5	2,3	0,9	1,9
Sverige	4,0	2,1	1,1	2,9	2,3	2,1	0,7	0,1
Tyskland (vest)	3,0	2,0	2,3	1,7	3,6	4,0	3,9	3,4
Norge	5,7	5,3	4,2	2,0	0,1	1,2	2,7	3,9

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL C2: PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	2,8	5,5	4,1	-1,7	-1,7	-0,5	1,1	2,0
Frankrike	1,1	2,4	3,7	3,0	3,2	3,3	3,1	2,9
Italia	1,9	3,0	3,8	4,2	4,1	3,8	3,4	3,3
Japan	2,7	2,7	3,1	4,3	5,1	3,5	4,1	3,6
USA	4,7	4,6	4,3	2,8	3,4	2,7	2,2	2,0
Storbritannia	2,1	3,9	5,7	6,0	7,0	3,8	1,0	1,5
Sverige	1,4	3,0	4,8	4,6	2,5	0,7	1,0	1,8
Tyskland (vest)	1,5	1,7	3,4	3,5	2,7	1,7	3,9	3,5
Norge	2,7	9,9	5,6	-1,0	-2,5	-1,9	1,7	1,8

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL C3: OFFENTLIG KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	-1,0	2,4	1,5	2,5	-0,9	-0,5	-0,8	-0,4
Frankrike	1,1	3,2	1,7	2,8	2,9	1,6	1,9	2,3
Italia	2,4	3,5	2,9	3,7	2,8	0,5	1,7	1,9
Japan	2,8	1,7	6,2	-0,6	2,2	2,1	1,6	1,6
USA	4,0	7,3	4,0	2,6	0,4	2,7	2,1	1,9
Storbritannia	0,7	0,0	2,0	1,1	0,4	0,5	0,7	1,0
Sverige	2,4	2,1	1,2	1,3	1,0	1,9	1,8	1,8
Tyskland (vest)	2,5	2,1	2,5	1,5	2,2	-0,8	1,4	1,7
Norge	2,4	3,3	2,2	4,0	0,5	2,5	2,5	1,8

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL C4: BRUTTOINVESTERINGER I FAST REALKAPITAL

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	10,5	10,8	16,2	-7,4	-4,8	-1,4	0,2	4,5
Frankrike	-1,3	1,1	3,3	5,2	8,6	5,6	4,2	3,8
Italia	6,2	2,5	1,6	5,8	6,7	5,1	4,6	4,7
Japan	4,9	5,8	5,8	10,4	12,6	10,9	7,2	4,1
USA ¹	16,1	5,5	0,0	2,6	5,8	1,6	2,4	3,4
Storbritannia	9,1	3,0	1,7	8,6	13,7	4,8	-0,5	1,2
Sverige	5,1	6,0	-0,6	7,6	6,4	9,5	1,0	-4,8
Tyskland (vest)	0,8	0,0	3,2	2,2	5,9	7,2	6,8	5,3
Norge	10,9	-13,9	23,9	-2,1	0,7	-4,8	-23,1	18,2

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Private bruttoinvesteringer.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL C5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	3,4	4,1	-0,3	4,8	6,7	6,4	4,0	4,3
Frankrike	7,2	2,1	-1,1	2,7	8,3	11,0	5,9	6,2
Italia	6,5	3,8	3,8	3,3	4,8	10,1	6,3	5,9
Japan	17,5	5,6	-5,2	3,9	8,6	15,4	13,4	9,6
USA	6,2	-1,7	3,0	13,5	17,6	11,2	6,3	8,1
Storbritannia	6,9	5,9	3,7	5,1	0,7	4,1	7,5	6,8
Sverige	6,7	2,2	3,3	3,9	3,3	3,4	2,6	3,1
Tyskland (vest)	8,5	6,7	0,0	0,8	5,8	10,4	7,2	8,4
Norge	8,2	6,9	1,6	1,2	5,4	10,3	5,7	7,3

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL C6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	5,1	8,6	6,4	-2,2	1,2	4,3	3,1	4,3
Frankrike	3,6	4,7	7,0	7,9	8,6	8,3	6,2	6,4
Italia	9,2	4,7	4,6	10,1	6,9	9,6	6,0	6,3
Japan	11,1	-0,1	2,8	8,7	20,7	21,4	14,4	7,8
USA	23,2	3,9	9,4	7,5	6,8	6,1	3,8	7,1
Storbritannia	9,2	2,7	6,4	7,6	12,6	7,1	2,1	3,9
Sverige	4,5	8,0	5,5	7,2	5,8	6,8	3,8	3,6
Tyskland (vest)	5,5	3,7	3,6	4,8	6,3	7,3	8,0	9,0
Norge	9,5	5,9	9,9	-7,3	-1,7	0,9	1,5	5,0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL C7: PRIVAT KONSUM
Prosentvis prisendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	6,5	4,7	3,5	4,8	4,0	5,0	2,8	3,0
Frankrike	7,2	5,7	2,7	3,1	2,7	3,3	3,0	2,8
Italia	11,1	9,0	5,8	4,9	5,3	6,0	6,1	5,6
Japan	2,1	2,2	0,6	-0,2	-0,1	1,7	2,8	2,5
USA ¹	3,8	3,4	2,4	4,7	3,9	4,4	4,8	4,6
Storbritannia	4,7	5,2	4,3	4,1	4,8	5,5	4,5	5,3
Sverige	8,2	6,9	4,5	5,3	6,3	6,5	10,6	9,3
Tyskland (vest)	2,5	2,0	-0,5	0,6	1,2	3,1	2,6	3,3
Norge	6,4	5,9	7,6	7,9	6,2	4,4	4,7	4,7

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL C8: ARBEIDSLEDIGHET
I prosent av den totale arbeidsstyrken¹.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	10,1	9,0	8,0	8,0	8,8	9,5	9,3	9,0
Frankrike	9,7	10,2	10,4	10,5	10,0	9,6	9,3	9,2
Italia	9,4	9,6	10,5	10,9	11,0	10,9	12,2	12,3
Japan	2,7	2,6	2,8	2,8	2,5	2,3	2,2	2,3
USA ²	7,4	7,1	6,9	6,1	5,4	5,2	5,3	5,4
Storbritannia	11,7	11,2	11,2	10,3	8,5	6,9	6,1	6,5
Sverige	3,1	2,8	2,7	1,9	1,6	1,4	1,6	2,0
Tyskland (vest) ²	7,1	7,2	6,4	6,2	6,2	5,5	6,1	5,9
Norge	3,2	2,5	1,8	1,5	2,3	3,8	5,0	4,9

Kilde: Historiske tall for Norge: AKU-tall fra Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Alle land unntatt Danmark følger ILO-definisjon av ledighet.² Unntatt militære styrker.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL D1: SVERIGE

		1987	1988	1989	1990					
					Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	102	103	106	105	105	106	103
Arbeidsløshetsprosent		1,9	1,6	1,4	1,3	1,1	1,5	1,6	1,8	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang ¹	1985=100	112	126	137	143	142	84	138
Konsumpriser	1985=100	108,6	114,9	122,3	134,2	134,1	135,4	136,3	137,9	138,8

¹ Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

TABELL D2. DANMARK

		1987	1988	1989	1990					
					April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Sesongjusterte tall:										
Salgsvolum, industrien	1985=100	104	106	109	110	106	105	112	107	..
Detaljomssetningsvolum	1985=100	101	100	100	103	101	99	101	99	99
Arbeidsløshetsprosent		7,8	8,5	9,3	9,2	9,4	9,5	9,7	9,9	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang ¹	1985=100	102	110	124	116	126	117	78	125	..
Konsumprisindeks	1985=100	107,8	112,7	118,1	120,2	121,1	120,8	120,4	121,7	122,7

¹ Tilgang på nye ordrer i investeringsvareindustrien.

TABELL D3: STORBRITANNIA

		1987	1988	1989	1990					
					April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1985=100	106,6	114,0	119,1	122,2	121,4	120,0	119,9	118,8	117,5
Ordretilgang ¹	1985=100	105	115	121	151	118	127	124	101	..
Detaljomssetningsvolum	1985=100	111,5	119,2	121,7	123,8	124,5	123,0	124,0	122,0	122,6
Arbeidsløshetsprosent		10,1	8,1	6,3	5,6	5,7	5,7	5,7	5,8	5,8
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1985=100	107,6	112,9	121,9	132,1	133,3	134,0	134,4	135,7	137,0

¹ Volumet av tilgangen på nye ordrer til verstedindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL D4: TYSKLAND (VEST)

		1987	1988	1989	1990					
					Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	102	106	111	116	116	118	118
Ordretilgang ¹	1985=100	101	107	120	130	129	135	152	142	..
Detaljomssetningsvolum	1985=100	108	111	114	120	118	128	128
Arbeidsløshetsprosent		8,9	8,7	7,9	7,3	7,3	7,3	7,2	7,1	6,9
Konsumpriser	1985=100	100,0	101,2	104,2	106,5	106,5	106,7	107,3	107,8	108,5

¹ Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL D5: FRANKRIKE

		1987	1988	1989	1990					
					April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	103	107	111	112	113	113	115	115	..
Arbeidsløshetsprosent		10,5	10,2	9,6	8,9	8,8	8,9	8,9	8,9	8,9
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1985=100	105,8	108,7	112,5	115,4	115,7	115,9	116,2	116,9	117,5

TABELL D6: USA

		1987	1988	1989	1990					
					Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	104,9	110,9	114,6	115,9	116,6	116,9	116,9	117,1	116,1
Ordretilgang ¹	1985=100	107,7	119,5	126,3	128,7	124,7	128,1	127,0	125,2	..
Detaljomssetningsvolum ²	1985=100	116,0	120,1	122,2	121,1	122,1	122,5	120,9
Arbeidsløshetsprosent		6,2	5,5	5,3	5,3	5,2	5,5	5,6	5,7	5,7
Konsumprisindeks	1985=100	105,2	110,1	115,3	120,2	120,9	121,3	122,2	123,2	..

¹ Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.

² Mrd. dollar i 1982-priser.

TABELL D7: JAPAN

		1987	1988	1989	1990					
					April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon ¹	1985=100	103,2	113,1	120,1	122,2	125,3	125,0	127,2	127,7	126,4
Ordretilgang ²	1985=100	990	1100	1260	1457	1336	1180	1512	1609	..
Arbeidsløshetsprosent		2,5	2,5	2,3	2,1	2,1	2,2	2,1	2,0	2,2
Konsumpriser	1985=100	101,4	100,7	103,5	106,0	106,6	106,3	106,6	107,2	107,5

¹ Industriproduksjon og gruvedrift.

² Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

Nye forskningsrapporter

RAPPORTER

Ann-Lisbet Brathaug og Anders Harildstad:

Produktivitetsutviklingen i meierisektoren.

Rapporter 90/12, sidetall 75, 1990. ISBN 82-537-2969-3. Pris kr. 70,-.

Temaet for denne rapporten er produktivitetsutviklingen i meierisektoren. Rapporten trekker veksler på arbeid omkring måling av totalproduktivitet som er utført ved Forskningsavdelingen tidligere. Men i denne rapporten har en lagt noe større vekt på beregningsmetodikken slik at det presenteres en utførlig redegjørelse for tallfesting av en produktivitetsbrøk, volumutvikling i produksjon i forhold til volumutvikling i ressursbruk over en aktuell periode for en spesiell næring. Rapporten inneholder også en gjennomgang av organisasjon, virkemåte og subsidieordninger i meierisektoren, som kan bidra til å kaste lys over produktivitetsutviklingen.

Arbeidet er utført etter avtale mellom Statistisk sentralbyrå og Statskonsult. Rapporten inngår som en del av et større prosjekt i regi av Statskonsult for kartlegging av effektiviteten i landbrukets fordelings- og omsetningsledd. Prosjektet ble avsluttet januar 1990.

Skatter og overføringer til private. Historisk oversikt over satser mv. Årene 1975-1990.

Rapporter 90/13, sidetall 67, 1990. ISBN 82-537-2970-7. Pris kr. 50,-.

Publikasjonen er en oppdatert og noe omredigert utgave av en tilsvarende rapport fra 1989 (RAPP 89/16). Den innledes med en statistisk oversikt over utviklingen i totale skatter og overføringer til private fordelt på de viktigste skatte- og stønadsformer. De øvrige avsnitt viser utviklingen i formelle satser, fribeløp mv. for de enkelte skatte-, avgifts- og stønadsordninger - herunder satser for subsidier og kompensasjon for merverdiavgift for forbruksvarer. Publikasjonen inneholder også to vedlegg, et vedlegg med tabeller over inntektsskatter, medlemsavgifter til folketrygden og disponible inntekter etter husholdningstype og inntektstrinn for årene 1988, 1989 og 1990. Det andre vedlegget gir en oversikt over skattegrunnlaget med en omtale av de viktigste endringer som har funnet sted etter 1986.

Runa Nesbakken:

Husholdningenes konsum av ikke-varige konsumgoder.

Rapporter 90/14, sidetall 102, 1990. ISBN 82-537-2979-0. Pris kr. 75,-.

Formålet med rapporten er å forklare utviklingen i ikke-varig konsum basert på norske årsdata for perioden 1962 til 1987. På bakgrunn av en antakelse om en mulig atferdsendring i forbindelse med de-

reguleringen i bolig- og kredittmarkedet, er det lagt vekt på å finne en konsumfunksjon som fanger opp konsumutviklingen også etter 1983. Det er foretatt korrigeringer av nasjonalregnskapets inntektsbegrep med utgangspunkt i forskjellige hypoteser om eksistensen av kredittregulering. Samtidig er husholdningenes lån, boligkapital, alder og realrente trukket inn i konsumfunksjonen for å gi bedre egen-skaper. Det har vist seg vanskelig å finne en konsumfunksjon som fullt ut forklarer konsumutviklingen. De korrigeringene som er foretatt i inntektsbegrepet har imidlertid bidratt til å gi en mer stabil konsumfunksjon med bedre føyningsegenskaper.

Tor Skoglund, Lasse Sigbjørn Stambøl og Knut Ø. Sørensen:

Regionale arbeidsmarkeds- og befolkningsframskrivninger.

Rapporter 90/15, sidetall 72, 1990. ISBN 82-537-2981-2. Pris kr. 70,-.

I Statistisk sentralbyrås modellsystem DRØM er det lagt vekt på å belyse fylkesvise sammenhenger mellom arbeidsmarkedsutvikling og befolkningsutvikling. Det forutsettes at utviklingen på arbeidsmarkedet i fylkene påvirker flyttestrømmene og dermed befolkningsutviklingen, og dessuten at befolkningsutviklingen igjen påvirker tilgangen på arbeidskraft. I denne rapporten presenteres og drøftes kvantitative framskrivninger basert på slike forutsetninger. Rapporten inneholder også framskrivninger av næringsutvikling og etterspørsel etter arbeidskraft i fylkene, beregnet ved hjelp av modellen REGION. Framskrivingsperioden for alle variable er 1986-2006. Fordi modellberegningene bygger på mange usikre faktorer, har framskrivingene en eksperimentell karakter. Det har bl.a. ikke vært mulig å påvise særlig sterke empiriske sammenhenger mellom flytting og arbeidsmarkedsutvikling i flere av fylkene.

Rapporten representerer avslutningen av et relativt omfattende regionaløkonomisk modellutviklingsprosjekt, som SSB har gjennomført de siste årene med finansieringsbidrag fra Norges råd for anvendt samfunnsforskning (NORAS) og Miljøverndepartementet.

Aktuelle skattetall 1990.

Rapporter 90/17, sidetall 46, 1990. ISBN 82-537-2985-5. Pris kr. 60,-.

Publikasjonen er en videreføring av en tilsvarende rapport fra 1989 (RAPP 89/19). Den presenterer et tallmateriale som tar sikte på å belyse hovedtrekkene i utviklingen av det norske skattesystemet og de enkelte skatteordningene og gi et bilde av skattesystemet og skattesatser i Norge i dag sammenlignet med en del andre land.

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 9 nummer pr. år.
Prisen for et årsabonnement er kr. 200,-,
løssalgspris kr. 30,-. Forespørsler om
abonnement kan rettes til opplysnings-
kontoret i Statistisk sentralbyrå.

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co. og Universitets-
forlaget, Oslo, og er til salgs
hos alle bokhandlere.

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1

Tlf. (02) 86 45 00

ISBN 82-537-2900-6

ISSN 0800-4110